HARTOLAN KUNTA

TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2012 JA
TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2012 – 2014

Kunnanhallitus	12.12.2011 § 268
Kunnanvaltuusto	21.12.2011 § 70

YLEISPERUSTELUT **4**
1 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT 4
1.1 Yleistä 4
1.2 Kuntien tilanne 5
1.3 Verotulojen kehitys 7
1.4 Valtionosuudet 8
2 HARTOLAN KUNNAN TILANNE 10
2.1 Väestö 10
2.2 Työllisyys ja elinkeinot 12
2.3 Hartolan taloustilanne 12
2.4. Alijäämän kattamisvelvollisuus 13
3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT 15
3.1 Laadinnan lähtökohdat 15
3.2 Verotulot 15
3.3 Käyttötalouden valtionosuudet 16
3.4 Kunnan rahoitustarpeet ja lainanotto 19
3.5 Henkilöstö 19
3.6 Strategia 20
3.7 Tuloslaskelma 2011–2014 22
3.8 Rahoituslaskelma 2010–2014 23
4 TALOUSARVION JA – SUUNNITELMAN RAKENNE 25
4.1 Talousarvio ja taloussuunnitelma kuntalain mukaan 25
4.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne 25
4.3 Virheen korjaaminen poistojen laskennassa 26
5 TALOUSARVION SITOVUUS 27
5.1 Sitovat toiminnalliset tavoitteet 27
5.2 Käyttötalousosan sitovat määrärahat 27
5.3 Tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sekä investointiosan sitovat määrärahat 28
5.4 Käyttötaloussuunnitelman vahvistaminen 29

KÄYTTÖTALOUSOSA **30**
1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA 30
2 TARKASTUSLAUTAKUNTA 31
3 KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO 32
3.1 Kunnanvaltuusto 32
3.2 Kunnanhallitus 33
3.3 Jaostot 34
3.4 Keskushallinto 35
3.5 Henkilöstöhallinto 37
3.6 Elinkeinotoimi 39
4 PERUSTURVATOIMI 43
4.1 Peruspalvelukeskus Aava 43
4.2 Erikoissairaanhoito 48
4.3 Ympäristöterveydenhuolto 50
5 SIVISTYSLAUTAKUNTA 53
5.1 Sivistystoimen hallinto 53
5.2 Päivähoito 54
5.3 Esiopetus 60
5.4 Perusopetus 61
5.5 Ruokahuolto 67
5.6 Vapaa sivistystyö 68

6 TEKNINEN TOIMI 77
6.1 Teknisen toimen hallinto 77
6.2 Liikelaitokset 78
6.3 Kaavoitus 81
6.4 Alueiden hoito 83
6.5 Pelastustoimi 84
6.6 Nuorten työllistäminen 85
6.7 ATK-palvelut 86
6.8 Tilapalvelut 88
6.9 Rakennukset 89
6.10 Jaostot 90
7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 92
TULOSLASKELMAOSA 94
INVESTOINTIOSA 96
RAHOITUSOSA 102
TALOUSARVION JA SUUNNITELMAN YHTEYDESSÄ ESITETTÄVÄ TOIMENPIDEOHJELMA 103

YLEISPERUSTELUT

1 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

1.1 YLEISTÄ

Suomen kansantalous kasvoi alkuvuonna 2011 ripeästi. Ensimmäisellä neljänneksellä kasvu oli lähes viisi prosenttia ja toisellakin neljänneksellä noin kolme prosenttia. Maailmantalouden näkymät ovat kuluneen kesän jälkeen heikentyneet merkittävästi. Tämän seurauksena myös Suomen viennin näkymät ovat muuttuneet keväällä vallinneista optimistisista tunnelmista huonompaan suuntaan. Toimialoittain vientinäkymät toki vaihtelevat, mutta kokonaisuutena tavaroiden ja palvelusten viennin määrä voi jäädä tänä vuonna viime vuoden tasolle.

Epävarmuus maailmantalouden kehityksestä on ollut vallitsevana piirteenä jo pitkään, mitä on lisännyt vielä eräiden euromaiden julkisen sektorin budjettialijäämien kasvaminen sekä velkakannan nopea lisääntyminen. Ratkaisut velkakriisien hoitamiseksi olisi tehtävä pikaisesti, mikä osaltaan rauhoittaisi rahoitusmarkkinoita.

Kotimainen kysyntä on ollut voimakkaassa kasvussa vilkkaan investointitoiminnan johdosta. Vuonna 2011 yksityinen kulutus lisääntynee kolmisen prosenttia. Vuonna 2012 kulutuksen kasvun arvioidaan hidastuvan. Investointien ennustetaan jäävän kuluvan vuoden tasolle tai parhaimmillaankin kasvavan vain vähän.

Työmarkkinat

Työllisyys säilyi korkealla tasolla vuoden 2008 loppuun saakka. Selkeä käänne huonompaan tapahtui vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa, minkä jälkeen työllisyystilanne heikkeni merkittävästi ja työttömyysaste nousi parisen prosenttia ja oli vuonna 2009 keskimäärin 8,2 %. Työllisyystilanne heikkeni edelleen vuonna 2010, mutta odotettua vähemmän. Työttömyysaste alenee vuonna 2011 noin kahdeksaan prosenttiin.

Työttömänä on siten tänä vuonna keskimäärin vähän yli kaksi sataa tuhatta henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä pysynee kuitenkin suurena. Työllisyysaste alkaa ennusteiden mukaan nousta nopeasti väestörakenteen muutosten johdosta.

Työvoiman kysyntä kasvaa tänä ja ensi vuonna, jos kokonaistuotannon kasvu pysyy valtiovarainministeriön ennustamissa kasvuluvuissa. Keskimääräiseksi työttömyysasteeksi vuonna 2012 valtiovarainministeriö arvioi noin 7,5 %.

Inflaatio

Vuonna 2011 kuluttajahintaindeksin arvioidaan kohoavan vuositasolla keskimäärin 3,3 %. Inflaation kiihtymisen kotimaassa on arvioitu vaikuttavan siinä määrin heikentävästi kotitalouksien ostovoimaan, että paineet ensi vuoden palkantarkistuksiin ovat kasvaneet. Euroopan tasolla inflaation kiihtyminen keväällä johti siihen, Euroopan Keskuspankki nosti korkotasoa. Nyttemmin euroalueen talouskasvun heiveröisyys on merkinnyt pidättyvyyttä korkotason nostamisessa ja korkotasoa laskettiin marraskuun alussa 2011. Suomessa kuluttajahintojen nousuvauhdin arvioidaan hidastuvan vuonna 2012. Valtiovarainministeriö on arvioinut palkansaajien yleisen ansiotasoindeksin kohoavan tänä vuonna 2,6 % eli saman verran kuin viime vuonna. Vuodelle 2012 tehtävät sopimukset sekä kuluvan vuoden palkkaperimä vaikuttavat arvioihin ansiotasoindeksin kehityksestä. Valtiovarainministeriö on arvioinut valtion talousarvioesityksessä ensi vuoden muutokseksi 3,2 %. Tätä arviota on pidettävä lähinnä laskentaoletuksena ensi vuoden kehityksestä.

Tuottavuus

Suomen kokonaistuotannon kehityksestä tehdyt arviot kuluvalle vuodelle olivat vielä keväällä varsin toiveikkaita. Ennustelaitosten arviot liikkuivat tuolloin 3-4 prosentin haarukassa. Kesän jälkeen vuotta 2011 koskevat kokonaistaloudelliset ennusteet tuotannon kasvusta ovat alentuneet. Elosyyskuussa laadituissa ennusteissa on varsin yleisesti arvioitu, että kokonaistuotannon kasvuvauhti hidastuu vuonna 2012 tämänvuotisesta. Taantumakin voi olla mahdollinen kehityskulku, jos maailmantalouden epävarmuuden jatkuminen heijastuu vientikysyntään ja kotimainen kysyntä pysyy vaimeana.

Julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen

Yleinen taloudellinen tilanne

Muuttuja	2009	2010*	2011**	2012**
(%-muutos)				
Tuotanto (määrä)	-8,2	3,6	3,5	1,8
Palkkasumma	-1,1	2,2	5,0	3,8
Ansiotaso	4,0	2,6	2,6	3,2
Työllisyys (määrä)	-2,9	-0,4	1,1	0,5
Inflaatio	0,0	1,2	3,5	3,3
(%-yksikköä)				
Työttömyysaste	8,2	8,4	7,9	7,6
Verot/BKT	42,5	42,1	42,8	42,9
Julkiset menot/BKT	55,9	55,3	54,2	54,1
Rahoitusjäämä/BKT	-2,7	-2,8	-1,1	-0,8
Julkinen velka/BKT	43,3	48,3	48,7	50,3
Vaihtotase/BKT	2,1	1,9	0,7	1,2
Euribor 3 kk, %	1,2	0,8	1,4	1,9
10 vuoden korko, %	3,7	3,0	3,1	3,4

Kuntaliitto Kommunförbundet 5.10.2011 Juhani Tuisku/my

Edellä olevat ennusteet vuodelle 2012 perustuvat syys- lokakuun arvioihin. Tilanne on kuitenkin talousarviota laadittaessa kuitenkin erittäin hankala. Uusia ja entistä synkempiä ennusteita on julkaistu tämän jälkeen. On ennustettu jopa BKT:n kasvun kääntyvän negatiiviseksi talousarviovuoden 2012 aikana. Tämä tarkoittaisi uuden taantuman alkamista, mitä ei ole otettu huomioon mm. verotuloarvioita tehtäessä.

1.2 KUNTIEN TILANNE

Valtion talousarvioesitys

Hallitus on julkaissut 5.10.2011 seuraavanlaisen ehdotuksen vuoden 2012 talousarvioesitykseksi.

Kuntatalouden kehitys v. 2010 oli ennakoitua myönteisempi, mikä johtui lähinnä kuntien verotulojen odotettua nopeammasta kasvusta. Tänä vuonna kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan 4½ %. Kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan runsaat 3½ % työllisyyden kehittyessä suotuisasti. Valtionosuudet kasvavat 3½ % mm. indeksikorotusten ja veronkevennysten kompensaatioiden seurauksena. Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen arvioidaan kasvavan vuoden 2010 tapaan suh-

teellisen maltillisesti. Arvio perustuu siihen, että kunnat joutuvat hillitsemään menojensa kasvua taantuman jälkiä korjatakseen sekä varautumaan hidastuvaan tulokehitykseen ja yleisen taloustilanteen epävarmuuksiin. Vuosikatteen hyvästä kehityksestä huolimatta kuntien lainakanta kuitenkin kasvaa, sillä nettoinvestointien ennakoidaan pysyvän korkealla tasolla.

Vuonna 2012 kuntatalouden arvioidaan kiristyvän. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan vain vajaalla prosentilla johtuen sekä hallitusohjelman verolinjauksista että veropohjien kasvun hidastumisesta. Yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus päättyy v. 2011, mutta korotusta jatketaan puolet pienempänä vielä vuosina 2012 ja 2013.

Kuntien menopaineet ovat suuret, ja investointien on arvioitu pysyvän korkealla tasolla myös v. 2012. Kuntien vuosikatteen arvioidaan jäävän lähivuosina selvästi nettoinvestointeja alhaisemmaksi, mikä tarkoittaisi käytännössä kuntatalouden velkaantumisen jatkumista ja painetta kunnallisveroprosenttien korotuksiin. Kuntatalouden vakauden turvaaminen ja tarvittavien investointien toteuttaminen ilman velan jatkuvaa kasvua edellyttää sitä, että toimintamenojen kasvu pysyy tulokehityksen asettamissa rajoissa. Menokasvun hillitsemiseksi on myös toteutettava tuottavuutta parantavia uudistuksia.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit 1991-2015

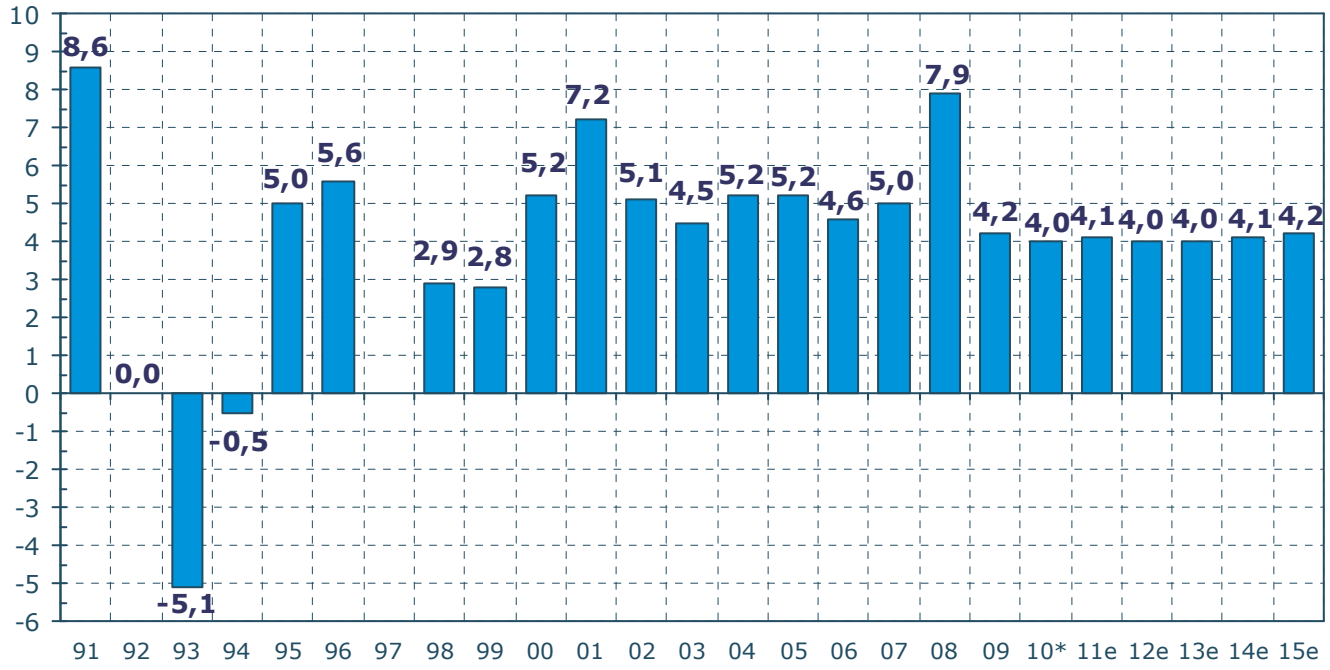

Palkkaratkaisu vuosille 2012-2013

Elokuun 2011 alussa alkaneet työmarkkinakeskusjärjestöjen neuvottelut uudenlaisesta työmarkkinamallista johtivat raamisopimuksen syntymiseen. Olennaista on, että siinä on sovittu vain sopimuskauden pituus ja kustannusraami. Neuvottelutulosten kustannusvaikutus on 4,46 % eli raamisopimuksen mukainen. 1.1.2012 maksuun tulevat yleiskorotukset vaihtelevat 1,6 prosentista 1,7 prosenttiin ja järjestelyerät 0,7 %:sta 0,8 %:iin. 1.2.2013 maksuun tulevat yleiskorotukset vaihtelevat 1,3 prosentista 1,46 prosenttiin järjestelyerien ollessa 0,6–0,7 prosenttia. Lisäksi raamisopimukseen mukaan tulevilla aloilla maksetaan palkansaajille 150 euron kertaerä vuoden 2012 alussa.

1.3 VEROTULOJEN KEHITYS

Vuonna 2010 kuntien verotilitykset kasvoivat yli neljä prosenttia. Kuntien tuloveron tilitykset kohosivat edellisen vuoden tapaan parisen prosenttia, mutta yhteisöverontilitykset ja kiinteistöveron tilitykset lisääntyivät erityisen ripeästi. Tilityksiä kertyi viime vuonna 18,35 miljardia euroa. Kunnallisveron tilityksiä vuonna 2010 kasvattivat jonkin verran ansiotulojen lisäys, mutta ennen kaikkea kuntaryhmän jako-osuudenkohoaminen. Kuntaryhmän jako-osuus ansio- ja pääomatuloista kertyvistä veroista kohosi vuonna 2010 sen vuoksi, että valtiolle tuloutettavat verot pääomatuloista supistuivat tuona vuonna edelleen voimakkaasti sekä sen vuoksi, että useat kunnat nostivat tuloveroprosenttiaan. Myös ansiotulojen verokevennykset pienensivät etenkin valtion tuloveron tuottoa.

Ennakonpidätyksen alaiset tulot kohosivat kansantalouden palkkasumman kasvun johdosta. Kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten määrä kasvoi merkittävästi perusvähennyksen kasvattamisen johdosta. Kunnallisveroa tilitettiin vuonna 2010 kunnille kaikkiaan lähes 15,8 miljardia euroa. Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta oli noin 1,4 miljardia euroa ja kiinteistövero tuotto oli lähes 1,2 miljardi euroa vuonna 2010.

Kuntien verotulojen vastikään päivitetyssä ennustekehikossa on lähdetty siitä, että kunnallisveropohja kasvaa 4,6 % vuonna 2011. Kansantalouden palkkasumman arvioidaan kasvavan tänä vuonna hieman enemmän. Myös eläketulot sekä muut ansiotulot (pl. työttömyysturvaetuudet) lisääntyvät.

Kunnallisverotuksen tulosta tehtävien vähennysten lisäys jää vähän pienemmäksi kuin ansiotulojen muutos, joten vähennysaste koko maan tasolla alenee vuoden 2010 tasosta ja on noin 20,5 prosenttina suhteessa ansiotuloihin.

Kunnallisveron tilitykset ovat kasvaneet tämän vuoden tammi-syyskuussa noin seitsemän prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Kasvuvauhti hiipunee loppuvuotta kohden taloudellisen toimeliaisuuden hidastumisen johdosta ja viime vuoden lopun korkean vertailutason vuoksi, mikä aiheutui kuntaryhmän jako-osuuden korottamisesta.

Kunnallisveron tilityksiä lisää kuntien tuloveroprosenttien nousu keskimäärin noin 0,2 prosenttiyksiköllä, mikä kasvattaa kunnallisveron tuottoa tänä vuonna lähes 180 miljoonaa euroa. Vuonna 2009 käyttöön otetun työtulovähennyksen kasvattaminen supistaa kunnallisveron tilityksiä. Kokonaisuutena verosta tehtävät vähennykset pienentävät kunnallisveron tuottoa noin 800 miljoonaa euroa. Kuntien tuloverontilitykset ovat arvion mukaan tänä vuonna yhteensä noin 16,3 miljardia euroa, jolloin kasvua edelliseen vuoteen olisi noin 3,6 %.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti oli 18,98 % vuonna 2011, mutta kuntalaisten ansiotuloista laskettu efektiivinen veroprosentti on noin 14 %.

Kunnan ns. efektiivisellä veroprosentilla tarkoitetaan maksettavan veron suhdetta ansiotuloihin. Hartolan efektiivinen veroprosentti vuonna 2010 oli 13,14% ja vuonna 2011 13,3 %. Oletettavaa on, että kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti kohoaa tulevina vuosina huomattavasti enemmän kuin aiemmin kuluvalla vuosikymmenellä. Vuodesta 2000 alkaen vuoteen 2009 keskimääräinen vuotuinen nousu on ollut 0,1 prosenttiyksikköä. (Lähde: Kuntaliitto, 2010)

Hallituksen esitys peruspalvelubudjetiksi vuodelle 2012 sisältää alla olevat tuloverolinjaukset. Esityksessä ehdotettujen veroperustemuutosten johdosta kuntien verotulot alenevat yhteensä noin 263 miljoonalla eurolla. Kunnallisveron aleneminen kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuuksia korottamalla. Yhteisöverokannanalentamisesta yhdellä prosenttiyksiköllä 25 prosenttiin johtuva verotulojen menetys kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta.

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus päättyy, joka vähentää kuntien verotuloja 519 miljoonaa euroa. Yhteisöveron korotettua jako-osuutta jatketaan kuitenkin puolet pienempänä eli 5 prosenttiyksiköllä vuosina 2012–2013, joka lisää kuntien verotuloja 260 milj. euroa lakisääteiseen tasoon verrattuna. Korotuksen pieneneminen vähentää siten kuntien verokertymää noin 259 miljoonalla eurolla vuoteen 2011 verrattuna.

Hallitus esittää yhteisöverokannan alentamista vuoden 2012 alusta yhdellä prosenttiyksiköllä 25 % prosenttiin. Peruspalvelubudjetin arvion mukaan tästä johtuva kuntien verotulojen menetys on 46 miljoonaa euroa. Esityksen mukaan verokannan alentamisesta johtuva verotulomenetys kompensoidaan kunnille nostamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 0,88 prosenttiyksikköä. Kuntien jako-osuudeksi yhteisöveron tuotosta muodostuisi vuodelle 2012 täten 27,87 %.
(Lähde: Kuntatalous 3/2011)

1.4 VALTIONOSUUDET

Kuntien valtionosuusjärjestelmä uudistui vuoden 2010 alussa. Uudistetun valtionosuusjärjestelmän ns. peruspalvelujen valtionosuuteen on koottu aiemmin erillään olleita valtionosuuksia ja se perustuu yleisen osan määräytymisperusteisiin, sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisin kustannuksiin, esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennallisiin kustannuksiin, taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteisiin ja erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien sekä saamelaisten kotiseutualueen lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteisiin. Järjestelmää täydentää talousvaikeuksissa oleville kunnille tarkoitettu harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus, joka rahoitetaan järjestelmän sisältä. Kunkin kunnan valtionosuuksia tasataan verotulojen perusteella.

Tämän ulkopuolisena osana toimii ns. ylläpitäjäjärjestelmä, jossa lukioiden, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun rahoitus menee suoraan opetuksen järjestäjälle oppilasmäärien mukaisena. Rahoitusta tarkistetaan joka vuosi toteutuneiden keskimääräisten kustannusten mukaisesti.

Kuntien rahoitusvastuulle jää asukasta kohden laskettu rahoitusosuus (yhtä suuri kaikille kunnille), joka määräytyy kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon mukaan.

Valtionosuuksien muutos 2012

Vuonna 2012 valtionosuuteen vaikuttavat muutokset voidaan jakaa voimassa olevan lainsäädännön mukaisiin ja hallitusohjelman linjausten mukaisiin muutoksiin.

Voimassaolevan lainsäädännön mukaiset muutokset vuodelle 2012

Vuosittain toteutettavat nk. automaattimuutokset:

1. Laskentaperusteiden ts. valtionosuuden määräytymistekijöiden muutokset (esim. muutokset väestön määrässä ja ikärakenteessa); vaikutus kuntien rahoitukseen n. 45 milj. €
2. Perushintoihin tehtävä indeksikorotus (3,7 %); vaikutus kuntien rahoitukseen n. 341 milj. €
3. Kuntien rahoitusosuuden muutos opetus ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitukseen; - 94 milj. €

Voimassaolevan lainsäädännön mukaiset muut muutokset vuodelle 2012:

4. Vuoden 2012 perushintoihin tehtävä kustannustenjaos tarkistus; vaikutus kuntien rahoitukseen n. 412 milj. €

5. Kuntajakolain yhdistymisavustuksen kattosäännön mukaisen vähennyksen palautus kuntien rahoitukseen 45 milj. €

Hallitusohjelman mukaisten päätösten vaikutus kuntien verorahoitukseen vuonna 2012

6. Valtionosuusleikkaus valtionosuusprosenttia muuttamalla; vaikutus kuntien rahoitukseen n. -631 milj. €
7. Kiinteistöveron poisto verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta; vaikutus kunta-valtio-suhteessa +/- 0 €; vaikutus kuntien välillä hyvin epätasainen
8. Yhteisöveron jako-osuuden tilapäinen korotus 5 prosenttiyksiköllä. Vaikutuksen tulkinta riippuu vertailutasosta:
    a) verrattuna vuoden 2011 kuntien rahoituksen tasoon: -262 milj. €
    b) verrattuna vuoden 2012 voimassaolevaan lainsäädäntöön (ilman hallitusohjelman linjausta); vaikutus kuntien rahoitukseen +262 milj. €
9. Verotulojen menetykset kompensoidaan täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta:
    a) verotulojen menetysten vaikutus kuntien rahoitukseen n. -298 milj. €
    b) verotulomenetys kompensoidaan valtionosuutta lisäämällä n. +298 milj. € yhteisvaikutus kuntien verorahoitukseen +/- 0 €

2 HARTOLAN KUNNAN TILANNE

2.1 VÄESTÖ

Hartolan kunnan väkiluku on vv. 2002 - 2010 pienentynyt 463 henkilöllä, joka on keskimäärin 51 henkeä vuodessa. 1.1.2011 Hartolan väkiluku oli 3355 henkeä. Edelliseen vuoteen verrattuna väestö väheni 33 hengellä. Vuonna 2010 kuntaan muutti 8 henkilöä enemmän kuin täältä muutti pois, mutta kuolleiden määrä ylitti syntyneiden määrän 41 hengellä. Syyskuun loppuun 2011 väkiluku on pienentynyt 35 henkeä; syntyneiden enemmyys on ollut -21 ja nettomuutto -14 henkeä.

Väestöennusteen mukaan Hartolassa on asukkaita suunnitelmanvuoden 2014 loppuun mennessä 3251 ja vuonna 2020 3113 henkeä. Nuorten ja työikäisten suhteellinen osuus väestöstä vähenee ja 65 -vuotta täyttäneiden osuus kasvaa. Väestöennusteen mukaan Hartolan asukasluku laskee edelleen tämän vuosikymmenen aikana, mutta vakiintuu siten 3100 asukkaan tienoille vuoteen 2030 asti.

Väestöennusteista on havaittavissa lasten ja kouluikäisten määrän väheneminen ja vanhusväestön osuuden kasvaminen. Muutoksilla on vaikutusta kunnan palvelujen järjestämiseen erityisesti sivistystoimessa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa.

VÄESTÖMÄÄRÄN KEHITYS HARTOLASSA V. 2006-2016

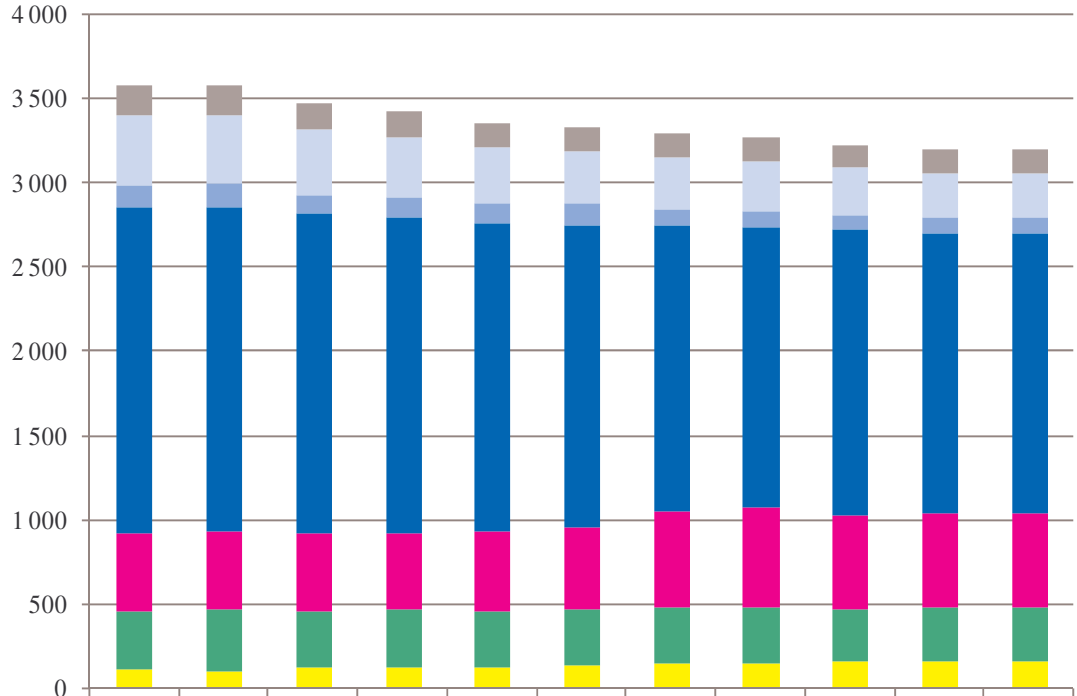

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-6 v.	180	175	151	152	153	146	141	136	135	141	141
7-16 v.	413	411	398	353	328	310	302	300	280	264	264
17-19 v.	134	140	106	122	124	127	106	91	93	91	91
20-64 v.	1 931	1 926	1 898	1 870	1 823	1 793	1 696	1 665	1 696	1 661	1 661
65-74 v.	467	463	457	455	470	488	566	590	549	569	569
75-84 v.	342	360	342	339	335	333	335	335	317	317	317
Yli 85 v.	105	97	114	122	120	129	139	145	151	152	152

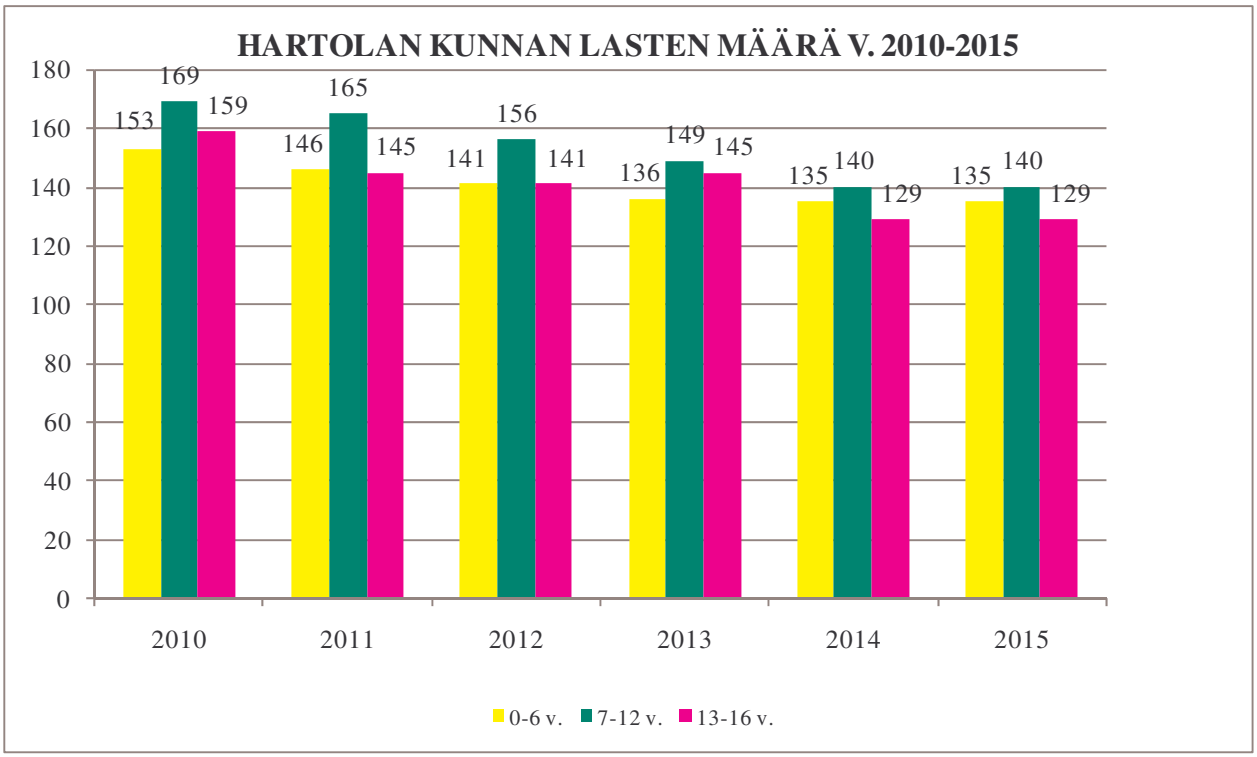

Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto

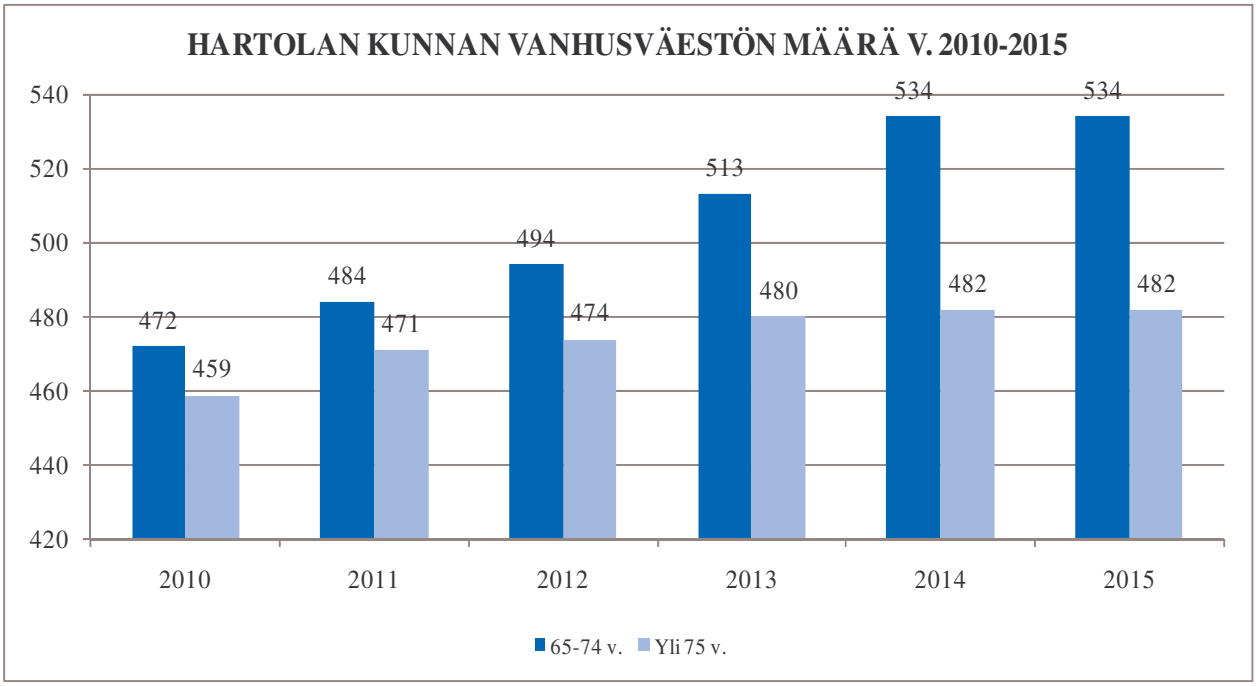

Lähde: Tilastokeskus 2011.

Väestörekisterikeskuksen tietojen mukaan Hartolassa oli syyskuun 2011 lopussa 3320 asukasta, missä on vähennystä vuodenvaihteen 2010/11 tilanteeseen 35 henkeä.

2.2 TYÖLLISYYS JA ELINKEINOT

Päijät-Hämeessä oli lokakuun 2011 lopussa 10 292 työtöntä työnhakijaa (työttömyysaste 10,8 %), mikä on vähemmän kuin vuoden 2010 lokakuun lopussa, jolloin työttömiä työnhakijoita oli 11 514 (työttömyysaste 11,9 %). Hartolassa oli lokakuun 2011 lopussa 121 työtöntä työnhakijaa, joista alle 25 -vuotiaita oli 11 henkeä. Kokonaistyöttömyysaste oli lokakuussa 8,6 % kun se edellisen vuoden lokakuun lopussa oli 10 %. Hartolan työllisyys on pysynyt melko hyvänä vuodesta 2009 lähtien. Taloudellisen taantuman vaikutukset heikentävät oletettavasti hyvää työllisyystilannetta suunnittelukaudella.

Hartolan kunnan työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2010 102,0 %, mikä on Lahden kaupungin jälkeen maakunnan toiseksi korkein.

Kunnan elinkeinorakenne oli vuonna 2010 Hartolassa seuraava:
Työssäkäyvistä työskenteli palveluelinkeinoissa 55,5 %, teollisuudessa ja rakentamisessa 24,5 %, alkutuotannossa 18,4 % ja 1,6%:n osalta toimiala oli tuntematon.

Tilastokeskuksen mukaan Hartolan taloudellinen huoltosuhde oli 1,77 vuonna 2010. Suhdeluku kertoo, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa oli yhtä työllistä kohden.

2.3 HARTOLAN TALOUSTILANNE

Hartolan kunnan rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat olleet olennaisesti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikompia vuosina 2003 – 2007. Kunta kävi läpi kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain 9 § mukaisen arviointimenettelyn vuosina 2008–2009. Arviointiryhmän esityksen perusteella kunta osallistui vuonna 2009 Lahden seudun UusiKunta -kuntajakoselvitykseen, jossa ministeriön asettamana selvitysmiehenä toimi Osmo Soininvaara. Selvityksen tavoitteena oli muodostaa suurkunta Lahden ympärille, ratkaista kuntatalouden ongelmia ja uudistaa kuntien palvelurakennetta Päijät-Hämeessä. Kaikki kunnat Lahtea lukuun ottamatta hylkäsivät selvitysmiehen ehdotuksen valtuustoissaan 13.9.2010. Tämän jälkeen valtiovarainministeriö ei ole esittänyt Hartolalle vaatimuksia uusista kuntaliitosselvityksistä. Arviointiryhmän esityksen mukaan kunnan tulee jatkaa talouden tasapainottamista koskevien toimenpiteiden kehittämistä. Talouden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota sekä käyttö- että investointimenojen kasvun hallintaan. Siltä osin kun taloussuunnitelmassa ei saada taseen kertyneitä alijäämiä katettua, tulee laatia kuntalain 65 §:n mukainen toimenpideohjelma vuoteen 2018 mennessä.

Vuoteen 2003 saakka syntynyt alijäämä on katettu peruspääomasta, minkä tilintarkastaja on aikanaan hyväksynyt. Tilinpäätökset vuosina 1998 - 2007 olivat tappiollisia. Vuosien 2008, 2009 ja 2010 tilinpäätökset olivat ylijäämäisiä niin, että vuoden 2010 lopussa kattamatonta alijäämä oli jäljellä enää 185.235,19 euroa.

Vuoden 2011 talousarvion mukaan tilikauden alijäämä olisi -218.174 €. Lokakuun lopun toteuman perusteella voidaan arvioida, että ennen satunnaisia eriä tulos olisi ylijäämäinen. Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän laskutus tulee syyskuun lopun toteumaennusteen mukaan ylittämään talousarvion 0,418 milj. eurolla, mutta kunnan oman toiminnan menot tulisivat alittumaan noin 0,3 milj. euroa. Verotulot ovat vuonna 2011 ylittämässä talousarvion noin 0,518 milj. eurolla. Lokakuun puolivälissä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymässä paljastui erikoissairaanhoidon kustannusten jakoa koskeva virhe. Aava-kuntien ensihoidon ja sairaankuljetuksen kustannukset oli virheellisesti jaettu kaikkien sairaanhoitopiirin jäsenkuntien maksettaviksi. Tehty oikaisu osoittaa, että Hartolan kunta on vuosina 2007–2010 maksanut osuutenaan 436.355 euroa liian vähän. Kyseinen summa on mahdollista tilinpäätöksessä kirjata joko satunnaisiin kuluihin tai suoraan oman pääoman

voitto- ja tappiotilille. Kumpikin kirjaustapa kasvattaa kattamatonta alijäämää tilinpäätösarvion mukaan noin 0,150 milj. eurolla. Vuoden 2011 tilinpäätöksessä kattamaton alijäämä tullee siis kasvamaan noin 0,335 milj. euroon.

2.4. ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOLLISUUS

Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuonna taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää.

Kuntalakiin on otettu erityissäännös taloutta tasapainottavasta toimenpideohjelmasta. Säännös koskee kuntia, joilla on kattamatonta alijäämää taseessa erityisen suuri määrä ja joka ei saa taseen alijäämää katettua taloussuunnitelmassa. Toimenpideohjelma kohdistuu taseessa jo kertyneen alijäämän kattamiseen. Toimenpideohjelman laatimisesta riippumatta taloussuunnitelma on laadittava tasapainoiseksi tai ylijäämäiseksi, jos kunnalla on kertynyttä alijäämää.

Valtuuston on hyväksyttävä toimenpideohjelma taloussuunnitelman yhteydessä. Toimenpideohjelma voi olla myös erillinen valtuuston hyväksymä asiakirja ja se voidaan hyväksyä osana taloussuunnitelmaa. Usealla vuodelle ulottuva toimenpideohjelma tarkistetaan ja hyväksytään vuosittain talousarvion ja – suunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Vuoden 2010 tilinpäätöksessä Hartolan toimintakate oli ilman sosiaali- ja terveysyhtymän peruspalvelukeskuksen oikaisupalautusta -4.566 euroa/asukas (vuonna 2009 -4.597 €/as.), kun se muissa 2000–6000 asukkaan kunnissa oli -4.851 euroa/asukas (vuonna 2009 -4.592 €/as.). Mahdollisuudet menojen pienentämiseen, huomioiden kunnan ikärakenne ja sairastavuus, ovat olemattomat, koska lakisääteiset palvelut on järjestettävä.

Hartolan kunta on hoitanut kunnalle säädetyt lakisääteiset palvelut ja kunnan elinvoiman säilyttämiseen tähtäävät elinkeinotoimen palvelut. Henkilöstö on mitoitettu mahdollisimman pieneksi, joten organisaatio on hyvin haavoittuva. Mahdollisuudet talouden tasapainottamiseen menoleikkauksilla on lähes mahdotonta. Kunnan veroprosentti on ollut vuodesta 2008 alkaen 20,5 %. vuosille 2011 ja 2012 ovat lukuisat kunnat joutuneet kiristämään kuntalaisten verotusta kun valtio on vetäytynyt rahoitusvastuustaan. Vuoden 2013 talousarviota laadittaessa tulee myös veroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien korottaminen ottaa huomioon mahdollisena tasapainottamiskeinona

Keväällä 2008 laaditussa arviointiryhmän kertomuksessa oletettiin kertyneiden alijäämien kattamisen onnistuvan vain omaisuuden myynnistä saatavilla myyntivoitoilla. Silloin suunniteltuja rantatonttien ja Suur-Savon Sähkö Oy:n osakkeiden myyntiä ei kuitenkaan ole tehty. Suunnitelmavuosina on varauduttu Vanjärven ja Tippavaaran rantatonttien myyntiin. Vuoden 2012 talousarvioon on myyntivoittoja merkitty 0,1 milj. euroa. Taloussuunnitelmassa on vuodelle 2013 merkitty satunnaisiin tuottoihin myyntivoittoja 0,5 milj. euroa, vuodelle 2014 0,5 milj. euroa ja vuodelle 2015 0,1 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveysyhtymän laskutus on Hartolan kunnan toimintakatteesta vuoden 2011 tilinpäätösarviossa 68 %. Kunnan omassa hoidossa on 32 % toimintakatteesta, tästä suurin osa koostuu päivähoidon ja koulutoimen menoista sekä kaikkea kunnan palvelutuotantoa tukevista hallinnon ja teknisen toimen tukipalveluista. Satojen tuhansien eurojen menoleikkaukset eivät näistä palveluista onnistu.

Vuoden 2012 talousarvio kasvattaa kattamatonta alijäämää noin 0,331 milj. eurolla, joten vuoden 2012 lopussa kattamatonta alijämää olisi noin 0,666 milj. euroa. Hartolan mahdollisuudet selvitä kattamattomasta alijäämästä riippuvat hyvin paljon valtion toimenpiteistä. Omia keinoja ovat omai-

suuden myyminen, veroprosenttien nosto ja tiukka menokuri. Jokaisen vapautuvan vakanssin täyttämistä on tarkoin harkittava.

OMA PÄÄOMA JA KATTAMATON ALIJÄÄMÄ

1000 euroa	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011 TPA**	2012 **TA**
Peruspääoma	8 216	7 936	6 560	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530	5 530
Muut omat rahastot	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	24
Edellisten tilik. yli-/alijäämä	-1 140	-280	-1 376	-1 029	747	-518	-1 616	-2 540	-3 669	-3 020	-2 808	-185	-281
Kattaminen rahastoista	1 396	0	0	0									
Kattaminen peruspääomasta		280	1 376	1 029									
Edellisten tilik. yli-/alijäämä	256	0	0	0	747	-518	-1 616	-2 540	-3 669	-3 020	-2 808	-185	-335
Tilikauden yli-/alijäämä	-536	-1 376	-1 029	747	-1 265	-1 098	-924	-1 129	649	212	2 623	-150	-331
Oma pääoma	**7 970**	**6 594**	**5 565**	**6 311**	**5 046**	**3 948**	**3 024**	**1 895**	**2 544**	**2 756**	**5 379**	**5044**	**4607**
Kattamaton alijäämä	**-280**	**-1 376**	**-1 029**	**747**	**-518**	**-1 616**	**-2 540**	**-3 669**	**-3 020**	**-2 808**	**-185**	**-335**	**-666**

ALIJÄÄMÄN KATTAMINEN VUOSINA 2009-2019											
1 000 €	**TP 2009**	**TP 2010**	**TPe 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**	**TS 2015**	**TS 2016**	**TS 2017**	**TS 2018**	**TS 2019**
Edellisten vuosien ali-/ylijäämä	-3 020	-2 808	-185	-335	-667	-436	-6	240	486	506	526
Tilikauden ali-/ylijäämä	212	2 623	-150	-332	231	430	246	246	20	20	20
Ali / ylijäämä vuoden lopussa	**-2 808**	**-185**	**-335**	**-667**	**-436**	**-6**	**240**	**486**	**506**	**526**	**546**

Laskelma on arvio siitä, kuinka alijäämät katetaan vuoteen 2018 mennessä. Esitettyyn suunnitelmaan sisältyy erittäin paljon epävarmuustekijöitä liittyen yleiseen talouden kehitykseen ja hallituksen valmistelemaan kuntarakenneuudistukseen ja sitä seuraavaan valtionosuusuudistukseen.

Tarkempi laskelma ja yksilöity toimenpideohjelma alijäämän kattamisesta on sivulla 102.

3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT

3.1 LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT

Kunnanhallitus hyväksyi 29.8.2011 laadintaohjeet vuoden 2012 talousarviolle ja vuosien 2012-2014 taloussuunnitelmalle. Talousarvio on tulosalueittain laadittu tämän ohjeen mukaisesti. Sosiaali- ja terveystoimen sekä ympäristötoimen talousarviot on sovitettu kuntien kanssa sovitun kasvuprosentin rajoihin ja toteuttaen ne toimintamuutokset, jotka kuntien kanssa on sovittu. Kuntakohtaiset käyttöarviot erikoissairaanhoidossa on arvioitu viimevuoden ja kuluvan vuoden käyttöön perustuviin suoritemääriin.

3.2 VEROTULOT

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta. Vuoden 2012 kokonaisverotuloksi arvioidaan Hartolassa yhteensä 9,518 milj. euroa, jossa on vähennystä vuoden 2011 verotuloennusteeseen noin 2,5 %.

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton vuoden 2011 lokakuun veroennustekehikon mukaisesti korjattuna vuoden 2010 kunnallisverotuksen lopullisilla tiedoilla. Kunnallisvero on laskettu voimassa olevalla veroperusteella ja kiinteistöverot on talousarvioon laitettu vuoden 2011 maksuunpanon mukaisina. Kunnanvaltuusto on vahvistanut kunnan tuloveron ja kiinteistöveroprosentit vuodelle 2012 marraskuussa 2011 seuraavasti:

Kunnan veroprosentit vuodelle 2012 on vahvistettu seuraavasti

Kunnan tulovero	20,50 %
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,50
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,10
Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti	0,20

Verotulojen kehitysarvio on verolajeittain seuraava:

TILIVUOSI	**2008**	**2009**	**2010**	**2011****	**2012****	**2013****	**2014****
Verolaji							
Kunnallisvero	7 416	7 271	7 125	7 457	7 337	7 579	7 866
Muutos %	*11,3*	*-2,0*	*-2,0*	*4,7*	*-1,6*	*3,3*	*3,8*
Yhteisövero	1 164	977	1 172	1 159	1 006	1 019	910
Muutos %	*0,1*	*-16,0*	*20,0*	*-1,1*	*-13,2*	*1,3*	*-10,7*
Kiinteistövero	842	894	1 145	1 145	1 175	1 175	1 325
Muutos %	*11,6*	*6,3*	*28,1*	*0,0*	*2,6*	*0,0*	*12,8*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**9 421**	**9 142**	**9 442**	**9 761**	**9 518**	**9 773**	**10 101**
Muutos %	*9,8*	*-3,0*	*3,3*	*3,4*	*-2,5*	*2,3*	*3,4*

Kunnallisverojen kertymän pienenemiseen vuodelle 2012 vaikuttaa eniten hallituksen vuodelle 2012 päättämät työtulovähennyksen ja perusvähennyksen nostaminen. Valtio korvaa aiheutuneen veromenetyksen kunnille valtionosuuksissa. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy tätä kompensaatiota 246.944 euroa vuodelta 2012. Suunnittelukauden vuodelle 2013 on veroprosentti korotettu 20,5 %:sta 21 %:iin

Yhteisöveron tuottoa laskee se, että yhteisöveron jako-osuuden tilapäinen 10 % korotus 0, 354 milj. euroa jää pois. Vuodelle 2012 jako-osuutta nostetaan 5 %, mikä tarkoittaa Hartolan yhteisöverossa noin 0,177 milj. euron korotusta. Yhteisöverokannan muutoksesta kunnalle aiheutuvat veromenetykset korvataan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 0,88 %-yksiköllä.

Kiinteistöveron tuotto pysyy lähes entisellään. Koska kiinteistöveroprosentteja ei valtuuston päätöksen mukaisesti korotettu, tulevat mahdolliset muutokset perustumaan kiinteistöjen verotusarvojen muutokseen. Suunnitelmakauden vuodelle 2014 on merkitty kiinteistöveroprosenttien korotusta niin, että tuotto kasvaa 150.000 eurolla.

3.3 KÄYTTÖTALOUDEN VALTIONOSUUDET

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavat vuonna 2012 toteutettavat hallitusohjelman linjaukset, joista merkittävimmät ovat kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuva 631 milj. euron leikkaus ja kiinteistöveron poisto verotuloihin perustuvasta tasauksesta. Valtionosuusleikkauksen kuntakohtainen vaikutus on -118 euroa/asukas, mikä Hartolassa merkitsee 395.904 euron suuruista valtionosuuksien pienenemistä. Kiinteistöveron poistaminen verotulojen tasauksesta vaikuttaa eri kunnissa hyvin eri tavalla. Hartolassa suuri loma-asuntojen määrä vaikuttaa sen, että tasauksen määrä kasvaa noin 307.186 euroa. Käytännössä verotulojen tasaus kasvaa ainoastaan noin 66.000 eurolla koska verotulojen kehitys on muutoin ollut vuonna 2010 suotuisa verrattuna monien muiden väestöään menettävien kuntien kehitykseen.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtionvarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuudesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnalle myönnettävän peruspalvelujen valtionosuuden määrään vaikuttavat yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus, huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset ja valtionosuusmaksatuksessa huomioon otettavat esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä.

Yleisen osan määräytymisperusteet eivät muuttuneet valtionosuusuudistuksessa. Vuoden 2012 yleisen osan perushinnassa on otettu huomioon arvioitu kustannustason muutos (indeksikorotus) 3,7 prosenttia. Yleisessä osassa on otettu huomioon automaattisesti valtionosuusperustetta muuttavat 31.12.2010 tilanteen mukaiset asukasmäärätiedot. Mikäli kunnan asukasluku on 13.12.2007–31.12.2010 vähentynyt yhteensä vähintään 6 %, saa kunta yleiseen valtionosuuteen lisän, joka on asukasluku x yleisen osan perushinta kerrottuna 1,39:llä. Hartolan väkiluku pieneni kyseisenä aikana 3.573 henkilöstä 3.355 henkilöön, eli yhteensä 6,075 %:lla. Valtionosuuden tähän perustuva korotus vuonna 2012 on 149.603 euroa.

Kunnalle myönnettävän peruspalvelujen valtionosuuden lopullinen määrä saadaan, kun valtionosuuden laskennallisesta perusteesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus ja näin saatuun euromäärään lisätään yleinen osa, erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat, vuoden 2010 valtionosuusuudistukseen liittyvä järjestelmämuutoksen tasaus (kiinteä vuoden 2010 taso) ja valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset. Laskennallisesta perusteesta sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ovat noin 80 prosenttia (19,0 mrd. euroa) ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusperuste noin viidennes (4,34 mrd. euroa). Lopullinen peruspalvelujen valtionosuus selviää joulukuun lopussa, jolloin laskennassa on huomioitu tuoreimmat määräytymiskertoimet (sairastavuus-, työttömyys- ja päivähoitokertoimet).

Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta otetaan huomioon myös laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, jonka määrä on varmistunut vuoden 2010 lopullisen verotuksen valmistuttua.

Kotikuntakorvausjärjestelmä sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Opetuksenjärjestäjä on oikeutettu kotikuntakorvaukseen oppilaan suorittaessa oppivelvollisuuttaan muussa kuin oman kotikuntansa esi- tai perusopetuksessa. Kotikuntakorvauksen korvausvelvollisuus vuodelle 2012 määräytyy 31.12.2010 tilastointiajankohdan mukaisesti oppilaan iän ja kotikunnan perusteella. Kotikuntakorvausmenot vähentävät ja kotikuntakorvaustulot lisäävät kunnalle myönnettyä peruspalvelujen valtionosuutta. Kotikuntakorvausmenoja ja -tuloja ei kuitenkaan kirjata valtionosuuksiin, vaan ne sisältyvät perusopetuksen menoihin ja tuloihin.

Kunnan kotikuntakorvauksen perusosa lasketaan jakamalla kunnan esi- ja perusopetuksen laskennalliset kustannukset painotetulla oppilasmäärällä (0,91*6-vuotiaat + 7-12-vuotiaat + 1,35*13-15-vuotiaat). Samoja painotuksia käyttäen saadaan kotikuntakorvauksen yhteismäärä.
Kotikuntakorvaus =0,91 * oppilaan kotikunnan kotikuntakorvauksen perusosa * 6–vuotiaat
+ 1,00 * oppilaan kotikunnan kotikuntakorvauksen perusosa * 7–12-vuotiaat
+ 1,35 * oppilaan kotikunnan kotikuntakorvauksen perusosa * 13–15-vuotiaat
Kotikunnalla on korvausvelvollisuus myös 16-vuotiaasta oppivelvollisesta oppilaasta (38 § 3 mon.), mutta ei alle 6-vuotiaasta perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuutta suorittavasta oppilaasta.

Kunnan ei tarvitse laskuttaa kotikuntakorvauksia itse, vaan kotikuntakorvausmenot ja -tulot otetaan huomioon keskitetysti valtionosuusmaksatuksessa.

Vuoden 2012 talousarvioon sisältyvät arviot seuraavista valtionosuuksista

Peruspalvelujen valtionosuus 7.238.855 euroa
Perusteena ovat

- yleisen osan määräytymisperusteet
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- esi- ja perusopetuksen 6-15 -vuotiaiden ikäluokan mukaan määräytyvät laskennalliset kustannukset
- yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset
- asukaskohtainen taiteen perusopetus ja yleinen kulttuuritoimi, joiden yhteissummasta vähennetään omarahoitusosuus
- Sosiaali- ja terveystoimen valtionosuusperusteen kaikki kertoimet ovat talousarvion valmisteluvaiheessa vuoden 2011 tietojen mukaisia ja ne tarkentuvat vasta loppuvuodesta.

Valtionosuusjärjestelmämuutoksentasaus -49.133 euroa
Vuoden 2010 valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta aiheutuneet kuntien valtionosuuden lisäykset ja vähennykset tasattiin järjestelmän muutosvaiheessa kuntien kesken niin, että kunnan valtionosuuden määrä ei uudistuksen vuoksi muuttunut vuonna 2010. Valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasaus on uudistuksen yhteydessä vuoden 2010 tasossa laskettu vertailulaskelma, jonka perusteella valtionosuuteen lisätään tai siitä vähennetään tasauserä.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus 2.088.369 euroa
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, joka ottaa vielä vuonna 2011 huomioon kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron laskettuna koko maan keskimääräisillä kunnallis- ja kiinteistöveroprosenteilla. Vuoden 2012 alusta tasauksesta poistuu kiinteistöveron laskennallinen osuus. Tasaus on osa valtionosuusjärjestelmää ja sisältyy kunnan

peruspalvelujen valtionosuuteen. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen laskennassa käytettävä koko maan keskimääräinen tuloveroprosentti on 18,98 % vuonna 2012. Tasausraja on 2 952,63 euroa/asukas.

Kuntaliiton ennakkolaskelmassa on otettu huomioon hallitusohjelman mukainen laskennallisen kiinteistöveron poisto tasauksesta, mikä vaikuttaa kuntiin erittäin epätasaisesti. Osa vaikutuksista on euromääräisesti erittäin suuria. Alustavien laskelmien mukaan asukaskohtaiset muutokset vaihtelevat -114 eurosta 598 euroon. Kiinteistöveron tasauksesta poiston vaikutus on negatiivinen 234 kunnassa. Muutosvaikutus on positiivinen 86 kunnassa. Kiinteistöveron poisto on vaikutukseltaan Hartolan kunnalle 307 186 euroa positiivinen.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraali, joten tasauslisien ja -vähennysten erotus 34,4 milj. euroa palautetaan kunnille valtionosuuteen tehtävänä lisäyksenä. Lisäys on kaikissa kunnissa asukasta kohden yhtä suuri 6,43 euroa/asukas. Kunta on oikeutettu valtionosuuden tasauslisään, jos sen laskennallinen verotulo asukasta kohden on tasausrajaa pienempi. Tasauslisä on täysimääräinen tasausrajaan saakka. Mikäli kunnan laskennallinen verotulo ylittää tasausrajan, vähennetään kunnan peruspalvelujen valtionosuutta tasausvähennyksellä, joka on 37 prosenttia tasausrajan ylittävältä osalta. Tasausraja on 91,89 prosenttia koko maan keskimääräisestä asukaskohtaisesta laskennallisesta verotulosta. Kunnan laskennallista verotuloa laskettaessa otetaan huomioon kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisön tuloverosta (yhteisöveroosuus). Laskennallisen kunnallisveron laskennassa käytetään kunnan oman kunnallisveroprosentin sijaan koko maan keskimääräistä tuloveroprosenttia.

Kunnan veroprosenttimuutoksilla ei ole suoraa vaikutusta tasauksen määrään, koska tasauksen perusteena olevia laskennallisia verotuloja laskettaessa käytetään kunnan oman kunnallisveroprosenttien sijaan koko maan keskimääräisiä veroprosentteja.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus -950 200 euroa
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus on talousarviossa negatiivinen, koska Hartolan kunnan itsensä järjestämiin opetus- ja sivistystoimen palveluihin kohdistuva peruspalvelujen valtion osuus on pienempi kuin kunnan osuus perusopetuksen jälkeisen koulutuksen rahoittamiseen.

Valtionosuuteen kohdistetut leikkaukset(mm. lukioverkon karsiminen ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen menosäästöt)toteutetaan pääosin vuosina 2013—2015. Eräitä opetus- ja kulttuuritoimen menosäästöjä, kuten vapaan sivistystyön 11,5 milj. euron, museoiden, teatterien ja orkestereiden yhteensä 10 miljoonan euron ja perustamishankkeiden 6 miljoonan euron menosäästöt, toteutetaan kuitenkin jo vuonna 2012. Lukiokoulutukseen kohdistuvat 30 milj. euron säästöt, ammatillisen koulutuksen 43 milj. euron säästöt, oppisopimuskoulutukseen 31 milj. euron säästöt ja ammattikorkeakouluihin kohdistuvat 51 milj. euron säästöt toteutetaan vuoteen 2015 mennessä.

ARVIO VALTIONOSUUKSIEN KEHITYKSESTÄ					
Toimiala (1000 eur.)	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 727	6 761	7 239	7 347	7 458
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 324	2 022	2 088	2 134	2 156
Valtionosuusjärjestelmämuutoken tasaus		-49	-49	-49	-49
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-938	-921	-950	-950	-950
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	450				
Yhteensä	**8 563**	**7 813**	**8 328**	**8 482**	**8 615**

3.4 KUNNAN RAHOITUSTARPEET JA LAINANOTTO

Talousarvion rahoitusosaan sisältyvässä rahoituslaskelmassa esitetään tarkemmin pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot, kuten antolainat ja niiden lyhennykset, kunnan lainanotto ja lainojen lyhennykset.

Kunnan rahoitustarve muodostuu investointimenoista ja pitkäaikaisten lainojen lyhennyksistä.

1000 euroa	TP 2010	TPA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
Lainanotto	1 518 089	0	1 500 000	2 800 000	5 400 000
Lyhennykset	-3 048 000	-1 500 000	-1 550 000	-1 500 000	-1 500 000
Nettolainanotto	-1 529 911	-1 500 000	-50 000	1 300 000	3 900 000
Pitkäaikaiset lainat	8 837 000	7 337 000	7 287 000	8 587 000	12 487 000
Lainat euroa/asukas	2 634	2 206	2 218	2 632	3 877
Asukasmäärä	3 355	3 326	3 285	3 262	3 221

3.5 HENKILÖSTÖ

Kunnan vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön kokonaismäärä on vähentynyt viime vuosina. Väheneminen johtuu pääasiassa henkilöstön luontaisesta poistumasta, mutta myös toiminnan uudelleen organisoinnista. Suunnittelukaudella henkilöstön kokonaismäärän arvioidaan pysyvän ennallaan, koska palvelujen tuottaminen vaatii tietyn henkilöstöresurssin.

Henkilöstön määrässä on tapahtunut edelliseen vuoteen verrattuna 4 henkilön vähenemä, joka johtuu sekä määräaikaisten työsuhteiden vähenemisestä että eläkkeelle siirtymisistä. Vuosina 2012-2014 eläkepoistuma on yhteensä 5 henkeä. Myös osa-aikaeläke on saavuttanut suosiota, johon Hartolan kuntakin on suhtautunut työnantajana myönteisesti. Työurien pidentämiseen saattaa olla jatkossa tarvetta, jos kunta-alan henkilöstön saatavuus vaikeutuu nykyisestä.

Vuoden 2012 talousarvioon on varattu määrärahat henkilöstön palkkaukseen siten, että palkka- ja henkilöstömenojen kasvuksi arvioidaan 2,5 % 1.8.2011 tasosta. Vuoden 2012 vuosiansiot on saatu kertomalla vuoden 2011 elokuun kk-palkat 12,7:llä, jota korotetaan 2,5 %:lla.

Vuosien 2012–2013 osalta kunta-alalle on sovittu ns. raamisopimuksen perusteella palkkaratkaisu, jonka mukaisiin sopimuskorotuksiin on varauduttu talousarviossa.

Henkilösivukulut on arvioitu seuraavasti:

1. Sotu-maksut, työttömyys-, tapaturmavakuutus – ym. sivukulut 5,71 % palkoista
2. Palkkaperusteinen eläkemeno (KuEL) 16,30 % palkoista
3. VaEL-eläkemaksuprosentti/opettajat 20,30 %
4. Palkkaperusteinen henkilösivukulu yhteensä 21,81 %
5. KuEL:n ns. varhe-maksuihin varataan keskitetysti yksi käyttövarausmääräraha, joka jaetaan kaikille osastoille käytön suhteessa, vuodelle 2012 arviointikerroin on 1,03 %
6. Eläkemenoperusteiset maksut budjetoidaan vuoden 2011 toteutumien perusteella. Kunnallisen eläkevakuutuksen mukaan eläkemenoperusteisen maksun ennakoidaan kasvavan lievästi edellisestä vuodesta. Vuoden 2012 kerroin on 1,0.

KUNNAN HENKILÖKUNTA TOIMIALOITTAIN				
Toimiala	**TA 2012**	**%-osuus**	**TP 2010**	**%-osuus**
Kunnanhallitus	15	12,93 %	15	12,50 %
Sivistyslautakunta	72	62,07 %	71	59,17 %
Ympäristölautakunta	1	0,86 %	3	2,50 %
Tekninen lautakunta	28	24,14 %	31	25,83 %
Yhteensä	**116**	**100,00 %**	**120**	**100,00 %**

3.6 STRATEGIA

Valtuusto hyväksyi 7.9.2011 kuntastrategian, jonka tarkoituksena on ohjata kunnan kehittämistoimenpiteitä tulevina vuosina. Strategia päivitetään valtuustokausittain ja ensimmäinen tarkistus on seuraavan valtuustokauden alussa vuonna 2013.

Kunnan visio

Hartola on elinvoimainen, hyvien liikenneyhteyksien varrella sijaitseva asukkaistaan ja ympäristöstään huolehtiva aktiivinen maaseutukunta.

Kunnan missio

Kunta panostaa elinvoimaisuutensa säilyttämiseen ja tuottaa palvelut yhteistyössä kuntalaisten, yrittäjien ja kolmannen sektorin kanssa sekä tekee yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Toiminta-ajatus

Kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa palvelut ja heillä on turvallista ja hyvä elää Hartolassa.

Painopisteet

- Yrittäjyys ja työpaikat
- Asuminen ja vapaa-ajan asuminen
- Kuntatalouden tasapaino ja
- Kuntapalvelujen järjestäminen lähellä
- Kuningaskunta - brändin ja me -hengen vahvistaminen

Toimenpiteet ja teot

- Kunnan, yritysten ja yrittäjien välinen hyvä yhteistyö vahvistaa molempia toimijoita.
- Työpaikat ja kattavat palvelut sekä puhdas luonto ja ympäristö houkuttelevat asumaan Hartolassa.
- Asuminen sekä haja-asutusalueella että kuntakeskuksessa mahdollistetaan.
- Tehostetaan tonttien myyntiä mm. Tippavaarassa, Vanjärvellä ja Lilumäessä.
- Kunnanvaltuuston määrittelemä kuntapalvelujen taso säilytetään, kulloinkin käytettävissä olevilla resursseilla. Taso voi laskea/ nousta taloustilanteen mukaan.
- Kuningaskunta – brändistä tulee näkyvä osa kunnan viestintää.

- Vahvistetaan me-henkeä järjestämällä asukkaille enemmän mahdollisuuksia osallistua Hartolan kunnan toimintaan ja konkreettiseen kehittämiseen.

Toimintaa ohjaavat periaatteet

- Kunta toimii asukkaiden ja yritysten parhaaksi olemalla avoin ja keskusteleva, toimimalla taloudellisesti ja lähellä kuntalaista
- Hartolalaiset arvostavat kunnan historiaa, vapaa-ajan mahdollisuuksia sekä yhteisöllisyyttä
- Elinvoimaisuus syntyy hyvästä yhteishengestä, aktiivisista asukkaista, ja yritystoimintaa vahvistavasta elinkeinopolitiikasta sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisestä

3.7 TULOSLASKELMA 2011–2014

Hartolan kunnan tuloslaskelma 2011-2014, 1 000 euroa

Ulkoiset erät

	TA 2011 1 000 €	Muutos- % 10/11	TA 2012 1 000 €	Muutos- % 11/12	TS 2013 1 000 €	Muutos- % 12/13	TS 2014 1 000 €	Muutos- % 13/14
Toimintatuotot	**2 610**	**1,2 %**	**2 894**	**10,9 %**	**2 848**	**-1,6 %**	**2 752**	**-3,4 %**
Myyntituotot	1 077	15,7 %	1 189	10,4 %	1 201	1,0 %	1 206	0,4 %
Maksutuotot	251	-22,8 %	288	14,7 %	247	-14,2 %	244	-1,2 %
Tuet ja avustukset	443	-4,7 %	460	3,8 %	457	-0,7 %	359	-21,4 %
Muut toimintatuotot	839	-2,3 %	957	14,1 %	943	-1,5 %	943	0,0 %
Toimintakulut	**19 275**	**7,2 %**	**20 372**	**5,7 %**	**20 741**	**1,8 %**	**20 992**	**1,2 %**
Henkilöstökulut	4 875	2,7 %	5 145	5,5 %	5 141	-0,1 %	5 120	-0,4 %
Palkat ja palkkiot	3 490	3,3 %	3 661	4,9 %	3 658	-0,1 %	3 641	-0,5 %
Henkilösivukulut	1 385	1,3 %	1 484	7,1 %	1 483	-0,1 %	1 479	-0,3 %
Eläkekulut	1 221	0,7 %	1 276	4,5 %	1 276	0,0 %	1 273	-0,2 %
Muut henkilösivukulut	164	6,5 %	208	26,8 %	207	-0,5 %	206	-0,5 %
Palvelujen ostot	13 092	8,6 %	13 904	6,2 %	14 277	2,7 %	14 605	2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	864	6,0 %	877	1,5 %	875	-0,2 %	875	0,0 %
Avustukset	283	36,1 %	281	-0,7 %	282	0,4 %	226	-19,9 %
Muut toimintakulut	161	7,3 %	165	2,5 %	166	0,6 %	166	0,0 %
Toimintakate	**-16 665**	**8,2 %**	**-17 478**	**4,9 %**	**-17 893**	**2,4 %**	**-18 240**	**1,9 %**
Verotulot	9 199	-2,4 %	9 518	3,5 %	9 773	2,7 %	10 101	3,4 %
Valtionosuudet	7 813	-8,2 %	8 328	6,6 %	8 482	1,8 %	8 613	1,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	**-174**	**-19,1 %**	**-203**	**16,7 %**	**-201**	**-1,0 %**	**-201**	**0,0 %**
Korkotuotot	12	-14,3 %	7	-41,7 %	7	0,0 %	7	0,0 %
Muut rahoitustuotot	43	-6,5 %	50	16,3 %	52	4,0 %	52	0,0 %
Korkokulut	229	-16,7 %	260	13,5 %	260	0,0 %	260	0,0 %
Muut rahoituskulut	0		0		0		0	
Vuosikate	**173**	**-92,6 %**	**165**	**-4,6 %**	**161**	**-2,4 %**	**273**	**69,6 %**
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman mukaiset poistot	391	-14,8 %	496		430	**-13,3 %**	344	**-20,0 %**
Tilikauden tulos	**-218**	**-111,7 %**	**-331**	**51,8 %**	**-269**	**-18,7 %**	**-71**	**-73,6 %**
Satunnaiset erät	0		0		500		500	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**-218**	**-108,3 %**	**-331**	**51,8 %**	**231**	**-169,8 %**	**429**	**85,7 %**
Yli-/alijäämä taseessa	-403		-735		-504		-75	
Toimintatuotot/ -kulut %	13,54		14,21		13,73		13,11	
Vuosikate/poistot %	44		33		154		225	
Asukasmäärä	3 326		3 285		3 262		3 221	

Tässä laskelmassa rantatonttien arvioitu myyntivoitto on vuonna 2012 merkitty toimintatuottoihin ja vuosina 2013 ja 2014 satunnaisiin eriin. Vuoden 2011 luvuissa on käytetty talousarviota eikä vuoden 2011 toteumaennustetta.

3.8 RAHOITUSLASKELMA 2010–2014

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Nettoinvestoinnit ovat pysyneet kunnassa edellisten vuosien tasolla. Paineita investointien lisäämiseen tuo korjausinvestoinnit, valtatie 4-peruskorjauksesta johtuvat korjaukset sekä suunnittelu-vuosille ajoittuva koulukeskuksen rakentaminen.

Investointien (netto) loppusumma vuoden 2012 talousarviossa on 1,060 milj. euroa. Vuosikate ei kata investointeja. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset on arvioitu velkakirjanehtojen mukaan ja ne ovat n. 1,5 milj. euroa. Uutta lainaa on arvioitu nostettavan vuoden 2012 aikana 1,5 milj. euroa. Kunnan lainakanta vuoden 2011 lopussa on n. 7,3 milj. euroa eli 2.173 euroa/asukas. Vuoden 2012 lopussa lainakannan arvioidaan olevan edelleen noin 7,3 milj. euroa.

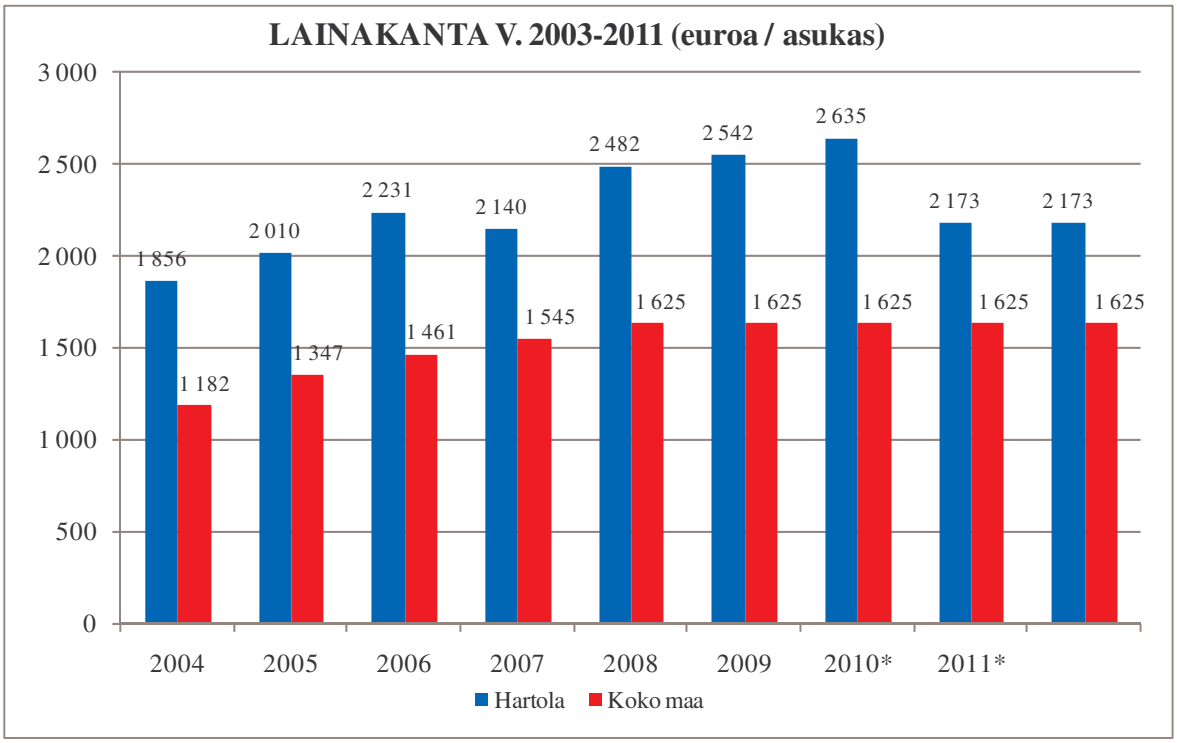

RAHOITUSLASKELMA VUODELLE 2012

HARTOLAN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TP 2010	TPA 2011	TA 2012	TA 2013	TA 2014
Toiminnan rahavirta	**3 082 215**	**394 000**	**64 801**	**160 658**	**273 507**
Vuosikate	2 329 205	830 000	164 801	160 658	273 507
Satunnaiset erät	753 010	-436 000	0	500 000	500 000
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	-100 000	-500 000	-500 000
Investointien rahavirta	**-449 822**	**-470 000**	**-919 000**	**-1 240 000**	**-4 220 000**
Investointimenot	-731 324	-500 000	-1 117 000	-1 840 000	-4 820 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	275 423	0	68 000	50 000	50 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 080	30 000	130 000	550 000	550 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	**2 632 393**	**-76 000**	**-854 199**	**-1 079 342**	**-3 946 493**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	**162 746**	**40 000**	**40 000**	**25 000**	**25 000**
Antolainasaamisten lisäys	-239 631	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähenys	402 378	40 000	40 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset	**-1 601 807**	**-500 000**	**450 000**	**600 000**	**3 900 000**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 518 089	0	1 500 000	2 000 000	5 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 048 000	-1 500 000	-1 550 000	-1 500 000	-1 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-71 895	1 000 000	500 000	100 000	100 000
Oman pääoman muutokset	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Rahoituksen rahavirta	**-1 439 060**	**-460 000**	**490 000**	**625 000**	**3 925 000**
Rahavarojen muutos	**1 193 333**	**-536 000**	**-364 199**	**-454 342**	**-21 493**
Rahavarat 31.12.	1 710 239	1 174 239	810 040	355 698	334 205
Rahavarat 1.1.	516 906	1 710 239	1 174 239	810 040	355 698
Investointien omahankintameno	455 902	500 000	1 049 000	1 790 000	4 770 000
Lainanhoitokate	1,0105	0,3394	0,2099	0,5068	0,5731
Pääomamenojen tulorahoitus, %	92,25	20,10	6,44	20,23	12,39
Investointien rulorahoitus, %	676,07	78,80	15,71	36,91	16,22

Toteuma-arvio osoittaa, että vuoden 2011 vuosikate kattaa poistot ja investoinnit, mutta satunnaisten erien (esh:n lisälasku vuosilta 2007–2010) jälkeen tulos on alijäämäinen. Vuonna 2012 vuosikate ei riitä kattamaan poistoja eikä investointeja ja investoinnit on katettava lainarahoituksella ja kassavarojen vähennyksellä. Pitkäaikaisen lainan lisätarpeeksi on laskelmassa arvioitu 1,5 milj euroa. Väliaikaisesti rahoitusvajetta voidaan kattaa lyhytaikaisella lainalla (kuntatodistuksilla). Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokatteen arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

4 TALOUSARVION JA – SUUNNITELMAN RAKENNE

4.1 TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA KUNTALAIN MUKAAN

Kuntalain 65 §:ssä on säännökset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Voimassa olevan kuntalain säännösten mukaan

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja – suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja – suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.
Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tao ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), jolla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.”

4.2 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE

Talousarvion jakaantuminen käyttötalous- ja tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan todetaan kuntalaissa (65§). Suomen Kuntaliitto on antanut suosituksia ja ohjeita talousarvion ja taloussuunnitelman tarkemmasta laatimisesta ja sisällöstä. Myös kirjanpitolautakunnan kuntajaos on antanut suosituksia ja lausuntoja, joita tulee ottaa huomioon talousarvion laadinnassa.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus kansantalouden ja kunnallistalouden kehitykseen, kunnan taloudellisen tilanteen kehittymiseen sekä kerrotaan talousarvion painopistealueista. Yleisperusteluihin on sisällytetty myös valtuuston hyväksymä Hartolan kunnan strategia.

Käyttötalousosa sisältää toimialakohtaiset talousarviot eriteltynä tehtäväaluetasolla. Toimialojen suunnitelmat sisältävät myös toiminnalliset tavoitteet ja tarvittavat tunnuslukutaulukot sekä talousarviovuoden että taloussuunnitelmavuosien osalta.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja – menot sekä suunnitelman mukaiset poistot käyttöomaisuudesta.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja –tulot, jotka tarvittaessa eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään meno- ja tuloarvioina pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, niiden lyhennykset, ottolainat ja niiden lyhennykset.

Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman. Sen tiedot kerätään tuloslaskelmaosan lisäksi investointiosasta ja rahoitusosan taulukoista.

Kunnan taloussuunnitelma laaditaan vuosittain kolmevuotisena. Valtuusto hyväksyy sen talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

4.3 VIRHEEN KORJAAMINEN POISTOJEN LASKENNASSA

Kunnanvaltuusto on vahvistanut Hartolan kunnan poistosuunnitelman muuttamisen vuonna 2004, jolloin sen on todettu olleen suhteellisen kireä rakennusten ja kiinteistöjen osalta. Menojäämäpoistot ovat olleet hyvin etupainotteisia ja valtuusto on todennut, että kuntapuolella tasapoisto on rakennusten kaltaisissa käyttöryhmissä perusteltua.

Kunnassa siirryttiin poistojen laskennan osalta uuteen Pro Economica talouden ohjausjärjestelmän sisältämään käyttöomaisuus kirjanpitoon vuoden 2011 alusta lukien, joka laskee poistot suoraan kirjanpitoaineistosta. Tällöin kävi ilmi, että Hartolan kunnan vuodesta 2006 lähtien käyttämässä erillisessä käyttöomaisuuskirjanpito-ohjelmassa, josta on luovuttu vuoden 2010 lopussa, on täytynyt olla virhe matemaattisessa kaavassa. Tämän seurauksena vuosittaiset poistot oli laskettu tilinpäätöksessä vähäisemmiksi kuin vuonna 2004 vahvistetun poistosuunnitelman mukaan olisi pitänyt tapahtua. Se on johtunut mahdollisesti siitä, että ohjelmistoon ei ole hankittu kaikkia päivityksiä. Vuoden 2011 alusta lukien poistot on oikaistu vuoden 2004 vahvistetun poistosuunnitelman mukaisiksi ja ne toteutuvat vuoden 2011 tilinpäätöksestä eteenpäin, ollen noin 496 000 euroa. Vuoden 2012 talousarviossa poistosuunnitelman mukaiset poistot ovat samansuuruiset.

5 TALOUSARVION SITOVUUS

Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 65 § mukaiset valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot määrätään sitoviksi bruttoperiaatteen mukaan.

Sitovuudella turvataan valtuuston valta ohjata kunnan taloutta.

5.1 SITOVAT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoitteen sitovuus

Valtuusto asettaa vuosittaisen talousarvion hyväksymisen yhteydessä toimielimiä sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joita on noudatettava. Mikäli tavoitteet eivät ole toteutettavissa, koska määräraha tai tuloarvio on riittämätön, on talouden perusteissa tapahtuneesta muutoksesta tehtävä selvitys valtuustolle. Valtuuston on hyväksyttävä tavoitteita koskevat muutokset.

Suorite- ja yksikkökustannustavoitteita ei ole aina syytä määritellä tarkasti, vaan niihin voidaan jättää jouston varaa. Sen sijaan toimenpide- ja hanketavoitteissa tavoitearvot ovat yleensä yksiselitteisiä ja tarkkoja. Kunnan asemaa ja aluetta koskevat strategiset tavoitteet ovat ajallisesti väljiä suunnittelutavoitteita.

Määrärahan sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Talousarvioon perustuen toimielimellä on valtuutus käyttää sille osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen, mutta määrärahaa ei saa ylittää. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava, mutta samalla on muistettava osoittaa, miten rahoitustarve katetaan. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvion määrärahan muutokset. Jos toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuvat ja määrärahaa jää edelleen käyttämättä, toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan.

Tuloarvion sitovuus

Kunnan tuloarviot ovat sekä tavoitteellisia että velvoittavia, koska tuloarvion olennainen alittuminen vaikuttaa rahoituksen perusteisiin talousarviossa. Tuloarvio on sitova siltä osin kun tuloarviot on kytketty toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin, josta seuraa se, että siitä poikkeaminen edellyttää talousarvion muuttamista. Rahoitustarpeen kattamiseen on osoitettava kate muulla tulo- tai pääomarahoituksella taikka menojen karsimisella.

5.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN SITOVAT MÄÄRÄRAHAT

Valtuusto vahvistaa toimielimiä sitovat tilikauden bruttomääräiset määrärahat ja tuloarviot seuraavasti:

Taso 2 Toimielin (sitova)	Taso 3 Tulosalue
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Hallinnon ja talouden tarkastus
Kunnanhallitus ja valtuusto	Valtuusto Kunnanhallitus Jaostot Keskushallinto Henkilöstöhallinto Elinkeinotoimi
Perusturvatoimi	Peruspalvelukeskus Aava Erikoissairaanhoito Ympäristöterveydenhuolto
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi Päivähoito Esiopetus Perusopetus Ruokahuolto Vapaa sivistystyö
Tekninen lautakunta	Teknisen toimen hallinto Liikelaitokset Kaavoitus Alueiden hoito Pelastustoimi Nuorten työllistäminen Atk -palvelut Tilapalvelut Rakennukset Jaostot
Ympäristölautakunta	Ympäristötoimi

5.3 TULOSLASKELMAOSAN JA RAHOITUSOSAN SEKÄ INVESTOINTIOSAN SITOVAT MÄÄRÄRAHAT

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa on sitova bruttomäärärahan/-tuloarvioiden osalta seuraavasti:

Verotulot
Valtionosuudet
Korkotuotot
Korkomenot
Muut rahoitustuotot
Muut rahoituskulut

Investoinnit

Investointiosassa sitovuus on taseryhmittäin osittain nettoperusteinen: Kiinteä omaisuus, talonrakennus, julkinen käyttöomaisuus, vesilaitos, viemärilaitos. Taseryhmä atk-hankinnat, irtain omaisuus, arvopaperit on hankekohtaisesti sitova bruttoperusteisena. Koko taloussuunnitelmakauden investointimääräraha on nettomääräisesti sitova.

Lainanottoa ja lainojen lyhennyksiä koskeva sitovuus

Antolainasaamisen lisäykset/-vähennykset ovat nettomääräisesti sitovia.
Pitkäaikaisten lainojen muutokset bruttomääräisesti sitovia
Lyhytaikaisten lainojen muutokset ovat nettomääräisesti sitovia
Oman pääoman muutokset ovat bruttomääräisesti sitovia

Kunnanjohtajalla on oikeus ottaa kunnalle talousarviolainaa valtuuston vahvistamalla tavalla kun kunnanhallitus on hyväksynyt luoton lainaehdoista saatujen tarjousten perusteella.

Hallintojohtajalla on oikeus ottaa vuonna tilapäislainoja/kassalainoja kuntatodistusohjelman mukaisesti, joita saa kulloinkin olla enintään valtuuston vahvistama määrä.

5.4 KÄYTTÖTALOUSSUUNNITELMAN VAHVISTAMINEN

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kunnanhallitus sen täytäntöönpano-ohjeineen lautakuntien hyväksyttäväksi toimintavuoden alussa. Lautakunnat hyväksyvät budjettirahoitteisten tehtävien käyttö- ja hankesuunnitelmat ja kohderahoitteisten tehtävien tulos-, ja investointi- ja rahoitusbudjetit.

Käyttötaloussuunnitelman vahvistamisella tarkoitetaan tehtävän käyttötalousosan jakamista osatehtäville osatavoitteiksi, osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Mikäli valtuusto on hyväksynyt muutoksitta lautakunnan hyväksymään käyttötaloutta koskevaan talousarvioehdotukseen ja toiminnan painopisteet ovat ennallaan, on mahdollista että lautakunta vahvistaa käyttötaloussuunnitelmaksi jo hyväksymänsä talousarvioehdotusta vastaavan suunnitelman.

KÄYTTÖTALOUSOSA

1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on kunnan keskusvaalilautakunnalle ja äänestysalueiden vaalilautakunnalle sekä vaalitoimikunnille kuuluvien lakisääteisten tehtävien hoitaminen sisältäen kunnallisvaalit, europarlamenttivaalit ja valtiolliset vaalit. Vuonna 2012 järjestetään presidentinvaalit sekä kunnallisvaalit. Vuonna 2013 ei ole valtiollisia vaaleja, mutta vuonna 2014 järjestetään europarlamenttivaalit. Hallintojohtaja toimii keskusvaalilautakunnan sihteerinä.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Vaalit				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	5 500	10 000		5 500
TOIMINTATUOTOT	**5 500**	**10 000**		**5 500**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 621	-16 810		-5 527
Palvelujen ostot		-4 170		-600
Aineet, tarvikkeet ja tavar		-400		
TOIMINTAKULUT	**-3 621**	**-21 380**		**-6 127**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**1 879**	**-11 380**	**0**	**-627**
VUOSIKATE	1 879	-11 380	0	-627
TILIKAUDEN TULOS	1 879	-11 380	0	-627
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 879	-11 380	0	-627

Vaalit	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot		5 500	10 000	-4 500		5 500
Toimintamenot		-3 621	-21 380	17 759		-6 127
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**0**	**1 879**	**-11 380**	**13 259**	**0**	**-627**

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu kuntalain 9 luvun mukaisiin tehtäviin. Lautakunnan keskeisenä tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta suorittaa pääosin ulkoista valvontaa ja antaa tarvittaessa ohjeita sisäisen valvonnan toteuttamisesta kunnassa. Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Toimintasuunnitelma 2012 – 2014

Tarkastuslautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta lautakunnassa valmistellun viitteellisen aikataulun mukaisesti. Tarkastuslautakunta keskittyy kokouksissaan hankkimaan tietoa hallintokuntien toiminnasta ja tavoitteista sekä niiden toteutumisesta. Tilintarkastus keskittyy kuntalain mukaisten tehtävien ohella tarkastamaan niitä alueita, jotka ovat lautakunnan arviointikäyntien kohteena.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Tarkastuslautakunta				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 679	-3 676	-3 676	-3 676
Palvelujen ostot	-9 750	-8 400	-10 000	-9 800
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-60	-60	-60	-60
TOIMINTAKULUT	**-13 489**	**-12 136**	**-13 736**	**-13 536**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-13 489**	**-12 136**	**-13 736**	**-13 536**
VUOSIKATE	-13 489	-12 136	-13 736	-13 536
TILIKAUDEN TULOS	-13 489	-12 136	-13 736	-13 536
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-13 489	-12 136	-13 736	-13 536

Hallinnon ja talouden tarkastus	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot	-9 134	-13 489	-12 136	-1 353	-13 736	-13 536
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-72		-70		-70	-70
Netto	**-9 206**	**-13 489**	**-12 206**	**-1 283**	**-13 806**	**-13 606**

3 KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

3.1 KUNNANVALTUUSTO

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuuston tehtävänä on linjata kunnan toimintaa ja määritellä kunnan keskeiset tavoitteet. Valtuusto päättää hallinnon järjestämisestä, talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista. Kunnanvaltuusto jakaa tavoitteiden saavuttamiseksi riittävät voimavarat ja resurssit hyväksymällä vuosittain talousarvion. Lisäksi valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapaudesta. Valtuuston toiminta perustuu kuntalain 13 § säännöksiin – sen keskeinen tehtävä on vastata kuntalaisten hyvinvoinnista ja kunnan kestävästä kehityksestä.

Valtuusto kokoontuu varsinaisten kokousten lisäksi seminaaritilaisuuksiin, joissa käsitellään kunnan kehittämistä ja ajankohtaisia valmisteilla olevia asioita.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Valtuusto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-12 571	-12 561	-12 561	-12 561
Palvelujen ostot	-4 750	-5 100	-5 200	-5 200
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-2 140	-2 050	-2 050	-2 050
TOIMINTAKULUT	**-19 461**	**-19 711**	**-19 811**	**-19 811**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-19 461**	**-19 711**	**-19 811**	**-19 811**
VUOSIKATE	-19 461	-19 711	-19 811	-19 811
TILIKAUDEN TULOS	-19 461	-19 711	-19 811	-19 811
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-19 461	-19 711	-19 811	-19 811

Valtuusto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot	-18 302	-19 461	-19 711	250	-19 811	-19 811
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-9 894	-12 561	-22 968	10 407	-22 968	-22 968
Netto	**-28 196**	**-32 022**	**-42 679**	**10 657**	**-42 779**	**-42 779**

3.2 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen alaisia tehtäväalueita hallintosäännön mukaan ovat hallinnon johtaminen, maa- ja elinkeinopolitiikka, henkilöstöasiat, maaseututoimi, joukkoliikenne, sosiaali- ja terveystoimen tilaajatoiminta, kunnan edunvalvonta, taloudenhoito, kaavoitus, asuntotoimi ja arkistotoimi sekä tiedottaminen.

Kunnanhallituksen alaisia tulosalueita, joille valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot ovat keskushallinto, jaostot, henkilöstöhallinto ja elinkeinotoimi. Myös perusturvatoimi on kunnanhallituksen alainen tulosalue.

Taloussuunnitelma 2012 – 2014

Toimintaympäristön muutos

Kuntien toimintaympäristöön vaikuttaa eniten talouskasvun näkymien heikkeneminen ja hallituksen kuntapolitiikka. Heikko talouskasvu voi merkitä uusia leikkauksia myös kuntien rahoitukseen. Hallitus aikoo toteuttaa laajan kuntarakenteen uudistuksen vuoteen 2017 mennessä, mutta toistaiseksi ei tiedetä varmasti, miten tämä käytännössä tapahtuisi niiden alueiden osalta, jotka eivät kuulu mihinkään kaupunkiseutuun tai sen työssäkäyntialueeseen.

Toiminnan painopistealueet

Kunnanhallituksen tärkeimpänä tavoitteena on vuotuisen talousarvion tulojen ja menojen pitäminen tasapainossa ja edellisten tilikausien alijäämän kattaminen.

Toiminnalliset muutokset eivät saa vaarantaa kuntalaisten peruspalveluja eivätkä lisätä kunnalle mahdollisesti tulevaisuudessa tulevia lisävastuita lisääntyvien menojen kautta. Henkilöstön jaksamiseen ja aktivoimiseen on kiinnitettävä muuttuvissa tilanteissa erityistä huomiota.

Kunnanhallituksen tavoitteet vuodelle 2012 ja vuosille 2012-2014

1. Alijäämän kattaminen ja siihen tähtäävien toimenpiteiden toteuttaminen
2. 0-9 luokkien perusopetuksen jatkuvuuden turvaaminen Hartolassa
3. Kuntastrategian toteuttaminen
4. Sosiaali- ja terveyspalvelujen lähipalvelujen turvaaminen Hartolassa peruspalvelukeskus Aavan muodostuessa liikelaitokseksi vuoden 2013 alusta lukien

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Kunnanhallitus				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-98 057	-109 076	-109 076	-109 076
Palvelujen ostot	-16 250	-16 900	-16 900	-16 900
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-2 100	-2 400	-2 400	-2 400
Avustukset	-23 000	-24 000	-24 000	-24 000
Muut toimintakulut		-400	-400	-400
TOIMINTAKULUT	**-139 407**	**-152 776**	**-152 776**	**-152 776**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-139 407**	**-152 776**	**-152 776**	**-152 776**
VUOSIKATE	-139 407	-152 776	-152 776	-152 776
TILIKAUDEN TULOS	-139 407	-152 776	-152 776	-152 776
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-139 407	-152 776	-152 776	-152 776

Kunnanhallitus	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot	-119 421	-139 407	-152 776	13 369	-152 776	-152 776
Sisäiset tulot	240					
Sisäiset menot	-4 489	-4 885	-8 564	3 679	-8 564	-8 564
Netto	**-123 670**	**-144 292**	**-161 340**	**17 048**	**-161 340**	**-161 340**

3.3 JAOSTOT

Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii kaksi jaostoa ja kaavatoimikunta.

Henkilöstöjaosto

Ratkaisee ja päättää asiat, jotka koskevat virkaehtosopimusten määräysten soveltamista, paikallisen virka- ja työehtosopimuksen tekemistä, harkinnanvaraisia palkkoja, henkilökohtaisen harkinnanvaraisen lisän myöntämistä, henkilöstön nimikemuutoksia, harkinnanvaraisia palkallisia virka- ja työvapaata ja sivutoimilupia. Henkilöstöjaoston esittelijänä toimii hallintojohtaja.

Elinkeinojaosto

Elinkeinojaosto toimii kunnan virkamies- ja luottamushenkilöjohdon ja yrittäjäjärjestöjen yhteistyöelimenä. Puheenjohtajana toimii kunnanhallituksen puheenjohtaja.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Jaostot				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-1 226	-1 634	-1 634	-1 634
Palvelujen ostot	-100	-150	-150	-150
TOIMINTAKULUT	**-1 326**	**-1 784**	**-1 784**	**-1 784**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-1 326**	**-1 784**	**-1 784**	**-1 784**
VUOSIKATE	-1 326	-1 784	-1 784	-1 784
TILIKAUDEN TULOS	-1 326	-1 784	-1 784	-1 784
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 326	-1 784	-1 784	-1 784

Jaostot	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot	-1 769	-1 326	-1 784	458	-1 784	-1 784
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-26					
Netto	**-1 795**	**-1 326**	**-1 784**	**458**	**-1 784**	**-1 784**

3.4 KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon tulosalue sisältää koko kuntakonsernin, joka rakentuu kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, kunnanjohtajan sekä konsernihallinnon johdon muodostamasta kokonaisuudesta. Keskushallinto sisältää yleisen luottamushenkilöhallinnon, hallinto- ja toimistopalvelut, yhteispalvelupisteen, kahvion ja muut palvelut. Keskushallintoon sisältyy myös vanhusneuvoston toimintaan varattu määräraha.

Kunnanjohtaja johtaa operatiivista toimintaa ja käyttää keskushallinnon palveluja apuna koko konsernin johtamisessa.

Keskushallinnon kustannuspaikkoja ovat yleinen luottamushenkilöhallinto, hallinto- ja toimistopalvelut, yhteispalvelupiste sekä kunnan muut yleishallinnon palvelut.

Yleinen luottamushenkilöhallinto
Kunnanhallituksen tehtävänä on keskittyä kuntakonsernin kokonaisohjaukseen sekä toimialojen ja tytäryhtiöiden strategiseen johtamiseen. Kunnanhallituksen tehtävänä on huolehtia yhteistoiminnasta seudullisiin ja maakunnallisiin sidosryhmiin.

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvosto on hartolalaisten eläkeläisjärjestöjen sekä vanhustyötä tekevien tahojen yhteistyöelin, jossa on mukana myös Hartolan seurakunnan edustaja. Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää vanhuspalvelujen kehittämistä tekemällä aloitteita, käsitellä valmisteilla olevia asioita, keskustella päätöksistä ja antaa lausuntoja valmisteilla olevista asioista. Vanhusneuvoston sihteerinä toimii hallintojohtaja.

Hallinto- ja toimistopalvelut
Talous- ja henkilöstöhallinto toimivat hallintojohtajan alaisuudessa. Hallinto- ja toimistopalvelut sisältävät hallintojohtajan ja toimistohenkilöstön palkkamenot, posti- ja telepalvelut ja palvelujen ostot. Hallintojohtaja vastaa tietohallinnosta, jonka kustannukset vyörytetään sisäisinä erinä teknisen toimen kautta.

Yhteispalvelupiste
Neuvonnassa on Kelan, poliisin, maistraatin, verohallinnon ja työvoimatoimiston yhteispalvelupiste, josta vastaa palvelusihteeri. Vuonna 2012 25 % palvelusihteerin palkkauksesta on kohdistettu yhteispalvelupisteeseen. Kunnalle maksetaan korvausta yhteispalvelupisteen hoidosta vuodessa n. 7 000 euroa.

Muut palvelut
Muut palvelut sisältävät mm. jäsenmaksut Kuntaliitolle ja Päijät-Hämeen liitolle sekä kunnan osuuden verotuskustannuksiin.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2012-2014

1. Kunnassa siirrytään ostolaskujen sähköiseen kierrätykseen suunnittelukaudella
2. Kunnassa otetaan vuonna 2012 käyttöön uudistettu tiedonohjaus eli arkistonmuodostussuunnitelma ja siirrytään vähitellen sähköiseen asiakirjahallintoon, jossa hyödynnetään Dynasty asiakirjahallinto-ohjelmistoa
3. Toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävien ja tehokkaiden ratkaisujen etsiminen henkilöstöön liittyvissä muutostilanteissa
4. Kehitetään työyhteisön sisäistä toimintaa järjestämällä henkilöstölle säännölliset osastokokoukset, kehityskeskustelut ja tarpeellisia yhteisiä koulutuksia

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Keskushallinto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	18 600	37 790	37 790	37 790
Maksutuotot	15 616	9 416	9 416	9 416
Tuet ja avustukset		2 238		
Muut toimintatuotot	1 000	500	500	500
TOIMINTATUOTOT	**35 216**	**49 944**	**47 706**	**47 706**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-294 006	-311 676	-315 639	-311 980
Palvelujen ostot	-202 970	-218 629	-218 629	-218 629
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-9 300	-9 050	-8 950	-8 950
Avustukset	-11 600	-11 600	-11 600	-11 600
Muut toimintakulut	-4 000	-2 400	-2 400	-2 400
TOIMINTAKULUT	**-521 876**	**-553 355**	**-557 218**	**-553 559**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-486 660**	**-503 411**	**-509 512**	**-505 853**
VUOSIKATE	-486 660	-503 411	-509 512	-505 853
TILIKAUDEN TULOS	-486 660	-503 411	-509 512	-505 853
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-486 660	-503 411	-509 512	-505 853

Keskushallinto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	27 053	35 216	49 944	-14 728	47 706	47 706
Toimintamenot	-492 692	-521 876	-553 355	31 479	-557 218	-553 559
Sisäiset tulot	157 267	124 166	142 233	-18 067	142 233	142 233
Sisäiset menot	-84 903	-84 975	-112 975	28 000	-112 975	-112 975
Netto	**-393 275**	**-447 469**	**-474 153**	**26 684**	**-480 254**	**-476 595**

3.5 HENKILÖSTÖHALLINTO

Henkilöstöhallinto sisältää henkilöstöyhteistoiminnan, työterveyshuollon palvelut ja tyhy -toiminnan järjestämisen.

Yhteistoiminta perustuu lakiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa. Sen tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työnantajan kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen ja antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua. Kunnan yhteistoiminnasta vastaa yhteistyötoimikunta, joka vastaa sekä työsuojelusta että yhteistoimintamenettelyn mukaisesta asioiden käsittelystä. Työsuojelupäällikkö toimii yhteistyötoimikunnan esittelijänä ja sihteerinä.

Kela korvaa hakemuksesta työnantajille jälkikäteen työterveyshuollon ja sen lisäksi järjestetyn sairaanhoidon kustannukset työterveyslain ja sairausvakuutuslain nojalla. Kustannusten korvauksesta on säädetty erillisessä asetuksessa. Hartolan kunta hankkii työterveyshuollon palvelut Wellamo Oy:ltä, jonka osakkaana ovat kaikki Päijät-Hämeen kunnat.

Tyhy –toimintaan osoitetulla määrärahalla on järjestetty henkilöstön toivomusten mukaista virkistystoimintaa työpaikkakohtaisesti. Tyhy-toiminnan muotoja voidaan kehittää edelleen suunnittelukaudella vastaamaan henkilöstön toiveita ja selvitetään mm. mahdollisuus osoittaa osa tyhy -rahasta liikuntaseteliin. Vuonna 2012 on tarkoitus järjestää työntekijöille ensiapukoulutusta sekä ylläpitää koulutuksella henkilöstön valmiuksia toimia haastavassa asiakastilanteessa ja suojautua väkivallan uhalta työssään.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Henkilöstöhallinto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	15 000	11 000	13 000	13 000
TOIMINTATUOTOT	**15 000**	**11 000**	**13 000**	**13 000**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-6 276	-7 624	-7 624	-7 624
Palvelujen ostot	-34 450	-30 360	-30 860	-30 860
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-750	-700	-700	-700
TOIMINTAKULUT	**-41 476**	**-38 684**	**-39 184**	**-39 184**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-26 476**	**-27 684**	**-26 184**	**-26 184**
VUOSIKATE	-26 476	-27 684	-26 184	-26 184
TILIKAUDEN TULOS	-26 476	-27 684	-26 184	-26 184
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-26 476	-27 684	-26 184	-26 184

Henkilöstöhallinto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	11 069	15 000	11 000	4 000	13 000	13 000
Toimintamenot	-33 213	-41 476	-38 684	-2 792	-39 184	-39 184
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-73					
Netto	**-22 217**	**-26 476**	**-27 684**	**1 208**	**-26 184**	**-26 184**

3.6 ELINKEINOTOIMI

Toiminta-ajatus

Elinkeinotoimi sisältää kunnan yleisen elinkeinotoiminnan ja maaseutuelinkeinotoiminnan. Kunnan elinkeinotoiminnasta vastaa kokonaisuudessaan kunnanjohtaja, mutta maaseutuasiamiehellä on vastuu kunnalle lainsäädännöllä määrättyjen maatalousalan tehtävien hoitamisesta sekä hänen tehtävänään on edistää maaseudun kehittymistä ja elinvoimaisuuden lisäämisestä maatalous- ja aluepoliittisten tukien avulla.
Kunnan elinkeinotoimintaa kehitetään seudullisella ja maakunnallisella yhteistyöllä. Hartolan kunnan elinkeinostrategian mukaisesti kunta varmistaa kuntaan tuleville ja kunnassa toimiville yrityksille hyvät toimintaedellytykset kaavoituksen, neuvonnan ja tilojen vuokraamisen kautta.

Taloussuunnitelma 2012 – 2014

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueina suunnitelmakautena ovat yleisten, toimialakohtaisten ja yksityiskohtaisten kehittämishankkeiden toteuttamisessa. Hankkeisiin haetaan kunnan oman rahoituksen lisäksi muuta julkista rahoitusta ja tarvittaessa yksityisrahoitusta. Kunnan ja yrittäjien yhteistyötä vahvistetaan ja uusien ja laajentavien yritysten henkilöstön asumisjärjestelyjä kunnassa tuetaan.

Heinolan seutu (Heinola, Hartola Sysmä) on vuodet 2019 - 2011 ollut valtioneuvoston nimeämä rakennemuutosalue. Rakennemuutosaluestatukselle on haettu jatkoa vuodeksi 2012.

Kunta osallistuu aktiivisesti matkailu- ja messutapahtumiin, joilla tähdätään matkailijamäärien lisääntymiseen sekä matkailutulojen kasvamiseen. Tavoitteena on lisätä tapahtumien määrää.

Maaseutuelinkeinotoiminnan tavoite on edistää maaseudun yritystoimintaa ja tarjota maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut. Kehittämisohjelmien rahoituksen kautta pyritään vahvistamaan kylien toimintaa ja aktivoimaan kuntalaisten osallistumista.

Hartolan-markkinoiden järjestämiseen varataan riittävät resurssit ja määrärahat.

Talousarvio 2012

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

1. Osallistutaan vuoden 2012 matkailutapahtumiin määrärahojen puitteissa ja päivitetään Hartolan esite /matkailulehti
2. Tehdään matkailuun ja yritystoimintaan liittyvää yhteistyötä seudullisesti ja maakunnallisesti Matkailun Master planin ja Heinola Resort -hankkeiden avulla. Tavoitteena on kuntien vetovoimaisuuteen vahvistaminen.
3. Hartolan kunta-strategiaan kirjattuja kuntakuvaan ja vetovoimaisuuteen liittyviä tavoitteita toteutetaan lisäksi Yhteen Hiileen – hankkeessa.
4. Tavoitteena on uusien yritysten syntyminen paikkakunnalle.

5. Järjestetään Hartolan Markkinat 2012 vähintään nykyisessä laajuudessaan
6. Osallistutaan Verkostosta Voimaa- rakennemuutoshankkeeseen aktiivisesti ja hyödynnetään hankkeesta saatavaa tietoa työllisyyden lisäämisestä ja työvoiman saatavuudesta

11257 Projektiosuudet	**Vuodet**	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
4460 Muut yhteistoimintaosuudet	**Hallinnoija**					
Heinolan seudun rakennemuutosyhteistyö	Heinola	7 040	7 040	2 250	2 250	2 250
Verkkotietokeskus	P-H liitto		943	950	950	950
Yliopistokeskus	P-H liitto		1 683	1 700	1 700	1 700
Paketti-projekti 2011	P-H liito	3 307	3 400	3 400	3 400	3 400
Heinola Resort	Heinola		3 642	8 900	4 000	4 000
Yhteen-hiilen hanke	Sysmä		4 111	10 000	15 000	2 000
Hankkeet yhteensä euroa		**10 347**	**20 819**	**27 200**	**27 300**	**14 300**

11258 Leader -hankkeet	**Vuodet**	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
4460 Muut yhteistoimintaosuudet						
Leaderhankkeen projektiosuudet	Päijänne-leader			18 924	18 924	18 924
11259 Kohdistamattomat	**Vuodet**	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
4460 Muut yhteistoimintaosuudet						
Varaus käynnistyvät hankkeet				8 000	8 000	8 000

Elinkeinotoimen tavoitteiden saavuttamista toimipaikkojen ja niiden henkilöstön lukumäärällä sekä liikevaihdon määrällä.

HARTOLAN TYÖPAIKAT JA HENKILÖSTÖ V. 2007-2014								
Tunnusluvut	**Tot 2007**	**Tot 2008**	**Tot 2009**	**Tav 2010**	**Tav 2011**	**Tav 2012**	**Tav 2013**	**Tav 2014**
Toimipaikat	382	384	366	370	370	375	381	384
Henkilöstö	899	879	824	840	835	830	840	850
Liikevaihto milj. €	113,90	114,96	85,7	95,8	96,2	99,2	110,3	114,5

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Elinkeinotoimi				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	100	9 500	29 669	29 669
Maksutuotot	15 498	14 566	14 466	14 466
Tuet ja avustukset	374 397	366 660	365 168	269 168
Muut toimintatuotot	24 500	27 000	27 000	27 000
TOIMINTATUOTOT	**414 495**	**417 726**	**436 303**	**340 303**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-268 449	-276 685	-272 007	-254 857
Palvelujen ostot	-232 402	-190 350	-209 974	-174 734
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-8 350	-5 050	-4 250	-3 500
Avustukset	-53 200	-56 000	-56 000	
Muut toimintakulut	-10 350	-8 150	-8 150	-8 150
TOIMINTAKULUT	**-572 751**	**-536 235**	**-550 381**	**-441 241**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-158 256**	**-118 509**	**-114 078**	**-100 938**
VUOSIKATE	-158 256	-118 509	-114 078	-100 938
TILIKAUDEN TULOS	-158 256	-118 509	-114 078	-100 938
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-158 256	-118 509	-114 078	-100 938

Elinkeinotoimi	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**2011-2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Toimintatulot	364 651	414 495	417 726	-3 231	436 303	340 303
Toimintamenot	-498 831	-572 751	-536 235	-36 516	-550 381	-441 241
Sisäiset tulot	500					
Sisäiset menot	-12 749	-10 342	-10 027	-315	-10 027	-10 027
Netto	**-146 429**	**-168 598**	**-128 536**	**-40 062**	**-124 105**	**-110 965**

Kunnanhallitus ja valtuusto yhteensä

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Kunnanhallitus ja valtuusto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	33 700	58 290	80 459	80 459
Maksutuotot	31 114	23 982	23 882	23 882
Tuet ja avustukset	374 397	368 898	365 168	269 168
Muut toimintatuotot	25 500	27 500	27 500	27 500
TOIMINTATUOTOT	**464 711**	**478 670**	**497 009**	**401 009**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-680 585	-719 256	-718 541	-697 732
Palvelujen ostot	-490 922	-461 489	-481 713	-446 473
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-22 640	-19 250	-18 350	-17 600
Avustukset	-87 800	-91 600	-91 600	-35 600
Muut toimintakulut	-14 350	-10 950	-10 950	-10 950
TOIMINTAKULUT	**-1 296 297**	**-1 302 545**	**-1 321 154**	**-1 208 355**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-831 586**	**-823 875**	**-824 145**	**-807 346**
VUOSIKATE	-831 586	-823 875	-824 145	-807 346
TILIKAUDEN TULOS	-831 586	-823 875	-824 145	-807 346
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-831 586	-823 875	-824 145	-807 346

Kunnanhallitus ja valtuusto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	402 773	464 711	478 670	-13 959	497 009	401 009
Toimintamenot	-1 164 228	-1 296 297	-1 302 545	6 248	-1 321 154	-1 208 355
Sisäiset tulot	158 007	124 166	142 233	-18 067	142 233	142 233
Sisäiset menot	-112 134	-112 763	-154 534	41 771	-154 534	-154 534
Netto	**-715 582**	**-820 183**	**-836 176**	**15 993**	**-836 446**	**-819 647**

4 PERUSTURVATOIMI

Sosiaali- ja terveystoimi sisältää sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntalaskutuksen Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymästä (peruspalvelukeskus Aava, erikoissairaanhoito ja ympäristöterveydenhuolto) sekä Itä-Hämeen työvoiman yhteispalvelukeskuksen kustannukset.

Toiminta-ajatus

Kunnan ja kuntayhtymän välisen palvelusopimuksen mukaisesti toiminnan keskeinen tavoite on edistää asukkaiden psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia, ehkäistä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä turvata asukkailleen riittävän laadukkaat ja oikein kohdennetut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

4.1 PERUSPALVELUKESKUS AAVA

Hartolan sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Hartolan kunnalle Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän peruspalvelukeskus Aava.

Aavan toiminta vuodelle 2012 on määritelty kuntayhtymän talous- ja toimintasuunnitelmassa vuodelle 2012. Järjestämissuunnitelmassa sekä Hartolan kunnan kanssa tehtävässä palvelusopimuksessa on täsmennetty Hartolassa tehtävät toimenpiteet.

Peruspalvelukeskus Aavan talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2012 – 2014
Peruspalvelukeskus Aavan pitkän aikavälin tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteisiin, kahdeksan jäsenkunnan sopimaan järjestämissuunnitelmaan sekä peruspalvelukeskus Aavan toiminnassa havaittuihin kehittämistarpeisiin. Lisäinformaatiota kuntakohtaisista palvelutarpeista saadaan myös ennenaikaisten kuolemien (PYll-indeksi) tarkastelusta. Toiminnan kehittämissuunnan vahvistamiseen toi lisätietoa Audiapro Oy:n selvitys Aavan toiminnasta. Talous- ja toimintasuunnitelmassa vahvistettavat vuosittaiset tavoitteet ovat välitavoitteita järjestämissuunnitelman pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimintaympäristön keskeiset muutokset
Väestön ikääntyminen, perusterveydenhuollon palveluiden käytön kasvu sekä perheiden ja muiden asiakasryhmien monimuotoiset tukitarpeet edellyttävät toimintarakenteiden sekä toimintatapojen uudistamista. Lainsäädännön muutokset lisäävät palvelutarpeita ja kuntien talouden muutokset ohjaavat toiminnan kehittämistä. Toimintaympäristön ennakoimattomuus ja nopeat yhteiskunnalliset muutokset vaikeuttavat pitkäjänteistä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tietoteknologian laaja ja monipuolinen hyödyntäminen asiakaspalvelussa sekä johtamisessa on välttämätöntä.

Merkittäviä laki- ja muita muutoksia
1.5.2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki on merkittävä toimintaympäristöön vaikuttava säädös. Lain keskeisiä tavoitteita ovat terveyden, hyvinvoinnin, työ- ja toimintakyvyn sekä sosiaalisen turvallisuuden edistäminen. Sen tärkeitä tavoitteita ovat myös väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen sekä väestön tarvitsemien palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja laadun edistäminen. Laki tähdentää myös potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon palvelujen asiakaskeskeisyyttä. Tärkeäksi tavoitteeksi on asetettu myös perusterveydenhuollon toimintaedellytysten edistäminen ja eri toimijoiden yhteystyön parantaminen. Laki sisältää säädöksiä myös terveydenhuollon yhteistyöstä ja alueellisista palveluista, järjestämissuunnittelusta, perusterveydenhuollon yksiköstä sekä ensihoitopalveluista.

Laki luo kiireettömän hoidon osalta palvelukäyttäjälle mahdollisuuden myös valita sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon hoitopaikan. Tämä luo sellaisen toimintaympäristön muutoksen, joka edellyttää pitkän tähtäimen strategisia linjauksia toiminnallisen suunnittelun pohjaksi. Tällöin pohdittavaksi tulee erityisesti ylläpidettävä ja kehitettävä palvelutaso omissa toimintayksiköissä.

Perhetyön resurssien tarvetta lisäävä vaikutus syntyy lastensuojelulain muutoksen myötä. Lastensuojelulain muutos astui voimaan 1.1.2011. Lakimuutoksella täsmennettiin kunnan velvollisuutta järjestää lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun asiakkaille avohuollon tukitoimia. Lapselle ja perheelle on järjestettävä ne sosiaalihuollon palvelut, jotka lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on lapsen tai vanhemman asiakassuunnitelmassa arvioinut välttämättömiksi lapsen terveyden ja kehityksen kannalta. Lakimuutoksen tavoitteena on lainsäätäjän mukaan parantaa erityisesti kotipalvelun saatavuutta lastensuojelun asiakasperheille. Lapsiperheiden kotipalvelun, toisin sanoen ennalta ehkäisevän perhetyön, lisäksi laki koskee muitakin avohuollon tukitoimia lastensuojelun asiakasperheille

Sosiaalihuollon toiminta-alueella laki kotikuntalain muuttamisesta lisää perhehoitoon, laitoshoitoon tai asumispalvelujen järjestettyyn asumiseen muualle kuin kotikuntaansa sijoitetulle henkilölle lisää valintaoikeuksia. Säädökset luovat henkilölle mahdollisuuden valita kotikunnakseen sijoituskuntansa tietyin edellytyksin. Tämän säädöksen mahdolliset vaikutukset on syytä ottaa suunnittelussa huomioon.

Hallitusohjelmassa on määritelty, että ikäihmisten terveyttä ja itsenäistä toimintakykyä tuetaan hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla. Tavoitteena on itsenäinen asumisen ja kotiin vietävien palvelujen kehittäminen. Ikäihmisille järjestetään tarpeen mukaisia asumisvaihtoehtoja ja kuntouttavia palveluja.

Valmisteilla olevalla vanhuspalvelulailla turvataan iäkkäiden henkilöiden oikeus laadukkaaseen ja tarpeenmukaiseen hoivaan. Iäkkäälle henkilölle säädetään oikeus palvelusuunnitelmassa määriteltyyn hoivaan ja kuntoutukseen. Vanhuspalvelulakiluonnoksen mukaan yksiköiden henkilömitoitukset tullaan määrittelemään laatusuosituksien mukaiselle tasolle, mikä tarkoittaa peruspalvelukeskus Aavassa vielä vahvempaa palvelurakenneuudistuksen läpivientiä ja useiden vakanssien lisäystarvetta vuoteen 2013 mennessä

Myös valtakunnalliset kehitystrendit kuntien yhdistymiseksi sekä yhteisvastuualueiden vahvistamiseksi vaikuttavat alueen kuntien toimintaa. Jäsenkuntien lukumäärä supistui alkuperäisestä kahdeksasta seitsemään Artjärven liityttyä Orimattilaan vuoden 2011 alusta.

Vuoden 2012 aikana peruspalvelukeskus siirtää 1.3.2012 alkaen virka-ajan ulkopuolisen äkillisesti henkeä tai terveyttä uhkaavien sairauksien ja tapaturmien hoidon yhtymän yhteispäivystyskeskukselle. Muutos on merkittävä koko Päijät-Hämeen alueella, koska koko alueen päivystystoiminta muokkautuu uuden järjestelyn myötä.

Vuoden 2009 alusta lukien peruspalvelukeskuksesta muodostettiin taseyksikkö, jolle jäsenkunnat maksoivat peruspääoman. Kuntayhtymän johtaja asetti 10.2.2011 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Aavan muodostamista kuntayhtymän liikelaitokseksi. Työryhmä esitti kantanaan, että Aavasta muodostetaan yhtymän liikelaitos vuoden 2013 alusta.

Aavan strategiasta ja järjestämissuunnitelmasta johdetut toiminnan strategiset painopisteet

1. **Sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy**
2. **Väestön terveyserojen kaventaminen**

3. **Ikääntyvän väestön palveluiden kehittäminen**
4. **Sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen**
5. **Henkilöstön saatavuuden ja työhyvinvoinnin varmistaminen**
6. **Kuntien rahoitusmahdollisuuksien huomioiminen – tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen**

Strategisista painopisteistä johdettuja toimenpiteitä ja tavoitteita vuosille 2012 -2014

Sosiaalisen syrjäytymisen estäminen ja ehkäisy
Mielenterveys- ja päihdestrategian laatiminen osana seudullista suunnitelmaa
Palvelutakuun toteutuminen; toimeentulotuki, sosiaalityö, lastensuojelutarpeen selvitys, vammaispalvelut.
Lastensuojelutarpeen selvittämisprosessin jatkomallintaminen
Lastensuojelun avohuollollisen sosiaalityön arviointi ja mallintaminen
Lastensuojeluyksikön suunnittelu.
Palvelusuunnitelmatyön vankistaminen osana aikuissosiaalityötä
Päihde- ja mielenterveysasiakkaan palveluprosessin kehittäminen osana sosiaalityötä
”Vahva pohja elämään” hankkeeseen osallistuminen
Koulupudokkuuden ehkäisy
Ehkäisevän perhetyön prosessin selkiyttäminen

Väestön terveyserojen kaventaminen
Yhtenäinen hoidon tarpeen arvioinnin prosessin käyttöönotto vastaanottopalveluissa
Potku-hankkeen kautta kehitetään ja vakiinnutetaan käyttöön uusia toimintamalleja erityisesti pitkäaikaissairauksien hoitoon ja ehkäisyyn. Hoitosuunnitelma, jossa tukeudutaan uudistettavaan palveluvalikoimaan, laaditaan asteittain pitkäaikaissairaille.
Välitön yhteydensaanti terveydenhuollon toimipisteisiin toteutuu
Asiakkaille suunnattua tiedottamista palvelujen saatavuudesta ja tarjonnasta netin välityksellä lisätään
Asetuksen 380/2009 mukaisen toimintasuunnitelman toiminnan toteutuminen ja siitä johtuvien uusien toimintamallien käyttöönotto
Terveyskioskin pilotointi
Työttömien terveydenhoito ja Rytmi-hankkeen jatkon toteutuminen
Elintapaohjausprosessin selkiyttäminen yhdessä muiden tulosalueiden kanssa
Joukkoseulontaohjelman laatiminen
Terveystarkastuksiin osallistumattomien tunnistaminen

Ikääntyvän väestön palveluiden kehittäminen
Palvelurakenneuudistus jatkuu
- laitospaikkojen asteittainen vähentäminen
- tehostetun palveluasumisen muutokset suunnitelman mukaisesti
- kotihoidon toimintojen uudistaminen valmistuneen selvityksen pohjalta

Työkäytäntöjen muuttaminen ja uusien käyttöönottaminen;
toimintakykyä ylläpitävän päivä- ja ryhmätoiminnan käyttöönotto mallinnuksen mukaan asteittain, hoitokertomuksen käyttöönotto (vuodeosastot), hyvinvointia edistävät kotikäynnit (uusi toimintamalli), saattohoidon kehittäminen ja muistikoordinaattoritoiminnan käynnistäminen
Toimintakykyä tukevan kotihoidon, toimintakykyä tukevan ympärivuorokautisen hoivan sekä kuntouttavan akuuttihoidon prosessit kuvataan

Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö
Yhteistyön tehostaminen vastaaviin organisaatioihin sekä yhteistyön syventäminen yhtymässä – mm. yhteisiä hankkeita ja hankintoja sekä alueellinen mtt- ja päihdestrategia ja hyvinvointisuunnitelma
Yli hallinnonalojen menevän prosessityön jatkaminen
Jäsenkuntien sekä tilaajien kanssa tehtävän yhteistyön syventäminen – yhteiset kehittämisseminaarit jne.
Yhteispäivystyskeskuksen sekä muiden yhtymän sisäisten palveluntuottajien kanssa tehtävän yhteistyön sujuvuuden varmistaminen
Suun terveydenhuollon, vaativan kuntoutuksen sekä kehitysvammaisten alueellisen palveluverkon kehittämiseen osallistuminen

Henkilöstön saatavuuden ja työhyvinvoinnin turvaaminen
Työhyvinvoinnin edellytysten vahvistaminen – työhyvinvointikyselyn toimenpiteiden toteuttaminen mm. palkitsemisjärjestelmän käyttöönotto
Henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien parantaminen
Toteutetaan henkilöstösuunnitelman ja tasa-arvo ja yhdenmukaisuussuunnitelman tavoitteet
Lakisääteinen täydennyskoulutus sekä tarvittava muu koulutus toteutetaan esim. lääkehoidon täydennyskoulutus (LOVe)
Johtamisen ja esimiestyön edelleen kehittäminen
Rekrytointisuunnitelman toteuttaminen

Kuntien rahoitusmahdollisuuksien huomioiminen – tuottavuuden, vaikuttavuuden ja laadun lisääminen
Laatutyön käynnistäminen
Kehitysvammahuollon asumispalvelujen ja työ- ja päivätoiminnan seudullinen kehittäminen.
Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon tehtävärakenteen ja toiminnallisen kokonaisuuden hiominen
Kotiutusprosessin seuranta (rajapinnat)
Lääkärin vastaanottokäyntiä korvaavien hoitajakäyntien määrän lisääminen
Omien yksiköiden tarkastus / sisäinen auditointi Valviran ja Avin mallin mukaisesti (Koti- ja asumispalvelut)
HaiPron (potilasturvallisuus) käyttöönotto kaikissa yksiköissä
Tietoteknologian hyödyntäminen
Uusien työtapojen kehittäminen ja innovointi; sähköiset palvelut, matalankynnyksen palvelut, liikkuvat palvelut jne.
Väestön aktivoiminen omahoitoon ja ryhmämuotoisiin palveluihin

MUUTOKSET VUONNA 2012

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelusopimusneuvotteluissa 10.6.2011 ja 8.9.2011 kuntien kanssa on sovittu seuraavien muutoksien toteuttamisesta:

- lastensuojelun kehittäminen (projektipäällikkö) (29.582 euroa)
- geriatripalvelut ja muistipoliklinikan vahvistaminen (110.000 euroa)
- yhteispäivystyskeskus (nettokustannus Aavalle 450.000 euroa)
- vaativa kuntoutus (151.000 euroa)
- päihdesairaanhoitajatoiminnan käynnistäminen (59.000 euroa)
- saattohoidon kehittäminen (30.250 euroa)
- palveluseteli tehostettuun asumiseen (495.001 euroa)
- Hartolan työduo -hankkeen vakinaistaminen (50.000 euroa)

Vuodelle 2012 sovitut muutokset tulevat sovitun kustannusraamin +2 % päälle.
Hartolan kunnan osuus muutosblokeista on 227.451 euroa.

Edellisten lisäksi Hartolassa toteutetaan henkilömitoituksen oikaisu suoritusten vaatimalle tasolle; 1 lähihoitajan ja 1 sairaanhoitajan vakanssi (104.000 €)

Arvio palvelumääristä vuonna 2012

Hartolan kunnan sosiaali- perusterveydenhuollon palvelujen käytön suoritteet TP 2010 ja TA 2012		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	**TP 2010**	**TA 2012**
Käynnit	3 267	2 655
Muu asiakastyö	182	220
Ryhmät	121	40
Käynnit (ostetut)	124	100
Sosiaalipalvelut	**TP 2010**	**TA 2012**
Käynit	2044	2096
Muu asiakastyö	416	250
Ryhmät	36	10
Hoito., asumis- ja toimintapäivät	0	2 800
Hoito- ja asumis- ja toimintapäivät (ostettu)	18 794	17 279

Koti- ja asumispalvelut	**TP 2010**	**TA 2012**
Käynnit	46 194	32 865
Muu asiakastyö	75	191
Ryhmät	9	0
Hoitopäivät*	11 499	12 540
Palveluasumispäivät, tehostetut	20 704	14 980
Palveluasumispäivät, tehostetut (ostetut)	369	730
Hoitopäivät (ostetut)	0	0

Terveyden ja sairaanhoidon vastaanotto-palvelut	**TP 2010**	**TA 2012**
Käynnit	15 452	15 434
Muu asiakastyö	2 657	2 345
Ryhmät	414	40
Käynnit (ostetut)	622	4 365
* sisältää myös perusterveydenhuollon hoitopäivät		

Arvio perustuu usean vuoden keskimääräiseen käyttöön ja kehitystrendeihin sekä erityisiin muutoksiin palvelujen kysynnässä.

TALOUS

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon arviossa jäsenkuntien kokonaislaskutuksen lähtökohtana on vuoden 2011 talousarvio ja sen toteumaennuste. Palvelusopimusneuvotteluissa 10.6.2011 on sovittu 2,0 % lisäyksestä toteumaennusteen loppusummaan, minkä lisäksi jatkoneuvotteluissa on määritelty muutosblokkien vaikutus sen päälle noin 2,5 miljoonaa euroa. Kuntakohtaiset maksuosuusarviot perustuvat kuntakohtaisiin toiminnallisiin arvioihin.

Peruspalvelukeskus Aavan osuus sosiaali- ja terveystoimen menoarviosta on 8.114.490 euroa. Tämän lisäksi tulosalueen kokonaismäärärahaan sisältyy 322.334 euroa Kevan laskuttamia eläkekuluja päättyneistä työsuhteista.

Peruspalvelukeskus Aava	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	2 823					
Toimintamenot	-6 825 400	-8 095 447	-8 436 824	341 377	-8 680 259	-8 930 996
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**-6 822 577**	**-8 095 447**	**-8 436 824**	**341 377**	**-8 680 259**	**-8 930 996**

4.2 ERIKOISSAIRAANHOITO

Erikoissairaanhoidon palvelusopimusneuvotteluissa 10.6.2011 sovittiin seuraavien muutosblokkien toteuttamisesta:

- ensihoito- ja päivystyskeskuksen käynnistäminen, uudet kustannukset ovat perusterveydenhuollon kustannuksia
- vaativan kuntoutuksen loppuun saattaminen (erikoissairaanhoidon osuus kustannuksista 10.000 euroa vuonna 2012)
- keskussairaalarakennuksen kehittämisohjelma vuosille 2012–2020 (suunnittelun käynnistäminen 2012, 175.000 euroa)
- perusterveydenhuollon yksikön perustaminen (toiminnan käynnistäminen netto 225 000 euroa, brutto 315.000 euroa)
- lastenpsykiatrian kehittämiskokonaisuus (59.700 euroa)
- SIHTI-hankeen resurssien muuntaminen pysyväksi toiminnaksi (yhteensä 240.000 euroa)

Muutosblokkien kustannusvaikutus sisältyy sovittuun 4,2 % talousarvioraamiin

Arvio palvelumääristä vuonna 2012

Lähtökohtana on, että **erikoissairaanhoidon** kuntakohtainen palvelujen käyttö on aiempien vuosien keskimääräisellä tasolla. Keskeisenä muutoksena on avohoitotoiminnassa palvelukäytön kasvun jatkuminen johtuen somaattisessa erikoissairaanhoidossa terveydenhuoltolain vaatimuksesta ensikäyntien odotusaikojen lyhentämisestä ja psykiatriassa toimintatapamuutoksesta. Yksittäisen kunnan erikoissairaanhoidon palvelujen käyttö vaihtelee vuosittain paljon, sitä enemmän mitä pienemmästä kunnasta on kyse.

Erikoissairaanhoidon laskutus perustuu avohoidossa poliklinikka-, psykiatrissa hoitopäivä- ja somaattisen erikoissairaanhoidon vuodeosastojen ja leikkausten osalta drg-laskutukseen. Vuodeosastojen drg-laskutuksen ja sitä myötä hoitopäivien määrän arvioidaan tulevaisuudessa hieman vähenevän entisestään toiminnan siirtyessä yhä avohoitopainotteisempaan leikkausmäärien säilyessä kuitenkin ennallaan. Psykiatrian jo useamman vuoden hoitopäivien laskeva trendi on tasaantunut, mutta avohoitokäyntien määrä kasvaa vielä tulevaisuudessa. Samat edellä mainitut seikat ovat havaittavissa myös ostopalveluissa, lisäksi ostopalvelut ovat viime vuosina kallistuneet huomattavasti.

Oma toiminta	**TP 2010**	**TA 2012**
Somaattisen erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit	4 573	4 484
Psykiatrian avohoitokäynnit	134	137
DRG-hoitojaksot	587	560
Psykiatrian hoitopäivät	178	182
Ostopalvelut		
Somatiikan avohoitokäynnit	467	401
Hoitojaksot	39	41
Psykiatrian avohoitokäynnit	11	13
Psykiatrian hoitopäivät	0	0

Palvelumääräarvio perustuu usean vuoden keskimääräiseen käyttöön. Siihen ei sisälly jatkohoitoa odottavien potilaiden hoitopäiviä.

TALOUS

Erikoissairaanhoidon arviossa jäsenkuntien kokonaislaskutuksen lähtökohtana on vuoden 2011 talousarvio, jota on korotettu 10.6.2011 palvelusopimusneuvotteluissa sovitulla prosentilla (4,2 % sisältäen muutosblokit). Kokonaissummaan on lisätty 600 000 euroa, koska ensihoidon palvelujen kilpailutuksen tuloksena saatu hintataso ylittää talousarviossa varatut määrärahat. Kuntakohtainen maksuosuus on arvioitu edellisten vuosien toteutuneen maksuosuuden sekä vuoden 2011 toteumaennusteen perusteella.

PHKS:n osuus erikoissairaanhoidon menoarviosta on 3.420.381 euroa. Tämän lisäksi tulosalueen kokonaismäärärahaan sisältyy 28.305 euroa Kevan laskuttamia eläkekuluja päättyneistä työsuhteista.

Erikoissairaanhoito	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**2011-2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Toimintatulot						
Toimintamenot	-2 895 578	-3 016 797	-3 448 381	431 584	-3 550 983	-3 656 664
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**-2 895 578**	**-3 016 797**	**-3 448 381**	**431 584**	**-3 550 983**	**-3 656 664**

4.3 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Hartola on siirtynyt Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän ympäristöterveyskeskuksen kuntajäseneksi ja asiakkaaksi 1.1.2011, jonka järjestää eläinlääkintähuollon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Hartolassa on sekä eläinlääkärille että terveydensuojelun työntekijälle on soveltuvat toimitilat terveyskeskuksen eläinlääkintähuollon toimipisteessä. Sote vastaa siellä tarvitsemistaan atk-yhteyksistä. Kunta vastaa toimitilan vuokrauksesta ja kunnossapidosta.

Vuodelle 2012 ei suunnitella varsinaisia kustannuksiin vaikuttavia muutoksia. Heinolan mahdollinen liittymiseen ympäristöterveyskeskuksen jäseneksi vuonna 2013 liittyy jossain määrin toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Tavoitteena on tuottaa kaikille kunnille yhdenvertaiset ja tasalaatuiset terveydensuojelun palvelut toimialueellaan. Hartola kuuluu Sysmän, Padasjoen ja Asikkalan kuntien muodostamaan osaamiskeskukseen.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaislaskutuksen lähtökohtana on vuoden 2011 talousarvio korotettuna 3,5 % kasvulla. Hartolan kustannukset vuodelle 2012 on arvioitu ensimmäisen toimintavuoden toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Eläinlääkäripäivystys sujuu maakunnan laajuisena yhteistyönä. Pieneläinpäivystys on eriytetty suureläinpäivystyksestä viikonloppuisin ja juhlapyhien yhteydessä.

Arvio palvelumääristä vuonna 2012

YMPÄRISTÖTERVEYSKESKUS					
Määrä	**TP 2009**	**TA 2010**	**TA 2011**	**TS 2012**	**TS 2013**
Sairasmatkat	458	500	500	500	500
Potilaskäynnit vastaanotolla	847	450	650	650	650
Hygienialain mukaiset tarkastukset	16	15	75	75	75
Muut viranomaistoimitukset	15	10	11	11	11

TALOUS

Ympäristöterveydenhuollon arviossa jäsenkuntien kokonaislaskutuksen lähtökohtana on vuoden 2011 talousarvio korotettuna 3,6 % kasvulla. Arviot jäsenkuntien maksuosuuksista perustuvat vuoden 2011 toteumaennusteisiin sekä kuntakohtaisiin toiminnallisiin arvioihin.

Ympäristöterveydenhuolto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot		-120 000	-110 054	-9 946	-113 356	-116 756
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**0**	**-120 000**	**-110 054**	**-9 946**	**-113 356**	**-116 756**

Palvelusopimus Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa:

Maksuosuusarviot ovat ennakoiden määräytymisen perusta. Osavuosiraporttien yhteydessä yhtymä ilmoittaa jäsenkuntien todelliseen käyttöön perustuvan laskutuksen euromäärän ja ennakoina kerätyn maksuosuuden euromäärän ja niiden erotuksen. Tilinpäätöksen yhteydessä lopulliset maksuosuudet määräytyvät palvelujen todellisen käytön perusteella. Ensihoidon laskutus toteutuu vuonna 2012 aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Palvelujen saatavuus ja laatu

Asiakastyytyväisyyttä mitataan jatkuvasti ja siitä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä kaksi kertaa vuodessa. Asiakaspalautteella kerätty kokonaistyytyväisyys on sosiaali- ja perusterveydenhuollossa 80 %, erikoissairaanhoidossa 90 % ja ympäristöterveydenhuollossa 90 %.

Muistutusten, kanteluiden ja valitusten määrä ei kasva nykyisestä. Potilasvahinkojen määrä pysyy ennallaan tai vähenee.

Potilaat pääsevät tutkimukseen, hoitoon ja palvelujen piiriin lain edellyttämässä ajassa. Seuranta tapahtuu sosiaali- ja perusterveydenhuollon osalta vuosineljänneksittäin, erikoissairaanhoidon osalta valtakunnallisen raportoinnin edellyttäminä ajankohtina vuosikolmanneksittain ja ympäristöterveydenhuollossa vuosineljänneksittäin. Seurantatiedot ovat nähtävissä ekstranetissä http//ekstranet.phsotey.fi.

Muut sovittavat asiat

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat osallistuvat Terveydenhuoltolain 12 §:n mukaisen kunnan hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseen ja raportointiin.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä luovuttaa kuntien normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tarvittavat resurssit kuntien johtokeskusten käyttöön ja vastaa siitä, että valmiutta ja henkilöstön osaamista ylläpidetään. Lisäksi valmiussuunnitelmat päivitetään.

Seuranta

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän seurantatiedot ovat toimialoittain nähtävillä ekstranetissä http//:ekstranet.phsotey.fi TILASTOT. Tietoja päivitetään kuukausittain ja vuosineljänneksittäin. Lisäksi yhtymä toimittaa neljännesvuosittain osavuosikatsauksen kunnanjohtajille ja tilaajille. Se sisältää selvityksen sovittujen muutosten, tavoitteiden ja linjamääritysten toteutumisesta, toimialakohtaisen selvityksen talouden ja palveluiden käytön toteutumisesta ja ennusteista kunnittain. Tuottajan velvollisuutena on myös ilmoittaa tilaajille ennakoitavissa olevista poikkeamista välittömästi. Poikkeamatilanteessa tilaaja edellyttää tuottajalta välitöntä neuvottelumenettelyn aloittamista.

Tuottaja toimittaa tilaajille:
- neljännesvuosittain palvelusopimuksen toteutumisen seurantataulukon
- kaksi kertaa vuodessa raportin kerätystä asiakaspalautteesta ja palautteesta mahdollisesti seuranneista toimenpiteistä.

TALOUS

Perusturvatoimi yhteensä

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Perusturvatoimi				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-353 255	-350 639	-350 639	-350 639
Palvelujen ostot	-10 878 989	-11 644 620	-11 993 959	-12 353 777
TOIMINTAKULUT	**-11 232 244**	**-11 995 259**	**-12 344 598**	**-12 704 416**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-11 232 244**	**-11 995 259**	**-12 344 598**	**-12 704 416**
VUOSIKATE	-11 232 244	-11 995 259	-12 344 598	-12 704 416
TILIKAUDEN TULOS	-11 232 244	-11 995 259	-12 344 598	-12 704 416
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 232 244	-11 995 259	-12 344 598	-12 704 416

Perusturvatoimi yhteensä	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	2 823					
Toimintamenot	-10 394 977	-11 232 244	-11 995 259	763 015	-12 344 598	-12 704 416
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**-10 392 154**	**-11 232 244**	**-11 995 259**	**763 015**	**-12 344 598**	**-12 704 416**

5 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hartolan kunnan sivistystoimen tehtävä on järjestää koulutuspalveluja sekä vapaa-ajan ja kulttuuripalveluja kuntalaisille sekä huolehtia lasten päivähoitopalveluista ja keskitetystä ruokahuollosta sivistystoimen tarpeisiin.

Koko toimialaa koskevat tavoitteet

1. Tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua tarjoamalla riittävät päivähoitopalvelut, koulutuspalvelut ja kulttuuripalvelut sekä ravitsemispalvelut
2. Kannustaa kuntalaisia aktiivisuuteen ja edistää kuntalaisten osallistumista kulttuuri- ja liikuntapalvelujen käyttäjäksi
3. Kannustetaan nuoria osallistumaan ja vaikuttamaan oman kunnan ja seutukunnan kulttuuri- ja nuorisopalvelujen kehittämiseen
4. Sivistyslautakunta tukee paikallisia nuoriso-, liikunta- ja kulttuurijärjestöjä myöntämällä avustuksia

5.1 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

Sivistystoimen hallinto sisältää luottamushenkilöiden palkkiot, rehtori-sivistystoimenjohtajan palkan osuuden sekä sisäiset hallinnon kustannukset.

Tulosalueeseen on sisällytetty toisen asteen koulutus, jossa on määrärahat koulutuskuntayhtymän eläkevastuisiin sekä yhden oppilaspaikan varaukseen liittyvät kustannukset Lahden konservatoriosta. Oppilaspaikasta on tehty sopimus ja oppilaspaikan kustannukset peritään käyttäjältä.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Sivistystoimen hallinto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-37 350	-77 754	-77 754	-77 754
Palvelujen ostot	-4 300	-5 016	-5 016	-5 016
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-1 200	-1 400	-1 400	-1 400
TOIMINTAKULUT	**-42 850**	**-84 170**	**-84 170**	**-84 170**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-42 850**	**-84 170**	**-84 170**	**-84 170**
VUOSIKATE	-42 850	-84 170	-84 170	-84 170
TILIKAUDEN TULOS	-42 850	-84 170	-84 170	-84 170
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-42 850	-84 170	-84 170	-84 170

Sivistystoimen hallinto ja toisen asteen koulutus	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	48 746					
Toimintamenot	-59 843	-42 850	-84 170	41 320	-84 170	-84 170
Sisäiset tulot	230					
Sisäiset menot	-30 335	-30 369	-34 279	3 910	-34 279	-34 279
Netto	**-41 202**	**-73 219**	**-118 449**	**45 230**	**-118 449**	**-118 449**

5.2 PÄIVÄHOITO

Toiminnan kuvaus

Lasten päivähoidon tarkoituksena on tarjota laadukasta, tavoitteellista ja turvallista perushoitoa, kasvatusta ja opetusta 0-6 -vuotiaille lapsille, sekä tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään. Hoidossa pyritään huomioimaan lapsen yksilölliset tarpeet, sopiva hoitomuoto sekä hoidon ajankohdalliset tarpeet.

Päivähoitoa Hartolassa toteuttavat päiväkoti Vanttu, ryhmäperhepäiväkoti Onnimanni kotiperhepäivähoitajat sekä varahoitopaikka Varis. Esiopetus järjestetään päiväkodissa, kuten myös pidennettyyn 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen kuuluva ensimmäinen kouluvuosi.

Kaikkien päivähoitoyksiköiden välinen yhteistyö toimii varahoitojen järjestämisessä sekä yhteisten linjojen suunnittelussa.

Toiminta perustuu päivähoitolain velvoittamaan päivähoidon henkilöstön yhteistyössä laatimaan varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä kunnan esiopetussuunnitelmaan.

Vuoden 2011 lopulla tehdään päivähoidon järjestämistä koskeva henkilöstötarpeen kartoitus. Kartoituksen raportti valmistuu tammikuussa 2012. Kartoituksen tulosten perusteella linjataan päivähoidon ja esiopetuksen järjestelyjä.

Hoitomuodot ja henkilökunta

Päiväkoti Vanttu

Vanttu on 41 -paikkainen päiväkoti, jossa on kaksi ryhmää: Saturuusut, jossa tarjotaan hoitoa yli 3 -vuotiaille lapsille, sekä esikouluryhmä Metsätähdet. Esiopetusta voidaan toteuttaa myös Saturuusuissa , joko pienryhmässä tai yksilökohtaisesti.

Vanttuun pyritään sijoittamaan kaikki erityistä kasvatusta ja hoitoa vaativat lapset, jossa heidän on mahdollista saada asiantuntevaa ohjausta ja neuvontaa koulutetulta henkilökunnalta. Erityislastentarhanopettaja toimii päiväkodissa, mutta huolehtii samalla koko päivähoidon piirissä olevien lasten erityistuen tarpeesta. Erityistä tukea vaativien lasten määrä vaikuttaa myös lapsilukuun, joka Vanttuun voidaan sijoittaa. Tällä hetkellä kaksi lasta on kahden paikalla ja kolmella on oma avustaja. Päivähoidossa on yhteensä seitsemän lasta, joilla on eri äidinkieli. Lisäksi joukossa on muita lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea.

Vantun aukioloaika on klo 6:45-17.

PÄIVÄKOTI VANTUN HEKILÖKUNTA			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Päivähoidon esimies, Vanttu, Onnimanni ja perhepäivähoito	1,0	1,0	1,0
Lastentarhanopettajat	3,0	3,0	3,0
Lastenhoitajat	2,0	2,0	2,0
Erityislasten avustajat	2,0	3,0	2,0
Ryhmäavustajat	1,0	1,0	1,0
Yhdistelmätyöntekijä ruuan jakeluun ja siivoukseen	1,0	1,0	1,0
Erityislastentarhanopettaja.	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	**11,0**	**12,0**	**11,0**

Ryhmäperhepäiväkoti Onnimanni

Onnimannissa toimii kaksi erillistä ryhmää Vanamot ja Kissankellot, joissa kummassakin on 12 hoitopaikkaa 0-6 -vuotiaille lapsille.

Kaikki vuorohoitoa tarvitsevat lapset pyritään sijoittamaan keskitetysti Onnimanniin. Yöhoitoa järjestetään tarpeen mukaan. Yöhoidon järjestämiseksi Onnimanniin tulee palkata vähintään yksi työntekijä lisää sen mukaan, mikä on yöhoidon tarve. Yöhoitoa ei voida toteuttaa enää perhepäivähoidossa työaikalakiuudistuksen jälkeen, ellei palkata sitä varten uutta perhepäivähoitajaa.

Tällä hetkellä Onnimanniin tulee ensimmäinen lapsi jo 3:45 ja viimeinen lähtee 21:30. Ajat kuitenkin vaihtelevat päivittäin. Viikonloppuisin hoidossa on ollut keskimäärin 1-2 lasta, mikä sitoo yhden tai kaksi hoitajaa ja aiheuttaa runsaasti vapaapäiviä. Tämä on aiheuttanut runsaasti järjestelyjä ja sijaisten tarvetta, mikä on osittain pystytty hoitamaan sisäisin järjestelyin. Ruokahuoltoon ja siivoukseen on otettu työvoimatoimistosta harjoittelija, jotta henkilökunnan aikaa jää enemmän lapsiryhmässä toimimiseen.

Kaksi Onnimannin työntekijöistä jäi eläkkeelle 2011. Heidän tilalleen on siirretty yksi perhepäivähoitaja kotihoidosta, joka jää eläkkeelle 2012. Uusia henkilöitä ei ole palkattu, koska lapsia on ollut vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

Talousarvioon on varattu lautakunnan päätöksen mukaisesti määräraha yhden uuden työntekijän palkkaamiseen lasten vuorohoidon vuoksi, jonka kustannusvaikutukset ovat noin 40 000 euroa. Vuorohoidon järjestelyjä tarkastellaan uudelleen päivähoidon henkilöstötarpeen kartoituksen valmistuttua vuoden 2012 alussa.

RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI ONNIMANNIN HENKILÖKUNTA			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Lastenhoitajat	1,0	1,0	1,0
Perhepäivähoitajat (osa-aikaeläkkeellä 3)	3,0	3,0	3,0
Lähihoitajat	1,0	1,0	1,0
Perhepäivähoitaja määräaikainen	1,0	1,0	1,0
Yhteensä	**6,0**	**6,0**	**6,0**

Perhepäivähoito

Tällä hetkellä kotiperhepäivähoitajana toimii 5 työntekijää, jotka kaikki asuvat kirkonkylässä. Yksi hoitajista jää eläkkeelle vuonna 2012.

Kaikki alle kaksi –vuotiaat lapset pyritään sijoittamaan perhepäivähoitoon, jotta pienille turvattaisiin kodinomainen hoito. Poikkeuksena ovat vuorohoitoa tarvitsevat lapset, jotka sijoittuvat tällä hetkellä Onnimanniin.

Perhepäivähoitajien työaikalakiuudistuksen tultua voimaan 1.8.2011, tarvittiin lapsille varahoitopaikka. Hartolassa tilanteeseen reagoitiin jo helmikuussa 2011 perustamalla varahoitopaikka Varis. Varahoitoa tarvittiin jo silloin, koska perhepäivähoitajat suorittavat perhepäivähoitajan tutkintoa ja tarvitsevat näyttöviikkojensa aikana varahoidon lapsille, kuten lomiensakin aikana.

Perhepäivähoitajan tutkintoa opiskelee yhteensä 9 hoitajaa: 3 Vantusta, 1 Onnimannista, 1 Variksesta ja 4 kotona hoitavista perhepäivähoitajista. He valmistuvat ammattiinsa 31.5.2012

PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖKUNTA			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Perhepäivähoitajat kotihoito	8,0	6,0	4,5
Määräaikainen perhepäivähoitaja	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	**8,0**	**6,0**	**4,5**

Varahoitopaikka Varis

Varis on perustettu 7.2.2011 toistaiseksi määräaikaisena Visantie 10 pohjakerroksessa sijaitsevaan kerrostalokolmioon, jonka omistaa Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjä. Varis toimii perhepäivähoitolasten varahoitopaikkana ja jossa on myös 4 vakituista hoitopaikkaa.

Henkilökuntana on kaksi työntekijää, jotka ovat siirtyneet Varikseen kotihoidosta. Tarvittaessa voidaan käyttää n. 2 tuntia / pv Vantussa toimivaa lapsen henkilökohtaista avustajaa. Variksen toista työntekijää voidaan siirtää tarvittaessa myös muihin yksiköihin, mikäli hoidossa on joinain päivinä vähemmän lapsia.

Variksesta on pyritty tekemään mahdollisimman kodinomainen paikka, jossa jo ennestään tutut hoitajat voivat huolehtia pienten perhepäivähoitoon tottuneiden lasten varahoidosta. 4 vakituista hoito-

paikkaa takaavat sen, että lapsia on hoidossa päivittäin ja että huoneiston käyttöaste ja henkilökunnan määrä on sopiva.

Varis on osoittautunut tarpeelliseksi perhepäivähoitolasten varahoitoon soveltuvaksi hoitomuodoksi ja lapset, vanhemmat sekä hoitajat ovat olleet järjestelyyn ja hoitoon tyytyväisiä. Heinäkuussa 2011 Varis ja Onnimanni toimivat lasten hoitopaikkoina, jolloin voitiin sulkea Vanttu kuukaudeksi.

VARAHOITOPAIKKA VARIKSEN HENKILÖKUNTA			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Lähihoitaja	0,0	1,0	0,5
Perhepäivähoitaja	0,0	1,0	1,0
Määräaikainen lähihoitaja (sijainen)	0,0	0,0	0,5
Yhteensä	**0,0**	**2,0**	**2,0**

PÄIVÄKOTI VANTUN HOITOPAIKAT			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Hoitopaikkojen lukumäärä	40	40	41
Esikoululaiset	27	26	26
3-5 vuotiaat	16	14	15
Yhteensä	**43**	**40**	**41**

PERHEPÄIVÄKOTI ONNIMANNIN HOITOPAIKAT			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Hoitopaikkojen lukumäärä	24	24	24
Esikouluikäiset /kouluikäiset	0	2	2
0-5 vuotiaat	23	22	24
Yhteensä	**23**	**24**	**26**

PERHEPÄIVÄHOIDON HOITOPAIKAT			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Hoitopaikkojen lukumäärä	32	32	18
Esikouluikäiset	0	0	0
0-5 vuotiaat	32	32	18
Yhteensä	**32**	**32**	**18**

VARAHOITOPAIKKA VARIKSEN HOITOPAIKAT			
Nimike	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**
Hoitopaikkojen lukumäärä	0	0	4
Esikouluikäiset	0	0	0
0-5 vuotiaat	0	0	4
Yhteensä	**0**	**0**	**4**

Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuonna 2012

1. Päivähoidon laatua kehitetään noudattaen Hartolan kunnan uutta strategiaa.

2. Erityislastentarhanopettajan palveluiden riittävä turvaaminen ja toiminnan kehittäminen. Erityislastentarhanopettajan avulla kehitetään toimintamalli henkilökunnalle varhaiseen puuttumiseen sekä erityisen tuen tarpeessa olevien lasten kanssa toimimiseen.

3. Selvitetään varahoitopaikka Variksen tarvetta tammikuussa 2012 valmistuvan kartoituksen pohjalta

4. Järjestetään yöhoito sitä tarvitseville lapsille kunnan resurssit ja perheiden tarpeet huomioiden.

5. Seurataan henkilöstön ja hoidossa olevien lasten määrää ja lasketaan tarkkaan palkataanko eläkkeelle jäävien hoitajien tilalle uusia.

6. Muutetaan Onnimannin pihakalusteet asianmukaisiksi.

7. Päivähoidon henkilöstölle on annettu ensiapukoulutus vuoden vaihteessa 2009-2010, joka päivitetään loppuvuodesta 2012.

8. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan puuttumalla aktiivisesti epäkohtiin, työnohjauksella, kannustuksella, henkilökohtaisilla kehityskeskusteluilla sekä virkistys- ja tykytoiminnalla.

Muut toiminnalliset tavoitteet vuonna 2012

9. Perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutuksen tukeminen koko päivähoidon henkilöstön voimin. Työssäoppimisjaksojen mahdollisimman hyvä organisointi.

10. Henkilökunnalle järjestetään mahdollisuus koulutukseen vähintään kerran vuoden aikana.

11. Tehdään yhteistyötä naapurikuntien kanssa yhtenäisten käytäntöjen luomiseksi kuntien välillä.

<u>Lasten kotihoidon tuki</u>

Sosiaali- ja terveystoimen lakisääteisiin palveluihin alle kouluikäisten lasten kohdalla kuuluu lasten päivähoidon lisäksi tietyin edellytyksin lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki. Perheet

voivat valita kunnan järjestämän päivähoidon sijaan yksityisen päivähoidon, jossa tuki maksetaan Kelan kautta palvelun tuottajalle tai lasten kotihoidon tuen, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi/lapsia. Lasten kotihoidon tuki maksetaan Kelan kautta kunnan päivähoitoon varatuista määrärahoista.

Lasten kotihoidon tuen saajien määrä vuosina 2007-2011 ja arvio 2012 sekä maksetut tuet

LASTEN KOTIHOIDON TUET		
Vuosiluku	**Keskimäärin lapsia**	**Tuen määrä**
2007	51	150 409 €
2008	54	148 889 €
2009	38	101 716 €
2010	38	101 754 €
2011	37	110 000 €
TA 2012	37	110 000 €

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Päivähoito				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	1 680	14 520	14 520	14 520
Maksutuotot	90 000	103 500	103 500	103 500
Tuet ja avustukset	12 200	2 830	2 830	2 830
TOIMINTATUOTOT	**103 880**	**120 850**	**120 850**	**120 850**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-681 003	-680 064	-680 064	-680 064
Palvelujen ostot	-44 750	-40 700	-40 700	-40 700
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-7 350	-7 350	-7 350	-7 350
Avustukset	-110 000	-105 000	-105 000	-105 000
Muut toimintakulut	-19 700	-26 000	-26 000	-26 000
TOIMINTAKULUT	**-862 803**	**-859 114**	**-859 114**	**-859 114**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-758 923**	**-738 264**	**-738 264**	**-738 264**
VUOSIKATE	-758 923	-738 264	-738 264	-738 264
TILIKAUDEN TULOS	-758 923	-738 264	-738 264	-738 264
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-758 923	-738 264	-738 264	-738 264

Päivähoito	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	137 109	103 880	120 850	-16 970	120 850	120 850
Toimintamenot	-777 769	-862 803	-859 114	-3 689	-859 114	-859 114
Sisäiset tulot	92					
Sisäiset menot	-91 586	-82 910	-66 836	-16 074	-66 836	-66 836
Netto	**-732 154**	**-841 833**	**-805 100**	**-36 733**	**-805 100**	**-805 100**

5.3 ESIOPETUS

Toiminnan kuvaus

Esiopetusta järjestetään sivistystoimen alaisuudessa päiväkoti Vantussa. Esiopetusta tarjotaan neljä tuntia päivässä ja vähintään 700 tuntia toimintavuoden aikana. Pääsääntöisesti noudatetaan peruskoulun työaikoja. Sivistyslautakunta päättää toimintapäivistä. Esiopetuksessa noudatetaan kunnan esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Lastentarhanopettajat laativat yhdessä huoltajien kanssa lapsen oman esiopetuksen oppimissuunnitelman.

Varsinaisen esiopetusryhmän muodostamiseen vaikuttaa esikoululaisten määrä. Keväällä 2012 on esioppilaita 26, joista kahdelle on varauduttu antamaan erityistä tukea. Syksyn 2012 arvioitu esioppilaiden määrä on 28 lasta(vuonna 2006 syntyneet).

Toiminnan paino-pistealueet 2012-2014

Ohjatun toiminnan ajaksi esikoululaiset jaetaan tarvittaessa pienryhmiin. Erityistä tukea tarvitsevat lapset voivat saada esiopetusta integroidusti esiopetusryhmässä tai 3-5-vuotiaiden ryhmässä. Tavoitteena on, että lapsi saa omien oppimisedellytystensä mukaista tukea: yleinen tuki, tehostettu tuki tai erityinen tuki. Esiopetusta antavat lastentarhanopettajat.

Esikoululaisille järjestetään ilmainen kuljetus, kun matka on yli 3 km ja/tai tieosuus on vaarallinen. Esiopetuksen laatukriteereitä laaditaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa keväällä 2012.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Esiopetus				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	10 201	6 200	6 200	6 200
TOIMINTATUOTOT	**10 201**	**6 200**	**6 200**	**6 200**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-133 041	-129 015	-129 015	-129 015
Palvelujen ostot	-34 100	-49 740	-49 740	-49 740
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-950	-1 150	-1 150	-1 150
Muut toimintakulut	-200	-200	-200	-200
TOIMINTAKULUT	**-168 291**	**-180 105**	**-180 105**	**-180 105**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-158 090**	**-173 905**	**-173 905**	**-173 905**
VUOSIKATE	-158 090	-173 905	-173 905	-173 905
TILIKAUDEN TULOS	-158 090	-173 905	-173 905	-173 905
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-158 090	-173 905	-173 905	-173 905

Esiopetus	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	11 564	10 201	6 200	4 001	6 200	6 200
Toimintamenot	-136 574	-168 291	-180 105	11 814	-180 105	-180 105
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-19 855		-25 997	25 997	-25 997	-25 997
Netto	**-144 865**	**-158 090**	**-199 902**	**41 812**	**-199 902**	**-199 902**

5.4 PERUSOPETUS

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena Hartolan kunnassa on turvallinen, yhteistyökykyinen, avoin ja opetustasoltaan kehittyvä, ihmisyyttä arvostava ja työntekoon kannustava peruskoulutus. Toimintaa ja tavoitteita arvioidaan vuosittain koulun itsensä tekemin arvioinnein ja yhtenäisellä maakunnallisella arvioinnilla kolmen vuoden välein. Seuraava arviointi tehdään tammikuussa 2012.

Perusopetus järjestetään Hartolan Yhtenäiskoulussa, joka toimii kahdessa eri toimipaikassa. Alakoulun tiloissa on 1-5 luokkien luokanopetus sekä vammaisopetus 1- 9 –luokkien oppilaille. Yläkoulun tiloissa on pääosa 7 -9 luokkien aineenopetuksesta sekä 6. luokan luokanopetus. Käsityön, musiikin ja kuvataiteen opetus järjestetään kaikkien luokkien oppilaille alakoulun tiloissa. Esikouluopetus on päiväkoti Vantussa, jossa myös järjestetään pidennettyyn 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen kuuluva ensimmäinen kouluvuosi.

Koulun toiminnalliset tavoitteet määritellään lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa työsuunnitelmassa.

Toiminnan painopistealueet 2012-2014

Tulevien vuosien toiminnan keskeisiä osa-alueita ovat: perusopetuksen laadun kehittäminen perusopetuksen kansallisten laatukriteerien pohjalta, uudistuneen opetussuunnitelman mukainen koulun toiminta sekä maakunnallisen tieto- ja viestintätekniikan strategian mukainen kehittämistyö.

Perusopetuksen laadun kehittäminen

Perusopetusten kansallisten laatukriteereiden tavoitteena on tukea opetuksen korkeaa laatua ja monipuolista tarjontaa sekä turvata opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet lapsille ja nuorille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Perusopetuksen laadun osa-alueita ovat: johtaminen, henkilöstö, taloudelliset resurssit, arviointi, opetussuunnitelman toteuttaminen, opetus ja opetusjärjestelyt, oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki, osallisuus ja vaikuttaminen, kodin ja koulun yhteistyö sekä fyysinen oppimisympäristö. Laadun kehittämistyötä varten on nimetty laatuvastaava ja laaturyhmä. Laatuvastaavana toimii rehtori – sivistystoimenjohtaja. Laaturyhmässä on esikoulun, alakoulun, yläkoulun, erityisopetuksen ja vanhempien edustajat.

Uudistunut opetussuunnitelma

Lain mukaiset uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2011. Olennainen muutos aikaisempaan koskee erityisopetusta. Lakimuutos vahvistaa esi- ja perusopetuksessa oppilaan oikeutta saada tukea riittävän varhain ja joustavasti opetuksen yhteydessä mm. oppilaan oikeutta saada tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta. Tuki vahvistuu asteittain opetuksen yhteydessä annettavasta lyhytaikaisesta tuesta, tehostettuun tukeen ja erityiseen tukeen.

Tieto- ja viestintätekniikan kehittämissuunnitelma 2010-2013

Hartolan kunnan sivistyslautakunta on hyväksynyt Päijät-Hämeen kuntien yhteisen perusopetuksen tieto- ja viestintätekniikan kehittämissuunnitelman vuosille 2010-2013 ja sitoutunut osaltaan sitä noudattamaan edellytyksellä, että kehittämistoimiin saadaan myös ulkopuolista rahoitusta. Tieto- ja viestintätekniikan kehittämissuunnitelma sisältää kaikkien tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvien osa-alueiden määrätietoisen kehittämisen kaikissa mukana olevissa kunnissa yhteisten tavoitteiden mukaisesti.

Suunnitelman mukaan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö on opetustoimintaa ja opetuksen kehittämistä ja se koskee kaikkia perusopetuksen opettajia. Opettajien tieto- ja viestintäteknisen osaamisen lisäämisen kautta oppilaiden oppimismahdollisuudet lisääntyvät ja monipuolistuvat. Kehittämishankkeen talousarvio sisältää mm. verkko-, laitteisto-, ohjelmisto-, ylläpito ja koulutuskustannuksia.

Toimintaympäristön muutos 2012-2014

Hartolan perusopetuksen oppilasmäärä laskee edelleen, jolloin tämä asettaa haasteita varsinkin pätevän aineenopetuksen järjestämiselle. Oppilasmäärän vähenemiseen varaudutaan mm. tarvittavien henkilöstöresurssien kartoituksella. Myös mahdollisessa rekrytoinnissa otetaan huomioon toimintaympäristön muutokset. Opettajien lisä- ja täydennyskoulutuksen tarve tulee myös kasvamaan, kun opettajalle joudutaan tarjoamaan muiden kuin oman oppiaineen tunteja.

Ikäluokkien pienentyessä voidaan suunnitella myös esikouluopetuksen järjestämistä osittain tai kokonaan koulun yhteydessä.

Hartolan Yhtenäiskoulun rakennushankkeen suunnitelma tähtää siihen, että koko yhtenäiskoulun toiminta siirtyisi alakoulun tiloihin syksyllä 2014. Jotta siirtyminen olisi mahdollista, on tarpeen rakentaa mm. aineenopetukselle lisätilaa ja liikunnanopetuksen käyttöön liikuntahalli rakennushankesuunnitelman mukaisesti. Käyttäjien tarpeet otetaan huomioon tiloja suunniteltaessa. Perusopetuksen järjestäminen pienenevälle oppilasmäärälle kahdessa eri toimipaikassa nostaa oppilaskohtaisia kiinteistökustannuksia ja koulun työjärjestyksen laatiminen muuttuu mahdottomaksi kun on useita luokan- ja aineenopetukselle yhteisiä opettajia. Samoin oppilashuollon tukipalvelut ovat paremmin oppilaan saatavilla kun toimintaa ei jouduta jakamaan kahden toimipaikan kesken.

Talousarvio 2012

Koulun lukuvuoden 2011-2012 keskeisenä kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on työsuunnitelman mukaisesti tapakasvatus. Tämä tavoite pohjautuu keväällä 2011 huoltajille ja koulun henkilökunnalle järjestetyn arviointikyselyn tuloksiin ja perusopetuksen laatukriteeristöön. Tähän tavoitteeseen kuuluvat mm. seuraavat osa-alueet: toisten huomioonottaminen, vuorovaikutuksen perustaidot, toimiminen ryhmän ja yhteisön jäsenenä, yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittaminen, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo, keskinäinen arvostus, tunteiden ilmaisu, vastuu elinympäristön tilasta, terveyttä ja turvallisuutta edistävä käyttäytyminen sekä tekniikan ja tietoverkon vastuullinen käyttö.

Syksyllä 2011 uudistunut opetussuunnitelma lisää tukiopetuksen, osa-aikaisen erityisopetuksen ja koulunkäyntiavustajien tarvetta kun oppilaalle pyritään takaamaan riittävä ja varhainen tuki koulunkäyntiinsä. Hartolassa toimivat lastensuojeluyksiköt lisäävät myös näiden koulun tukipalvelujen tarvetta.

Yhtenäiskoulun rakennushankkeen mukaiseen suunnittelutyöhön tarvitaan teknisen osaamisen lisäksi koulun henkilöstön asiantuntemusta. Tämä vaatii resursointia suunnittelutyöhön.

Hanketoiminta 2012-2014

<u>Tehostetun ja erityisen tuen kehittäminen 2011-2012</u>

Opetushallitus on myöntänyt valtionavustusta tehostetun ja erityisen tuen kehittämistoimintaan vuodelle 2012. Valtionavustus on myönnetty Lahden kaupungille ja Lahden kanssa yhteisesti rahoitusta hakeneille: Asikkala, Hartola, Heinola, Nastola, Sysmä ja Padasjoki. Koko avustuksen suuruus on 280 000 euroa, josta Hartolan osuus on 6000 euroa. Avustusta käytetään kehittämistyön tulosten vakiinnuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin, kehittämistoiminnasta tai koulutukseen osallistumisesta aiheutuviin sijais- ja matkakustannuksiin sekä konsultaatio- ja kouluttajapalkkioihin.

<u>Kerhotoiminnan kehittäminen 2011-2012</u>

Opetushallitus on myöntänyt Hartolan kunnalle 5000 euroa valtionavustusta kerhotoiminnan kehittämiseen. Avustusta käytetään kerhotoiminnan kehittämisestä ja järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Perusopetus pyritään järjestämään taloudellisesti kuitenkin tinkimättä opetuksen laadusta. Perusopetuksen laatua kehitetään ja arvioidaan pohjautuen kansallisiin perusopetuksen laatukriteereihin. Opetusryhmän maksimikoko on 25 oppilasta ja taitoaineissa sekä fysiikassa ja kemiassa pyritään

suositusten mukaisiin ryhmäkokoihin työskentelyn turvallisuuden takaamiseksi. Oppilaille tarjotaan riittävät erityisopetuksen ja tukipalvelut.

Pätevä opetus pyritään takaamaan tukemalla opettajien täydennys- ja lisäkoulututusta. Peruskoulun jälkeistä syrjäytymistä ehkäistään oppilaanohjaajan ja opettajan oppilaalle antamalla ohjauksella sekä moniammatillisella yhteistyöllä.

Henkilöstön ammattitaidon kehittymistä ja työhyvinvointia tuetaan tarjoamalla mahdollisuus osallistua koulun toimintaa edistävään koulutukseen ja työnohjaukseen.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Yhteistyötä naapurikuntien kanssa kehitetään edelleen. Yhteistyön muotoja ovat mm. maakunnalliset ja kuntien yhteiset hankkeet sekä hankkeisiin liittyvä suunnittelu ja tapahtumien järjestäminen. Hartola on mukana useissa Päijät-Hämeen maakunnallisissa perusopetuksen hankkeissa ja tekee yhteistyötä erityisesti Sysmän kanssa hanketoiminnan suunnittelussa, raportoinnissa ja toteuttamisessa. Yhteisen hanketoiminnan avulla kehitetään kunnan perusopetusta, laajennetaan toimijoiden yhteistyöverkostoja ja saadaan kunnalle lisäresurssia mm. koulutukseen. Tarkoituksenmukaista on myös järjestää opetushenkilöstölle koulutusta yhteistyönä naapurikuntien kesken.

Ammattitaitoinen ja työhönsä sitoutunut henkilöstö on perusopetuksen laadun kannalta olennainen tekijä. Kunnan omien päätoimisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden osaamista laajentamalla voidaan parhaiten vastata henkilöstötarpeen muutoksiin oppilasmäärän vähentyessä. Tällä hetkellä Hartolalla ja Sysmällä on yhteinen tyttöjen liikunnan opettaja ja musiikin tuntiopettaja. Pätevän aineenopetuksen takaamiseksi tavoitteena on edelleen myös kartoittaa kuntien välisen yhteistyön mahdollisuuksia opetuksen järjestämisessä silloin, kun se on tarpeellista. Myös erityisopetuksen osalta Sysmän ja Hartolan välillä tehdään yhteistyötä sopimuspohjaisesti.

PERUSOPETUKSEN TUNNUSLUKUJA					
Lukumäärä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Oppilasmäärä	299	272	262	247	231
Päätoimiset opettajat	26	25	24	23	23
Koulunkäyntiavustajat	9	9	9	9	9
Henkilöstön täydennyskoulutus työpäivinä		62	62	62	62
Päättötodistuksien lukumäärä	40	30	36	42	40

PERUSOPETUKSEN TUNNUSLUKUJA					
Lukumäärä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat lukumäärä			10	12	15
Tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat (prosenttia)		0,0 %	3,8 %	4,9 %	6,5 %
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat lukumäärä	22	25	23	20	20
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat (prosenttia)	7,4 %	9,2 %	8,8 %	8,1 %	8,7 %
Perusopetuksen kustannukset ilman vammaisopetusta (eur./oppilas)		8 440 €	8 600 €	8 600 €	8 600 €
Ainepätevyys/ vähintään perusopinnot % viikkotunneista		92,0 %	93,0 %	94,0 %	94,0 %
Ainepätevyys/ vähintään aineopinnot % viikkotunneista			88,0 %	90,0 %	90,0 %

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Perusopetus				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	98 070	139 082	139 082	139 082
Maksutuotot	12 000	42 000	42 000	42 000
Tuet ja avustukset		9 717	9 717	9 717
TOIMINTATUOTOT	**110 070**	**190 799**	**190 799**	**190 799**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-1 488 261	-1 558 566	-1 558 566	-1 558 566
Palvelujen ostot	-536 100	-523 247	-523 247	-523 247
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-68 900	-69 500	-69 500	-69 500
Muut toimintakulut	-5 500			
TOIMINTAKULUT	**-2 098 761**	**-2 151 313**	**-2 151 313**	**-2 151 313**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-1 988 691**	**-1 960 514**	**-1 960 514**	**-1 960 514**
VUOSIKATE	-1 988 691	-1 960 514	-1 960 514	-1 960 514
TILIKAUDEN TULOS	-1 988 691	-1 960 514	-1 960 514	-1 960 514
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 988 691	-1 960 514	-1 960 514	-1 960 514
Sivistystoimen hankkeet				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset		5 000	5 000	5 000
TOIMINTATUOTOT		**5 000**	**5 000**	**5 000**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut		-4 538	-4 538	-4 538
Palvelujen ostot		-2 000	-2 000	-2 000
Aineet, tarvikkeet ja tavar		-1 000	-1 000	-1 000
TOIMINTAKULUT		**-7 538**	**-7 538**	**-7 538**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**0**	**-2 538**	**-2 538**	**-2 538**
VUOSIKATE	0	-2 538	-2 538	-2 538
TILIKAUDEN TULOS	0	-2 538	-2 538	-2 538
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	-2 538	-2 538	-2 538

Perusopetus	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**2011-2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Toimintatulot	200 285	110 070	195 799	-85 729	195 799	195 799
Toimintamenot	-1 970 636	-2 098 761	-2 158 851	60 090	-2 158 851	-2 158 851
Sisäiset tulot	267					
Sisäiset menot	-510 308	-403 958	-574 396	170 438	-574 396	-574 396
Netto	**-2 280 392**	**-2 392 649**	**-2 537 448**	**144 799**	**-2 537 448**	**-2 537 448**

5.5 RUOKAHUOLTO

Kunnassa toimii keskuskeittiö alakoululla, jossa valmistetaan ateriat perusopetuksen ja päivähoidon asiakkaille. Ateriat kuljetetaan yläkoululle ja päivähoidon jakelukeittiöille. Ruokahuollossa on yhteensä 4 työntekijää, joista yksi työskentelee pääasiassa yläkoululla, yksi Päiväkoti Vantussa ja kaksi keskuskeittiössä. Emäntä vastaa materiaalien tilauksesta, jotka on kilpailutettu Lahden hankintarenkaan kautta. Loma-aikoina ruoka hankitaan terveyskeskuksen keittiöstä, josta vastaa Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveyskuntayhtymä.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Ruokahuolto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	1 000	1 000	1 000	1 000
TOIMINTATUOTOT	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-121 613	-130 608	-130 608	-130 608
Palvelujen ostot	-7 200	-7 000	-7 000	-7 000
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-76 400	-87 150	-87 150	-87 150
TOIMINTAKULUT	**-205 213**	**-224 758**	**-224 758**	**-224 758**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-204 213**	**-223 758**	**-223 758**	**-223 758**
VUOSIKATE	-204 213	-223 758	-223 758	-223 758
TILIKAUDEN TULOS	-204 213	-223 758	-223 758	-223 758
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-204 213	-223 758	-223 758	-223 758

Ruokahuolto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	1 809	1 000	1 000	0	1 000	1 000
Toimintamenot	-209 714	-205 213	-224 758	19 545	-224 758	-224 758
Sisäiset tulot	22 684		20 000			
Sisäiset menot	-23 087	-107 250	-20 000	-87 250		
Netto	**-208 308**	**-311 463**	**-223 758**	**-87 705**	**-223 758**	**-223 758**

5.6 VAPAA SIVISTYSTYÖ

Vapaa sivistystyö sisältää liikuntatoimen, nuorisotoimen, kulttuuritoimen ja kirjaston toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarvio.

VAPAA-AIKATOIMINTA

Vapaa-aikaohjaajan työnkuva muodostuu nuorisotyön sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluihin kuuluvista tehtävistä. Työ painottuu nuorisotyöhön, jonka tavoitteena on nuorten aktiivista ja omaehtoista toiminnan edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalveluissa toimitaan yhteistyössä seudullisesti ja paikallisesti erilaisten palveluntuottajien ja toimijoiden kanssa. Vapaa-aikaohjaaja vastaa palvelujen koordinoinnista sekä vapaa-aikatoiminnan hallinnosta.

5.6.1 LIIKUNTATOIMI

Toiminnan kuvaus

Liikuntatoimi tarjoaa monipuolisia terveysliikuntapalveluja ja liikuntamahdollisuuksia eri-ikäiset liikkujat huomioiden. Liikuntatoimi pyrkii yhteistyössä eri järjestöjen ja liikunta-alan toimijoiden kanssa aktivoimaan kuntalaisia ylläpitämään toimintakykyään sekä mahdollisuuksien mukaan myös kohottamaan kuntoaan. Yhdistyksille ja toimijoille liikuntatoimi myöntää vuosittain avustuksia.

Toiminnan painopistealueet 2012-2014

Toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota terveysliikuntamahdollisuuksien edistämiseen ja olosuhteiden kehittämiseen terveysliikunnan toimenpideohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia pyritään kehittämään mahdollisuuksien mukaan. Liikuntavälinekirjaston tarjoamien palveluiden kehittämistä jatketaan.

Hanketoiminta 2012-2014

Päijät-Hämeen terveysliikunnan Living Lab –kokonaisuuden osahanke on Päijät-Hämeen liikunnan ja urheilun, Haaga-Helia ammattikorkeakoulun, Pajulahden urheiluopiston, Helsingin yliopiston tutkimus- ja kehittämiskeskus Palmenian ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston Lahti School of Innovationin X-hanke. Hankkeen tavoitteena on edistää Päijät-Hämeen terveysliikuntastrategian jalkautumista kuntalaisten pariin. Hankkeen aikana selvitetään liikkumattomuuden syitä eri ikäryhmissä sekä kehitetään uusia toimintamuotoja yhdessä terveysliikkujien kanssa. Tavoitteena on löytää eri elämäntilanteessa oleville terveysliikkujille sekä motiiveja liikkua että valmiuksia toteuttaa terveysliikuntaa niin, että terveysliikkujan oma ääni saadaan kuulluksi. Hartolassa kohderyhmäksi on valittu nuoret ja hanke toteutetaan yhteistyössä Hartolan nuorisovaltuuston kanssa.

Sitovat tavoitteet

1. Terveysliikunnan edistäminen hyväksytyn terveysliikunnan toimenpideohjelman mukaisesti.
2. Aktivoidaan kuntalaisia huolehtimaan kunnostaan ja terveydestään järjestämällä yhteistyössä mm. Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun kanssa erilaisia kuntotestaus- ja koulutustapahtumia.
3. Liikuntapaikkoja ja reitistöjä ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä teknisentoimen ja muiden toimijoiden kanssa.

Liikuntatoimen tunnusluvut						
Tavoite	**Mittari**	**Tunnusluku**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Liikuntatason ylläpitäminen ja kohottaminen	Liikuntapaikkojen lukumäärä	lukumäärä	3,00	90,00	95,00	95,00
Liikunnallinen kuntalainen	Kunnan omistamissa tiloissaan järjestämät liikuntatapahtumat	lukumäärä	14	14	12	12
Aktiivisten liikuntajärjestöjen taloudellisuus	Avustusmäärärahat kuntalaista kohti € / asukasmäärä	euroa 10000	3,00	3,00	3,00	3,00

5.6.2 NUORISOTOIMI

Toiminnan kuvaus

Nuorisotoimen tavoitteena on lasten ja nuorten myönteisen kasvun ja kehityksen tukeminen, kansalaisvalmiuksien ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen. Nuorisotyö luo edellytyksiä osallistumiseen turvallisessa toimintoympäristössä.

Toiminnan painopistealueet 2012-2014

Nuorisotoimi tarjoaa nuorisotila Nuokun palveluja (13-20 –vuotiaat) ja alle 13-vuotiaille suunnattua K13 Nuokkua. Erilaisia tapahtumia ja aktivointitempauksia järjestetään paikallisten toimijoiden kanssa. Seudullista yhteistyötä tehdään mm. nuorten neuvonta- ja tiedotuspalvelujen sekä tapahtumien ja koulutuksien tiimoilta. Toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota nuorisolain edellyttämän nuorten osallistumisen ja kuulemisen toteutumiseen.

Hanketoiminta 2012-2014

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöntänyt 1400 euroa valtionavustusta lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan avustamisen tavoitteena on paitsi lisätä harrastusmahdollisuuksia myös vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallistumista sekä uusien monipuolisten elämysten kokemista samanikäisten kanssa. Harrastustoiminnalla pyritään luomaan tasapuolisia harrastusmahdollisuuksia asuinpaikasta ja perheen tulotasosta riippumatta. Avustus käytetään 7–18-vuotiaille tarkoitettuun, 1.6.2011–31.5.2012 välisenä aikana järjestettävään harrastustoimintaan. Hartolassa järjestetään avustuksen turvin sirkuskerhotoimintaa.

Kehittämistavoitteet

1. Nuorisotyötä kehitetään lisäämällä nuorisotyön resursseja niin rahoituksen osalta kuin työvoimaa lisäämällä mm. projektirahoitusta hakemalla.
2. Nuorten osallisuuden ja kuulemisen lisääminen nuoria koskevissa asioissa nuorisovaltuuston toimintaa kehittämällä (Nuorisolaki 8 §).

Sitovat tavoitteet

1. Järjestetään nuorille monipuolista toimintaa ja tapahtumia, jotka tarjoavat päihteettömiä vapaa-ajanvietto mahdollisuuksia.
2. Ollaan mukana alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä (mm. nuorten tiedotus- ja neuvontapalvelut, alueelliset nuorisotapahtumat ja koulutukset).
3. Aloitetaan Etsivä nuorisotyö -projekti, jonka tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavut-

taakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyön ensisijaisena tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Projekti toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä sivistystoimen eri toimijoiden kanssa.

Nuorisotoimen tunnusluvut							
Tavoite	**Mittari**	**Tunnusluku**	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Aktiivinen nuori	Nuorisotapahtumat Nuorisoillat	lukumäärä	98	98	100	100	100
	Nuorisotapahtumien osallistujat	lukumäärä	3 500	3 500	3 400	3 400	3 400

5.6.3 KULTTUURITOIMI

Toiminnan kuvaus

Hartolan kulttuuritoimi tarjoaa monipuolisia palveluja, tapahtumia ja toimintaa yhteistyössä järjestöjen, toimijoiden ja taidelaitosten kanssa. Kulttuuritoimessa huolehditaan Jokirannan ja Vanha-Koskipään toiminnasta, myönnetään avustuksia sekä tarjotaan kulttuurin neuvonta- ja tiedonvälityspalveluja. Kulttuuripalvelujen kehittäminen tapahtuu viihtyvyyden ja matkailullisen vetovoiman lisäämiseksi kunnassa.

Toiminnan painopistealueet 2012-2014

Laadukkaiden eri vuodenaikoihin ajoittuvien tapahtumien ja kulttuuripalvelujen tarjoaminen muodostaa kulttuuritoimelle vankan kivijalan. Kulttuuripalvelut ja kotiseututyö ovat tärkeä osa kunnan vetovoimaa ja viihtyvyyttä. Vanha-Koskipäässä järjestetään kesäisin kuvataiteen kesänäyttely, Maila Talvio –salonki. Näyttelytoiminnan kehittämiseksi haetaan valtionavustusta Taiteen keskustoimikunnalta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

1. Järjestetään eri vuodenaikoihin ajoittuvia tapahtumia, jotka edistävät matkailua ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Vuoden 2012 järjestetään: Maila Talvio –salonki kuvataidenäyttely, Outolintu elokuvayö (mikäli perinteisen muotoisia elokuvia on saatavilla), Kuningaskunnan kulttuuriviikko, Hartolan itsenäisyysjuhla ja erilaisia konsertteja.

2. Huolehditaan Jokirannan ja Vanha-Koskipään toiminnasta.

3. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin erilaisten tahojen, järjestöjen ja kulttuurilaitosten kanssa.

NUORTEN TYÖPAJA-HANKE/NUORTA VOIMAA-HANKE

Toiminnan kuvaus

Nuorten Työpaja -hanketta hallinnoi Hartolan kunta. Kunta on saanut valtionavustusta työpajatoimintaan Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Nuorten Työpaja -hanke toimii Hartolan TyöVarikolla yhdessä ELY-keskuksen rahoittaman ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallinnoiman Työduo-hankkeen kanssa. Työpajatoiminta on tarkoitettu kaikille hartolalaisille työttömille. Valmentautujat ovat työharjoittelussa, työkokeilussa, työelämävalmennuksessa tai kuntout-

tavassa työtoiminnassa. TyöVarikon toimintamenetelminä ovat työ- ja yksilövalmennus, ryhmätoiminta ja palveluohjaus.

Hartolan kunnan Nuorten Työpaja -hanke hoitaa ostopalveluna 1.7.2011 alkaneiden Joutsan ja Sysmän kuntien vastaavien Nuorten Työpaja -hankkeiden hallinnointiin liittyvät asiat. Hartolan nuorten työpajatoiminta on mallinnettu em. kuntiin sellaisenaan, ja alueellisesta yhteistyöstä on hyötyä kaikille kolmelle kunnalle niin hankeasioiden kuin käytännön toimintojenkin suhteen.

Tärkein tehtävä on jokaisen henkilön yksilöllinen, hänen elämäntilanteensa huomioon ottava tavoitteellinen toiminta. Toiminnan eri muodoilla (yksilövalmennus, matkat/retket, projektit, messut, yritysvierailut ym.) pyritään henkilön arjenhallinnan tukemiseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen kuten koulutus- ja työnhakuvalmiuksien lisäämiseen.

Kehittämistavoitteet

Nuorten työpajatoimintaa kehitetään siten, että toiminta saataisiin vakinaistumaan osaksi julkisen sektorin palveluita Hartolassa.

Sitovat tavoitteet

1. Tehdään jatkossakin yhteistyötä alueen muiden toimijoiden ja verkoston kanssa, kuten kunnan eri osastot, sosiaalitoimi, terveystoimi, te-toimisto, TYP, oppilaitokset, yhteisöt ja yhdistykset sekä muut hankkeet.
2. Pidetään Nuorten Työpaja -hanke ja koko TyöVarikko matalan kynnyksen työpajana ja täten helposti lähestyttävänä yksikkönä ja avoinna kaikille hartolalaisille työttömille.
3. Jatketaan yhteistyötä Joutsan ja Sysmän kuntien kanssa nuorten työpajatoiminnassa.

Etsivän nuorisotyön hanke

Toiminnan kuvaus

Hartolan kunta hakee Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta etsivään nuorisotyöhön vuodelle 2012. Hanke sijoitetaan sivistystoimen alle. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on ensisijaisesti löytää ne nuoret, jotka eivät ole oppilaitoksen, te-toimiston tai sosiaalitoimen kirjoilla ja saattaa tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Kohderyhmänä ovat sekä peruskoulussa vielä olevat ja siellä oirehtivat nuoret että peruskoulun päättäneet tai sen keskeyttäneet nuoret, työttömät tai moniongelmaiset nuoret ja nuoret aikuiset. Hankkeen tavoitteena on tavoittaa nuoret ja auttaa heitä löytämään jatkopolku elämäänsä esimerkiksi koulutuksesta, työharjoittelusta tai työstä. Myönteisen valtionavustuspäätöksen jälkeen toiminta aloitetaan 1.5.2012.

Etsivän nuorisotyöntekijän toiminta-alue on perusopetus, nuorisotalo ja muut nuorisotoimen palvelut sekä yhteistyö nuorten kanssa toimivan verkoston kanssa muun muassa palveluohjauksen ja jatkosijoituspaikkojen osalta. Varsinaisen etsivän työn lisäksi työntekijä toimii tarvittaessa verkostossa työparina ja tukena yksittäisen nuoren asioiden hoitamisessa.

Kehittämistavoitteet

Etsivän nuorisotyön hanketta kehitetään Hartolassa siten, että toiminta saadaan sujuvasti käyntiin sekä että se löytää oman paikkansa Hartolan nuorten palvelurakenteessa.

Sitovat tavoitteet

1. Myönteisen valtionavustuspäätöksen jälkeen käynnistetään etsivän nuorisotyön hanke Hartolassa.
2. Hankkeessa tehdään yhteistyötä alueen muiden toimijoiden ja verkoston kanssa, kuten perusopetus, nuorisotoimi, TyöVarikko, kunnan eri osastot, sosiaalitoimi, terveystoimi, tetoimisto, TYP, toisen asteen oppilaitokset, yhteisöt ja yhdistykset sekä muut hankkeet.

5.6.4 KIRJASTOTOIMI

Toiminnan kuvaus

Kirjasto luo yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet yleiseen sivistykseen, tietoon ja virkistykseen, tukee opiskelua ja omatoimista tiedon hankintaa sekä kirjallisuuden ja taiteen harrastusta käyttäen hyväksi nykyaikaisia tiedonhankintamenetelmiä.

Toiminnan painopistealueet 2012-2014

Laadukkaiden kirjastopalveluiden tarjoaminen tasapuolisesti ja tehokkaasti Hartolan kunnan asukkaille. Lukemisharrastuksen edistäminen. Kokoelman laadun ja saavutettavuuden parantaminen. Päijät-Hämeen kirjastojen seutuyhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa mukana oleminen.

Päijät-Hämeen Lastu-verkkokirjaston asiakaskäyttöliittymän alueen kirjastotietokantojen yhdistäminen ja uuden seutukunnallisen kirjastojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto. Seudullinen toimintaympäristö, seudullisten palvelujen organisointi ja toimintakulttuurien yhteensovittaminen ovat keskeisiä painopistealueita.

Toimintaympäristön muutos 2012-2014

Hartolan kunnankirjasto on mukana Päijät-Hämeen kirjastojen seutuyhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Kirjaston aineisto- ja asiakastietokanta yhdistetään samaan tietokantaan Päijät-Hämeen muiden kirjastojen kanssa vuonna 2013 ja samalla hankitaan uusi uusi MARC 21 -luettelointiformaattia tukeva kirjastojärjestelmä. Päijät-Hämeen Lastu -verkkokirjaston asiakaskäyttöliittymä otetaan käyttöön jo joulukuussa 2011. Uuden seutukunnallisen verkkokirjaston ja kirjastotietokannan nimeksi tulee Lahden seutukirjaston vanha nimi: Lastu.

Seutukunnallinen kirjastojärjestelmähankinta kilpailutetaan syksyllä 2012. Päijät-Hämeen Lastu -verkkokirjaston kirjastotietokannat yhdistetään seutukunnalliseksi kirjastotietokannaksi uudessa kirjastojärjestelmässä vuonna 2013. Hartolan kirjasto on mukana koko maakunnan kattavien asiakkaille suunnattujen vuorovaikutteisten verkkokirjastopalveluiden hankkimisessa ja kehittämisessä. Kirjaston palveluja kehitetään seudullisesti ja kirjastoalueella otetaan käyttöön logistiset palvelut seutukuntalainauksen mahdollistuessa. Uudet seutukunnalliset kirjaston käyttösäännöt ja maksut otetaan käyttöön 1.1.2012. Seudullinen toimintaympäristö, seudullisten palvelujen organisointi ja toimintakulttuurien yhteensovittaminen on keskeisenä painopistealueena.

Talousarvio 2012

Heinolasta ostetaan kirjastoautopalvelut siten, että kirjastoauto kiertää palvelemassa haja-asutusalueen asukkaita sekä kouluja kahtena päivänä viikossa. Kirjaston henkilöstöresurssit ylläpidetään riittävina, jotta nykyiset aukioloajat ja toiminnat voitaisiin turvata. Henkilökunnan osaamista lisätään täydennyskoulutuksilla. Annetaan kirjavinkkausta alakoululaisille, ja toteutetaan yhteistyössä alakoulun kanssa Luku-Konkari lukudiplomia. Kirjaston kävijä- ja lainausmääriä pyritään

lisäämään mm. erilaisilla teematapahtumilla ja tempauksilla. Kartutetaan monipuolisesti kirjaston kokoelmaa. Aineistohankinnassa otetaan huomioon asiakkaiden hankintatoiveet. Ylläpidetään kirjaston tietotekniikan, laitteiden, yhteyksien ja ohjelmistojen ajantasaisuutta sekä palvelujen saavutettavuutta verkossa ja kirjastossa.

Hanketoiminta 2012-2014

Peruskoulun luokkien 1-6 Luku-Konkari lukudiplomia jatketaan yhteistyössä koulun kanssa niin, että siitä tulee pysyvä yhteistyömuoto koulun ja kirjaston välillä. Ensimmäiset Luku-Konkari lukudiplomit jaettiin keväällä 2011. Lukudiplomin ensimmäisen kerran suorittaneet saavat myös palkinnoksi kirjakassin.

Seudullinen kirjastoyhteistyö -hanke jatkuu ainakin vuoden 2012 uuden seutukunnallisen kirjastojärjestelmän kilpailutuksella ja suunnittelutyöllä. 2013 yhdistetään Päijät-Hämeen kirjastojen tietokannat yhdeksi seutukunnalliseksi tietokannaksi ja otetaan käyttö uusi seutukunnallinen kirjastojärjestelmä. Uutta Päijät-Hämeen verkkokirjaston asiakaskäyttöliittymää markkinoidaan asiakkaille ja tarjotaan opetusta ja koulutusta uuden käyttöliittymän toimintojen hallintaan.

2011-2012 etsitään hankerahoitusta digitaalisten tallennuslaitteiden ja ohjelmien hankinnalle kirjastoon asiakaskäyttöön. Digitallennuksella voi diat, vhs-videot, paperikuvat yms. tallentaa digitaaliseen muotoon kirjaston tallennustilassa. Kirjaston henkilökunta neuvoo tallennuksessa ja laitteiden käytössä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

- jatketaan Luku-Konkari lukudiplomien jakamista sen suorittaneille alakoululaisille
- osallistutaan seudullisen kirjastoyhteistyön suunnitteluun ja toteutukseen
- osallistutaan omalta osaltamme uuden Lastu-verkkokirjaston toimintaan ja kehittämiseen

Muut toiminnalliset tavoitteet

- Henkilöstöä henkilötyövuosina 3,85
- Kirjastoauton pysäkkien määrä vähintään 45
- Pääkirjaston viikoittaiset kokonaisaukiolotunnit pysyvät vuoden 2011 tasolla
- kokonaislainaus 53 000
- fyysiset kirjastokäynnit 32 000
- Kirjastokäynnit/asukas 9,5 vuodessa
- Kirjaston palkkaaman henkilökunnan osaamista lisätään täydennyskoulutuksella vähintään 5pv/hlö/vuosi, yhteensä 15 pv

5.6.5 KANSALAISOPISTO JA MUSIIKKIKOULU

Toiminnan kuvaus

Itä-Hämeen opiston kansalaisopisto on Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiön ylläpitämä Hartolan, Pertunmaan ja Sysmän kuntien alueella toimiva oppilaitos, joka tarjoaa nuorille ja aikuisille tilaisuuden kehittävään ja virkistävään opiskelu- ja harrastustoimintaan. Kansalaisopiston tehtävänä on antaa sellaisia tietoja ja taitoja, jotka auttavat omaehtoista itsensä kehittämistä, parantavat jatkoopintovalmiuksia ja edistävät sivistyksellisen tasa-arvon toteutumista. Suurimman osan tehtävänsä suorittamiseen kansalaisopisto saa valtiolta ja osa tulee kuntien tukena.

Sitovat määrärahat

Kansalaisopiston ja musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon varataan vuonna 2010 enintään 40.000 euron määräraha niin, että musiikkikoulun asiakaspalvelujen ostoon 30.000 euroa ja kansalaisopiston asiakaspalvelujen ostoon 10.000 euroa.

Tunnusluvut vapaa sivistystyö

Kirjastotoimi	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
Kokonaislainaus	49 122	53 000	52 000	52 000	52 000
Lainat/asukas	14,50	15,50	15,50	15,50	15,50
Kirjastokäynnit	25 208	32 000	31 000	31 000	31 000
Kirjastokäynnit/asukas	7,44	9,50	9,50	9,50	9,50

Henkilötyövuodet	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
Kirjaston palkkaamat	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Työllistämistuella	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85
Yhteensä	**3,85**	**3,85**	**3,85**	**3,85**	**3,85**

Aukiolotunnit	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
Kirjastoautopysäkit vähintään	55	55	45	45	45
Pääkirjaston aukiolotunnit talviaikana 1.9.-31.5.	1 267 h	1 365 h	1 365 h	1 365 h	1 365 h
Pääkirjaston aukiolotunnit talviaikana 1.9.-31.5.		35 h/viikko	35 h/viikko	35 h/viikko	35 h/viikko
Pääkirjaston aukiolotunnit kesäaikana 1.6.-31.8.	429 h	429 h	429 h	429 h	429 h
Pääkirjaston aukiolotunnit kesäaikana 1.6.-31.8.		33 h/viikko	33 h/viikko	33 h/viikko	33 h/viikko
Henkilöstön koulutus yhteensä	16	15	15	15	15

Kansalaisopisto	TP 2010	TA 2011	TA 2012
Kurssilaisten kokonaismäärä, netto-opiskelijamäärä	566	680	680
Kurssille osallistuneiden henkilöiden määrä brutto-opiskelijamäärä	1 252	1 300	1 300
Opetustuntien määrä	1 795	1 600	1 600

Musiikkikoulu	TP 2010	TA 2011	TA 2012
Oppilaita	20	17	17
Opetustuntien määrä	790	1 002	1 002

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Vapaa sivistystyö				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	13 500	12 700	12 700	12 700
Maksutuotot	7 600	10 900	10 900	10 900
Tuet ja avustukset	50 945	58 294	58 294	58 294
Muut toimintatuotot	26 900	25 540	25 540	25 540
TOIMINTATUOTOT	**98 945**	**107 434**	**107 434**	**107 434**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-273 233	-303 231	-303 231	-303 231
Palvelujen ostot	-114 400	-115 747	-115 747	-115 547
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-54 700	-56 100	-56 100	-56 100
Avustukset	-27 000	-27 000	-27 000	-27 000
Muut toimintakulut	-11 700	-11 700	-11 700	-11 700
TOIMINTAKULUT	**-481 033**	**-513 778**	**-513 778**	**-513 578**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-382 088**	**-406 344**	**-406 344**	**-406 144**
VUOSIKATE	-382 088	-406 344	-406 344	-406 144
TILIKAUDEN TULOS	-382 088	-406 344	-406 344	-406 144
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-382 088	-406 344	-406 344	-406 144

Vapaa sivistystyö	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	79 365	98 945	107 434	-8 489	107 434	107 434
Toimintamenot	-420 843	-481 033	-513 778	32 745	-513 778	-513 578
Sisäiset tulot	172					
Sisäiset menot	-89 529	-97 965	-104 588	6 623	-104 588	-104 588
Netto	**-430 835**	**-480 053**	**-510 932**	**30 879**	**-510 932**	**-510 732**

Sivistyslautakunta	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	478 878	324 096	431 283	-107 187	431 283	431 283
Toimintamenot	-3 575 379	-3 858 951	-4 020 776	161 825	-4 020 776	-4 020 576
Sisäiset tulot	23 445	0	20 000		0	0
Sisäiset menot	-764 700	-722 452	-826 096	103 644	-806 096	-806 096
Netto	**-3 837 756**	**-4 257 307**	**-4 395 589**	**138 282**	**-4 395 589**	**-4 395 389**

6 TEKNINEN TOIMI

Koko tekninen toimi on yksi kunnanvaltuustoon nähden sitova tulosalue, jolle vahvistetaan määrärahat ja tuloarviot. Tekninen toimi sisältää teknisen toimen hallinnon, vesi- ja viemärilaitoksen, jätehuollon ja satamalaitoksen, kaavoituksen, maa- ja metsätilat, liikennealueet, puistot ja tilapalvelun.

6.1 TEKNISEN TOIMEN HALLINTO

Toiminta-ajatus
Teknisen osaston hallinnon tavoitteena on tuottaa teknisen toimen palvelut mahdollisimman laatutietoisesti ja tehokkaasti. Tekninen toimi hoitaa omalta osaltaan kuntaan työllisyysrahoituksella palkattavien työntekijöiden hallintopalvelut sekä töiden käytännön järjestelyt.

Painopistealueet
1. Teknisen lautakunnan asiat
2. Talousarvion noudattaminen
3. Tehokas neuvonta ja ohjaus
4. Laadukas asiakaspalvelu
5. Taloudellinen ja tehokas toiminta

Toiminnalliset tavoitteet
1. Tiedonohjaussuunnitelman toteuttaminen
2. Kiinteistöjen käytön suunnittelu ja markkinointi tai myynti
3. Kustaantien alueen yritystonttien markkinointi sekä Tippavaaran ja Vanjärven asuntotonttien markkinointi
4. Osoitejärjestelmän ajan tasalle saattaminen
5. Toiminnan tehokkuuden lisääminen

TUNNUSLUVUT, HALLINTO					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Lautakunnan kokoukset	6	8	8	8	8
Lautakunnan käsittelemät asiat §	64	80	80	80	80
Henkilöstöresurssit	4,6	4,5	4,5	4,5	4,5

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Teknisen toimen hallinto				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	500	500	500	500
Tuet ja avustukset		746	746	746
TOIMINTATUOTOT	**500**	**1 246**	**1 246**	**1 246**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-165 840	-193 980	-196 405	-196 405
Palvelujen ostot	-18 300	-17 100	-17 100	-17 100
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-5 700	-5 500	-5 500	-5 500
Muut toimintakulut	-2 500	-1 500	-1 500	-1 500
TOIMINTAKULUT	**-192 340**	**-218 080**	**-220 505**	**-220 505**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-191 840**	**-216 834**	**-219 259**	**-219 259**
VUOSIKATE	-191 840	-216 834	-219 259	-219 259
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist	-2 900			
Poistot ja arvonalentumiset	-2 900			
TILIKAUDEN TULOS	-194 740	-216 834	-219 259	-219 259
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-194 740	-216 834	-219 259	-219 259

Tekninen hallinto	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	1 828	500	1 246	-746	1 246	1 246
Toimintamenot	-176 374	-192 340	-218 080	25 740	-220 505	-220 505
Sisäiset tulot	16 523	16 500	16 500		16 500	16 500
Sisäiset menot	-73 057	-82 530	-83 108	578	-83 108	-83 108
Netto	**-231 080**	**-257 870**	**-283 442**	**25 572**	**-285 867**	**-285 867**

6.2 LIIKELAITOKSET

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on turvata vesi- ja viemärilaitoksen toiminta-alueella (kunnan keskus-taajama sekä haja-asutusalueella olevat runkolinjat) puhtaan veden hankinta ja jakelu kaikissa olosuhteissa sekä kerätä viemärivedet jätevedenpuhdistamolle. Laitos puhdistaa jätevedet puhdistamolle asetettujen lupaehtojen mukaisesti siten, että puhdistettu jätevesi voidaan palauttaa luonnon kiertokulkuun. Vesihuoltolaitos tarjoaa palveluja myös haja-asutusalueelle toimittamalla siellä toi-

miville vesiosuuskunnille vettä ja vastaanottamalla niiden keräämät jätevedet sekä vastaanottaa kotitalouksien umpi- ja sakokaivoista tuotava jätevesi.

Painopistealueet

1. Veden jakelu
2. Jäteveden kerääminen
3. Jäteveden puhdistaminen
4. Vesihuoltolaitoksen talous
5. Vesiosuuskuntien avustavat tehtävät

Toiminnalliset tavoitteet

1. Talousveden laadusta huolehtiminen; Vesilaitoksen valvontatutkimusohjelman ja verkostoveden laadun tarkkailuohjelman päivittäminen yhdessä ympäristövalvonnan kanssa
2. Jäteveden puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti
3. Vesihuoltoverkoston ongelmien tiedostaminen ja toiminnan parantaminen
4. Vesiosuuskuntien toiminnan edistäminen

TUNNUSLUVUT, VESI- JA VIEMÄRILAITOS					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Myydyn puhtaan veden määrä	118 000 m³	130 000 m³	130 000 m³	135 000 m³	135 000 m³
Verkostoon pumpattu vesi	166 205 m³	165 000 m³	165 000 m³	165 000 m³	165 000 m³
Vastaanotetun jäteveden määrä	155 530 m³	135 000 m³	155 000 m³	155 000 m³	155 000 m³
Vesihuoltolaitoksen asiakkaiden määrä toiminta-alueella (kiinteistöt/kpl)					
	TP 2010	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Vesi	685	690	695	695	695
Viemäri	569	570	575	575	575

Haja-asutusalueen asiakkaiden määrä (sis vesiosuuskuntien alueet)					
Vesiosuuskunta	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Pohjois-Hartolan vesiosuuskunta	115	90	115	120	120
Itä-Hartolan vesiosuuskunta	54	40	65	70	70
Etelä-Hartolan vesiosuuskunta	34	30	50	70	70
Murakan vesiosuuskunta	63	50	63	65	70

JÄTEHUOLTO, SATAMALAITOS

Toiminta-ajatus

Satamalaitoksen tehtävänä on Visainrannan venesataman ja Jääsjärven venereitin kunnossapito. Jätehuollossa jätteet kuljetetaan Jyväskylään Mustankorkean kaatopaikalle ja biojäte kuljetetaan Joutsaan. Hartolan kunnan Metsäkosken kaatopaikka on suljettu ja sillä on valvontatutkimusohjelma. Jätehuoltoa on kehitettävä yhdessä jätehuolto-yrittäjän kanssa siten, että Hartolan kunnan alu-

eella tuotetaan jätettä nykyistä vähemmän ja se lajitellaan entistä paremmin. Ekomaksua on peritty jo vuonna 2008.

Painopistealueet

1. Säilyttää venesatamien käyttöaste
2. Huolehtia jätteiden keräyksestä laatutietoisesti
3. Tehostaa jätteiden hyötykäyttöä
4. Tuottaa asukkaille kohtuuhintaisia jätehuoltopalveluita

Toiminnalliset tavoitteet

1. Venepaikkojen markkinoinnin lisääminen (tiedot nettiin vapaina olevista paikoista)
2. Jätehuolto-oppaan päivittäminen

TUNNUSLUVUT, JÄTEHUOLTO, SATAMALAITOS					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Venepaikat, kpl	60	63	63	63	63
Kaava-alueeen jätehuollon asiakkaat	380	380	380	380	380
Haja-asutusalueen jätehuollon asiakkaat	590+1920	590+1910	590+1930	590+1940	590+1940

MAA- JA METSÄTILAT

Toiminta-ajatus

Hartolan kunnan maa- ja metsätiloja hoidetaan kestävän kehityksen periaatteella. Siihen kuuluu pidemmällä aikavälillä metsätilojen tuottavuudesta huolehtiminen ja tuottavuuden turvaaminen. Asemakaava-alueella olevia alueita hoidetaan puistomaisemmiksi. Käytännön toimenpiteet hoitaa yksityinen yritys.

Painopistealueet

1. Puun myynti teollisuuden tarpeisiin vertailukelpoiseen hintaan
2. Metsänhoidon tason säilyttäminen

Toiminnalliset tavoitteet

1. Puun myyntitulot
2. Vuoden aikana hoidetun metsän määrä suhteessa kunnan kokonaismetsä määrään

TUNNUSLUVUT, MAA- JA METSÄTILAT					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Puun myyntitulot	25 199 €	32 000 €	70 000 €	70 000 €	70 000 €
Metsäpinta-ala	429 ha	429 ha	429 ha	429 ha	429 ha

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Liikelaitokset				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	525 500	561 370	561 370	561 370
Muut toimintatuotot	19 600	120 500	120 500	120 500
TOIMINTATUOTOT	**545 100**	**681 870**	**681 870**	**681 870**
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-247 400	-253 700	-253 700	-253 700
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-61 300	-60 400	-60 400	-60 400
Muut toimintakulut	-11 600	-12 100	-12 100	-12 100
TOIMINTAKULUT	**-320 300**	**-326 200**	**-326 200**	**-326 200**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**224 800**	**355 670**	**355 670**	**355 670**
VUOSIKATE	224 800	355 670	355 670	355 670
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist	-189 140	-168 216	-146 606	-128 467
Poistot ja arvonalentumiset	-189 140	-168 216	-146 606	-128 467
TILIKAUDEN TULOS	35 660	187 454	209 064	227 203
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	35 660	187 454	209 064	227 203

Liikelaitokset	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	494 131	545 100	681 870	-136 770	681 870	681 870
Toimintamenot	-280 044	-320 300	-326 200	5 900	-326 200	-326 200
Sisäiset tulot	35 664	45 900	45 900		45 900	45 900
Sisäiset menot	-116 894	-127 932	-143 190	15 258	-143 190	-143 190
Netto	**132 857**	**142 768**	**258 380**	**-115 612**	**258 380**	**258 380**

6.3 KAAVOITUS

Toiminta-ajatus

Tehtävänä huolehtia, että valituksen alaisena oleva pieni osa Pohjois-Hartolan rantayleiskaava vahvistuu ja aloittaa Jääsjärven rantayleiskaavan muutos, jotta rakennusoikeus nousee. Rantayleiskaavamaksujen keräämistä jatketaan. Huolehditaan Kirkonseudun kahden asemakaavamuutoksen, ja muiden asemakaavamuutosten tai maanomistajien ranta-asemakaavojen etenemisestä ja valmistumisesta. Käynnistää tarvittaessa uusia kaavahankkeita. Käynnistää pohjakartan uusiminen, jotta kaavoja voidaan laatia sellaiselle pohjakartalle, minkä kaavoitusviranomaiset hyväksyvät.

Mittauksen tavoitteena on hoitaa kunnan omien mittaustehtävien suorittaminen.

Painopistealueet

1. Kaavoituksen viranomaistehtävistä huolehtiminen
2. Kaavojen etenemisen seuranta ja edistäminen

Toiminnalliset tavoitteet

1. Rantayleiskaavojen laskutus
2. Kaava-asiakirjojen saaminen nettiin asiakkaiden ulottuville

TUNNUSLUVUT, KAAVOITUS					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Asemakaavat					
Asema- ja ranta-asemakaavamuutokset	5 kpl	2 kpl	3 kpl	3 kpl	3 kpl
Ranta-asemakaavat	1 kpl	1 kpl	2 kpl	1 kpl	1 kpl
Yleiskaavat	2 kpl	1 kpl	1 kpl	1 kpl	1 kpl

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Kaavoitus				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot	41 500	56 000	11 000	11 000
TOIMINTATUOTOT	**41 500**	**56 000**	**11 000**	**11 000**
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-28 900	-26 200	-31 200	-31 200
TOIMINTAKULUT	**-28 900**	**-26 200**	**-31 200**	**-31 200**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**12 600**	**29 800**	**-20 200**	**-20 200**
VUOSIKATE	12 600	29 800	-20 200	-20 200
TILIKAUDEN TULOS	12 600	29 800	-20 200	-20 200
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	12 600	29 800	-20 200	-20 200

Kaavoitus	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**2011-2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Toimintatulot		41 500	56 000	-14 500	11 000	11 000
Toimintamenot	-9 532	-28 900	-26 200	-2 700	-31 200	-31 200
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot				0		
Netto	**-9 532**	**12 600**	**29 800**	**-17 200**	**-20 200**	**-20 200**

6.4 ALUEIDEN HOITO

Toiminta-ajatus

Liikennealueisiin kuuluvia kaava- ja yksityisteitä (yksityistieavustukset) hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Kaavateiden ja tielaitoksen hoidossa olevien paikallisteiden pientareiden kunnossapidossa huomioidaan kunnan yleisen viihtyvyyden ja siisteyden vaatimukset. Puistojen hoidon tavoitteena on kunnan yleisen viihtyvyyden ja siisteyden ylläpitäminen. Työllistettävien ja koululaisten kesätyöllistäminen on keskeisessä asemassa puistojen hoidossa.

Liikuntamahdollisuuksien ylläpito luo pohjaa terveellisille elämäntavoille erityisesti nuorille ja lapsille. Uusi latukone on ollut monta talvea käytössä, ja sen vaikutus on lisännyt ja parantanut edelleen latuolosuhteita. Liikunnan toimintakeskus-hanke Sorikselle vireillä.

Painopistealueet

1. Katujen hyvä kunto
2. Puistojen hoidon tason säilytys
3. Liikuntapaikkojen hoidon tason säilyttäminen.

TUNNUSLUVUT, LIIKENNEALUEET, PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Kaavatiet	21 km	21 km	21 km	22 km	22 km
Kevyen liikenteen väylät	3 km	2 km	3 km	3 km	3 km
Hoidetut puistot	4 ha	4 ha	4 ha	4 ha	4 ha
Yksityistie	310 km	310 km	310 km	310 km	310 km
Yksityistieavustus anomukset	109 kpl	108 kpl	110 kpl	110 kpl	110 kpl
Myönnetty avustusta	44 828 €	45 000 €	45 000 €	45 000 €	45 000 €

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Alueiden hoito				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	4 000	5 000	5 000	5 000
TOIMINTATUOTOT	**4 000**	**5 000**	**5 000**	**5 000**
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-79 800	-89 500	-89 500	-89 500
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-49 100	-46 600	-46 600	-46 600
Avustukset	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
Muut toimintakulut	-3 400	-5 600	-5 600	-5 600
TOIMINTAKULUT	**-177 300**	**-186 700**	**-186 700**	**-186 700**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-173 300**	**-181 700**	**-181 700**	**-181 700**
VUOSIKATE	-173 300	-181 700	-181 700	-181 700
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist	-107 360	-150 761	-113 068	-84 821
Poistot ja arvonalentumiset	-107 360	-150 761	-113 068	-84 821
TILIKAUDEN TULOS	-280 660	-332 461	-294 768	-266 521
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-280 660	-332 461	-294 768	-266 521

Alueiden hoito	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	9 102	4 000	5 000	-1 000	5 000	5 000
Toimintamenot	-169 171	-177 300	-186 700	9 400	-186 700	-186 700
Sisäiset tulot	661					
Sisäiset menot	-61 641	-58 190	-69 464	11 274	-69 464	-69 464
Netto	**-221 049**	**-231 490**	**-251 164**	**19 674**	**-251 164**	**-251 164**

6.5 PELASTUSTOIMI

Päijät-Hämeen kunnat ja Päijät-Hämeen maakuntaliitto ovat sopineet yhteistoimintasopimuksessa, että pelastustointa hoidetaan liikelaitoksena. Päijät-Hämeen pelastuslaitos toimii Päijät-Hämeen liiton pelastuslaitoksen johtosäännön ja muiden Päijät-Hämeen liiton säännösten mukaisesti. Kunnan maksuosuus kasvaa suunnittelukaudella vuosittain noin 2-3 %.

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Pelastustoimi				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-9 850	-9 231	-9 231	-9 231
Palvelujen ostot	-254 300	-259 409	-264 598	-265 000
TOIMINTAKULUT	**-264 150**	**-268 640**	**-273 829**	**-274 231**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-264 150**	**-268 640**	**-273 829**	**-274 231**
VUOSIKATE	-264 150	-268 640	-273 829	-274 231
TILIKAUDEN TULOS	-264 150	-268 640	-273 829	-274 231
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-264 150	-268 640	-273 829	-274 231

Pelastustoimi	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot	-251 336	-264 150	-268 640	4 490	-273 829	-274 231
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot	-2 137	-2 791	-2 123		-2 123	-2 123
Netto	**-253 473**	**-266 941**	**-270 763**	**3 822**	**-275 952**	**-276 354**

6.6 NUORTEN TYÖLLISTÄMINEN

Hartolan kunta, Lions Club ja hartolalaiset yrittäjät yhteistyössä avustavat hartolalaisten nuorten työllistymistä kunnassa toimiviin paikallisiin yrityksiin.

Toiminta-ajatus

Antaa hartolalaiselle nuorelle mahdollisuus saada kesätyötä hartolalaisessa yrityksessä.

Painopistealueet

1. Työllistää mahdollisimman monta nuorta kolmeksi viikoksi hartolalaisiin yrityksiin
2. Antaa nuorelle mahdollisuus tutustua eri yritysten toimintaa
3. Kehittää kesätyöpassin käyttöä edelleen
4. Saada nuori itse aktiivisesti hakemaan kesätyöpaikkaa

Toiminnalliset tavoitteet

1. Saada kaikille niille nuorille asianmukainen kesätyöpaikka, jotka ovat sitä kesätyöpassin avulla hakeneet joko kunnalla tai hartolalaisessa yrityksessä

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Nuorten työllistäminen				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset	5 300	5 300	5 300	5 300
TOIMINTATUOTOT	**5 300**	**5 300**	**5 300**	**5 300**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-12 050	-12 201	-12 201	-12 201
Palvelujen ostot	-130			
Avustukset	-13 000	-13 000	-13 000	-13 000
TOIMINTAKULUT	**-25 180**	**-25 201**	**-25 201**	**-25 201**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-19 880**	**-19 901**	**-19 901**	**-19 901**
VUOSIKATE	-19 880	-19 901	-19 901	-19 901
TILIKAUDEN TULOS	-19 880	-19 901	-19 901	-19 901
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-19 880	-19 901	-19 901	-19 901

Nuorten työllistäminen	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	5 300	5 300	5 300	0	5 300	5 300
Toimintamenot	-24 700	-25 180	-25 201	21	-25 201	-25 201
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**-19 400**	**-19 880**	**-19 901**	**21**	**-19 901**	**-19 901**

6.7 ATK-PALVELUT

Toiminnan kuvaus

Hartolan kunta on solminut sopimuksen tietohallinnon yhteistyöstä NetSecure Oy:n kanssa, joka vastaa keskuspalvelinympäristön hallinnasta ja -laitteiden toimivuudesta. Tietoteknisissä huolto-, korjaus- tai asennustöissä hankitaan palveluja paikalliselta yritykseltä. Puhelin- ja sähköpostiliikenne on hankittu DNA Oy:lltä vuosille 2012-2013. Tulostimista ja oheislaitteista on voimassa olevat leasing sopimukset mm. Konica-Minoltan ja Canon Oy:n kanssa. Teknisessä toimessa on laadukas suurkuvatulostin.

Toiminta-ajatus

Tuottaa ja ylläpitää asianmukaisia tietoteknisiä ratkaisut kaikissa toimipisteissä ja sekä varmistaa työympäristöjen tietotekninen toimivuus. Turvata koululaisille hyvä atk-oppimisympäristö.

Painopistealueet

1. Ajanmukaiset laitteet ja ohjelmistot
2. Tietotekninen tuki ja palvelimen ylläpito
3. Tieto- ja käyttöturvallisuus
4. Koulutus

Toiminnalliset tavoitteet

1. Uuden version käyttöönotto Dynasty-asiakirjahallinnossa
2. EUREF-koordinaattijärjestelmän käyttöönotto
3. Laajentaa Titania-työvuorosuunnittelu päivähoitoon
4. Nykyisten ohjelmistojen ylläpito
5. Uusien laitteiden hankkiminen ja vanhojen, käyttökelpoisten kierrättäminen
6. Asiallisten tulostuspalveluiden turvaaminen
7. Paikkahallinto-ohjelmien tietojen päivitys asianmukaiseksi

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Atk-palvelut				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	13 800	15 960	16 500	16 500
Maksutuotot	4 000		4 000	
Tuet ja avustukset		1 492	1 500	
TOIMINTATUOTOT	**17 800**	**17 452**	**22 000**	**16 500**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-48 250	-4 677	-4 920	
Palvelujen ostot	-82 200	-132 050	-127 400	-130 400
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-18 050	-19 500	-18 600	-18 600
Muut toimintakulut	-31 150	-33 180	-33 900	-33 900
TOIMINTAKULUT	**-179 650**	**-189 407**	**-184 820**	**-182 900**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-161 850**	**-171 955**	**-162 820**	**-166 400**
VUOSIKATE	-161 850	-171 955	-162 820	-166 400
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist	-3 730	-3 934	-4 000	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 730	-3 934	-4 000	
TILIKAUDEN TULOS	-165 580	-175 889	-166 820	-166 400
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-165 580	-175 889	-166 820	-166 400

Atk-palvelut	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	16 077	17 800	17 452	348	22 000	16 500
Toimintamenot	-173 955	-179 650	-189 407	9 757	-184 820	-182 900
Sisäiset tulot	167 617	165 580	176 389	-10 809	176 389	176 389
Sisäiset menot	-5 417	-6 560	-6 370	-190	-6 370	-6 370
Netto	**4 322**	**-2 830**	**-1 936**	-894	**7 199**	**3 619**

6.8 TILAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Teknisen toimen kiinteistönhoidon työntekijöiden ja siivoojien palkkakustannukset ovat tässä kohdassa, mistä ne vyörytetään eri kiinteistöille ja myös vesihuoltoon, liikenneväylille ja liikunta- ja yleisille alueille. Yhden uuden kiinteistötyöntekijän palkkaus on lisätty henkilöstökustannuksiin.

Painopistealueet

1. Kiinteistönhoidon henkilöstön riittävyys
2. Siivoushenkilöstön riittävyys
3. Tilojen käyttäjät
4. Kunnan ulkopuoliset asiakkaat

Toiminnalliset tavoitteet

1. Kiinteistönhoidon taso ja kustannustehokkuus
2. Siivouksen tason säilyttäminen ja kustannustehokkuus
3. Siivouksen mitoituksen tarkistaminen Soten kanssa käynnissä

TUNNUSLUVUT, TILAPALVELU					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Kiinteistöhenkilöstö	6+3	8+2	8+2	8+2	8+2
Siivoushenkilöstö	13+1	12+1	11+1	11+1	11+1
Kiinteistö/ m2	20 746 m²	20 746 m²	18 000 m²	18 000 m²	18 000 m²
Siivous/ m2	17 029 m²	17 029 m²	17 029 m²	17 029 m²	17 029 m²

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Tilapalvelut				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	25 000	19 800	19 800	19 800
Tuet ja avustukset		8 000	8 000	8 000
TOIMINTATUOTOT	**25 000**	**27 800**	**27 800**	**27 800**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-792 180	-875 886	-884 228	-884 228
Palvelujen ostot	-40 900	-36 200	-36 200	-36 200
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-7 600	-8 100	-8 100	-8 100
Muut toimintakulut	-300	-300	-300	-300
TOIMINTAKULUT	**-840 980**	**-920 486**	**-928 828**	**-928 828**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-815 980**	**-892 686**	**-901 028**	**-901 028**
VUOSIKATE	-815 980	-892 686	-901 028	-901 028
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist		-2 042	-1 429	-1 000
Poistot ja arvonalentumiset		-2 042	-1 429	-1 000
TILIKAUDEN TULOS	-815 980	-894 728	-902 457	-902 028
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-815 980	-894 728	-902 457	-902 028

Tilapalvelut	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	30 877	25 000	27 800	-2 800	27 800	27 800
Toimintamenot	-800 352	-840 980	-920 486	79 506	-928 828	-928 828
Sisäiset tulot	777 054	812 920	885 452		885 452	885 452
Sisäiset menot	-200					
Netto	**7 379**	**-3 060**	**-7 234**	**4 174**	**-15 576**	**-15 576**

6.9 RAKENNUKSET

Yleistehtävänä on kunnan hallitsemien tilojen tehokas ja järkevä hoito sekä ylläpito. Osa tiloista on vuokrattu Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymälle. Kiinteistöyhtiö Kuninkaanpitäjän osalta yhteistyö on aiempaa kiinteämpää ja tilapalvelun luonne on muuttumassa kaupallisempaan suuntaan. Kuninkaanpitäjä on siirtynyt ostamaan kunnalta asuntojen vuokraus, -laskutus ja asukasvalintapalvelut, mikä lisää teknisen toimen asuntojen tarkastustehtäviä, mutta parantaa korjausten suunnittelua ja toteutusta. Kunnan palvelutoiminnan kannalta tarpeettomia kiinteistöjä yritetään myydä, mutta mikäli se ei ole mahdollista, kiinteistöjen hyötykäyttöä suunnitellaan ja markkinoidaan tarvittaessa.

Toiminnalliset tavoitteet

1. Määritellään kunnan suorassa omistuksessa olevien huoneistojen vuokrataso ja neuvotellaan vuokralaisten kanssa uudet vuokrasopimukset

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Rakennukset				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	344 000	344 040	344 040	344 040
Muut toimintatuotot	767 500	783 838	769 318	769 321
TOIMINTATUOTOT	**1 111 500**	**1 127 878**	**1 113 358**	**1 113 361**
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-165 350	-171 400	-172 100	-172 100
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-485 665	-490 600	-491 100	-491 100
Muut toimintakulut	-62 400	-63 900	-63 900	-63 900
TOIMINTAKULUT	**-713 415**	**-725 900**	**-727 100**	**-727 100**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**398 085**	**401 978**	**386 258**	**386 261**
VUOSIKATE	398 085	401 978	386 258	386 261
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poist	-87 800	-171 532	-164 857	-129 618
Poistot ja arvonalentumiset	-87 800	-171 532	-164 857	-129 618
TILIKAUDEN TULOS	310 285	230 446	221 401	256 643
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	310 285	230 446	221 401	256 643

Rakennukset	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	1 097 608	1 111 500	1 127 878	-16 378	1 113 358	1 113 361
Toimintamenot	-747 512	-713 415	-725 900	12 485	-727 100	-727 100
Sisäiset tulot	651 682	666 700	761 306	-94 606	761 306	761 306
Sisäiset menot	-651 594	689 550	-735 424	1 424 974	-735 424	-735 424
Netto	**350 184**	**1 754 335**	**427 860**	**1 326 475**	**412 140**	**412 143**

6.10 JAOSTOT

TIEJAOSTO

Hartolan kunnan tielautakuntana toimii teknisen lautakunnan valitsema kolmijäseninen toimitusjaosto.

Toiminta-ajatus

Hoitaa yksityistielaissa monijäseniselle toimielimelle määriteltyjä tehtäviä.

Painopistealueet

1. Tietoimitukset
2. Yksityistieavustukset
3. Neuvonta

Toiminnalliset tavoitteet

4. Tietoimitusten hoitaminen asianmukaisesti
5. Yksityistieavustusten myöntäminen tasapuolisesti
6. Antaa mahdollisuuksien mukaa neuvontaa

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Jaostot / tekn.ltk				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-900	-919	-919	-919
Palvelujen ostot	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
TOIMINTAKULUT	**-2 400**	**-2 419**	**-2 419**	**-2 419**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-2 400**	**-2 419**	**-2 419**	**-2 419**
VUOSIKATE	-2 400	-2 419	-2 419	-2 419
TILIKAUDEN TULOS	-2 400	-2 419	-2 419	-2 419
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 400	-2 419	-2 419	-2 419

Jaostot	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot						
Toimintamenot		-2 400	-2 419	19	-2 419	-2 419
Sisäiset tulot						
Sisäiset menot						
Netto	**0**	**-2 400**	**-2 419**	**19**	**-2 419**	**-2 419**

Tekninen lautakunta	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	1 654 923	1 750 700	1 922 546	-171 846	1 867 574	1 862 077
Toimintamenot	-2 632 976	-2 744 615	-2 889 233	144 618	-2 906 802	-2 905 284
Sisäiset tulot	1 649 201	1 707 600	1 885 547	-177 947	1 885 547	1 885 547
Sisäiset menot	-910 940	411 547	-1 039 679	1 451 226	-1 039 679	-1 039 679
Netto	**-239 792**	**1 125 232**	**-120 819**	**1 246 051**	**-193 360**	**-197 339**

7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

TUNNUSLUVUT, YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Lautakunnan kokoukset	11	11	11	11	11
Lautakunnan käsittelemät asiat	127	121	110	110	110
Henkilöstöresurssit	3,5	3,4	2,1	2,1	2,1

RAKENNUSVALVONTA

Toiminta-ajatus

Neuvonnan, ohjauksen, tarkastuksen ja valvonnan avulla edistää terveellisen, turvallisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostuminen.

Painopistealueet

1. Laadukas rakentaminen
2. Kaavoituksen toteuttaminen
3. Tehokas neuvonta ja ohjaus
4. Laadukas asiakaspalvelu
5. Taloudellinen ja tehokas toiminta

Toiminnalliset tavoitteet

TUNNUSLUVUT, RAKENNUSVALVONTA					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Myönnetyt rakennusluvat, toimenpideluvat ja -ilmoitukset	145	175	120	120	120
Valmistuneet rakennukset	70	65	90	90	90
Rakennuslupiin liittyvät katselmukset	135	171	150	150	150

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Painopistealueet

1. Neuvonta haja-asutusalueen jätevesiongelmissa
2. Pohjavesien suojelu

Toiminnalliset tavoitteet

1. Ympäristösuojelumääräyksistä tiedottaminen
2. Jätevesijärjestelmien saattaminen asetuksen mukaisiksi tehokkaasti ja taloudellisesti – toimintakykyisiksi.

TUNNUSLUVUT, YMPÄRISTÖNSUOJELU					
Määrä	**TP 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
Valvonta- ja tarkastuskäynnit	73	30	50	50	50
Näytteet	71 kpl	20 kpl	20 kpl	20 kpl	20 kpl
Ympäristöluvat	2	0	4	4	4
Kampanjat ja projektit	4	1	2	2	2

TALOUS

	Ed.budj 2011	Budj. 2012	TS 2013	TS 2014
Ympäristötoimi				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	300			
Maksutuotot	65 000	52 000	52 000	52 520
TOIMINTATUOTOT	**65 300**	**52 000**	**52 000**	**52 520**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-70 570	-73 560	-76 360	-76 360
Palvelujen ostot	-51 400	-54 500	-54 500	-54 500
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-4 200	-3 000	-3 000	-3 000
TOIMINTAKULUT	**-126 170**	**-131 060**	**-133 860**	**-133 860**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-60 870**	**-79 060**	**-81 860**	**-81 340**
VUOSIKATE	-60 870	-79 060	-81 860	-81 340
TILIKAUDEN TULOS	-60 870	-79 060	-81 860	-81 340
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-60 870	-79 060	-81 860	-81 340

Ympäristötoimi	TP 2010	TA 2011	TA 2012	2011-2012	TS 2013	TS 2014
Toimintatulot	40 548	65 300	52 000	13 300	52 000	52 520
Toimintamenot	-200 368	-126 170	-131 060	4 890	-133 860	-133 860
Sisäiset tulot	230					
Sisäiset menot	-43 037	-28 998	-27 401	-1 597		
Netto	**-202 627**	**-89 868**	**-106 461**	**16 593**	**-81 860**	**-81 340**

TULOSLASKELMAOSA

Hartolan kunnan tuloslaskelma 2011-2014

Ulkoiset erät

	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TA 2013	TA 2014
Toimintatuotot	**2 579 945**	**2 610 307**	**2 894 499**	**2 847 866**	**2 752 389**
Myyntituotot	930 976	1 076 751	1 188 462	1 201 171	1 206 671
Maksutuotot	324 814	251 152	288 382	247 282	243 802
Tuet ja avustukset	465 262	442 904	460 277	456 555	359 055
Muut toimintatuotot	858 893	839 500	957 378	942 858	942 861
Toimintakulut	**17 977 062**	**19 275 387**	**20 372 389**	**20 740 926**	**20 992 154**
Henkilöstökulut	4 746 411	4 875 281	5 144 611	5 140 896	5 120 694
Palkat ja palkkiot	3 379 085	3 490 030	3 660 847	3 657 654	3 641 334
Henkilösivukulut	1 367 327	1 385 251	1 483 764	1 483 242	1 479 360
Eläkekulut	1 213 226	1 220 757	1 276 267	1 275 814	1 272 896
Muut henkilösivukulut	154 101	164 494	207 497	207 428	206 464
Palvelujen ostot	12 057 684	13 090 691	13 903 688	14 276 920	14 605 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	814 587	863 815	877 060	875 360	874 610
Avustukset	208 497	282 800	281 600	281 600	225 600
Muut toimintakulut	149 882	162 800	165 430	166 150	166 150
Toimintakate	**-15 397 117**	**-16 665 080**	**-17 477 890**	**-17 893 060**	**-18 239 765**
Verotulot	9 426 829	9 199 000	9 518 000	9 773 000	10 101 000
Valtionosuudet	8 514 516	7 813 136	8 327 891	8 482 418	8 613 972
Rahoitustuotot ja -kulut	-215 022	-174 300	-203 200	-201 700	-201 700
Korkotuotot	14 186	12 000	7 000	7 000	7 000
Muut rahoitustuotot	46 366	43 000	50 000	51 500	51 500
Korkokulut	275 235	229 000	260 000	260 000	260 000
Muut rahoituskulut	339	300	200	200	200
Vuosikate	**2 329 205**	**172 756**	**164 801**	**160 658**	**273 507**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	459 520	390 930	496 485	429 960	343 906
Tilikauden tulos	**1 869 685**	**-218 174**	**-331 684**	**-269 302**	**-70 399**
Satunnaiset erät	753 010	0	0	500 000	500 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**2 622 695**	**-218 174**	**-331 684**	**230 698**	**429 601**
Ylijäämä taseessa	-185 235	-403 409	-735 093	-504 395	-74 794
Toimintatuotot/-toimintakulut, %	14,35	13,54	14,21	13,73	13,11
Vuosikate/poistot, %	671	44	33	154	225
Asukasmäärä	3 355	3 326	3 285	3 262	3 221

VUODEN 2012 TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin eli käyttömenoihin, rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin poistoihin.

Tuloslaskelmassa summataan talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja –menot. Yhdistely tehdään tuloslaskelmakaavan tilien tarkkuudella. Tuloslaskelman välituloksina esitetään mm. seuraavat tiedot:

Toimintakate on toimintatulojen ja toimintamenojen erotus eli käyttötalouden nettomenot. Vuoden 2012 käyttötalouden nettomenot kasvavat vuoden 2011 talousarvion lukuihin verrattuna 4,9 %. Vastaava nousu vuoden 2010 toteumasta vuoden 2011 talousarvioon oli 8,2 %. Vuoden 2011 toteuma-arvion mukaan tämä nettomenojen kasvu ei kuitenkaan tule toteutumaan täysimääräisenä.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Jotta terveen talouden kriteerit toteutuisivat, tulisi vuosikatteen pitkällä aikavälillä olla samaa suuruusluokkaa kuin nettoinvestoinnit. Koska investointien rahoittamiseen on perusteltua käyttää lainaa, tulisi vuosikatteen kuitenkin kattaa vähintään pitkäaikaisten lainojen lyhennykset.

Vuosikatteen riittävyyttä voidaan verrata investointien lisäksi myös käyttöomaisuuden poistoihin. Vuosikatteen tulisi riittää kattamaan omaisuuden kulumista mittaavat poistot.

Vuoden 2012 tuloslaskelmasta ilmenee, että rahoituserien jälkeen saatava vuosikate 164 801 euroa kattaa käyttöomaisuuden poistoista noin 33 %. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden sekä valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan ja ne ovat 496 485 euroa.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2012 tulos on 331 684 euroa negatiivinen. Mikäli mahdollista, tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen ja/tai varausten muutoksilla, eli niin sanotuilla tilinpäätöserillä.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan **satunnaisiksi tuotoiksi ja kuluiksi** katsotaan sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Ne on perusteltua esittää omana ryhmänään vuosikatteen jälkeen, mikäli niiden määrä vuosikatteeseen suhteutettuna on olennainen. Näin vuosikatteen vertailtavuus eri vuosien ja eri kuntien välillä paremmin toteutuu. Suunnitelmakaudella on satunnaisiin tuottoihin merkitty Vanjärven ja Tippavaaran kaava-alueilta suunnitellut rantatonttien myyntivoitot.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa **tilikauden yli-/alijäämän**, joka vuonna 2012 on 0,332 milj. euroa alijäämäinen.

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOHJELMA 2012 - 2014							
Kustannus paikka	**Aineettomat hyödykkeet**		**TOT 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
091011	Tietokoneohjelmistot	Menot	8 470	18 000	10 000	10 000	10 000
	*invest.ei arvioitu	Tulot					
		Netto	8 470	18 000	10 000	10 000	10 000
Kustannus paikka	**Maa- ja vesialueet**		**TOT 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
091021	Maa- ja vesialueet	Menot					
		Tulot	7 672	10 000	10 000	10 000	10 000
		Netto	-7 672	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Kustannus paikka	**Rakennukset**		**TOT 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
091031	Rakennukset	Menot					
	*tulot ei arvioitu	Tulot		40 000	40 000	40 000	40 000
		Netto	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000

Kustannus paikka	**Osakkeet ja osuudet**		**TOT 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
091041	Asunto-osakkeet	Menot					
		Tulot					
		Netto	0	0	0	0	0
091042	Kuntayhtymäosuudet	Menot					
		Tulot					
		Netto	0	0	0	0	0
091043	Muut osakkeet ja osuudet	Menot	17 780	24 800			
		Tulot					
		Netto	17 780	24 800	0	0	0

Kustannus paikka	Talonrakennus/ tilapalvelu		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
092011	KK:n koulun rivitalojen peruskorjaus	Menot		200 000	200 000		
	* hanke 2 vuodelle	Tulot					
		Netto	0	200 000	200 000	0	0
092012	Alakoulun saneeraus 2 500 000	Menot		50 000	300 000	800 000	1 400 000
	*tulot , jälkirahoitus	Tulot					
	tulot 1 250 000	Netto	0	50 000	300 000	800 000	1 400 000
092013	Liikuntahalli 3 500 000	Menot			100 000	500 000	2 900 000
	tulot noin 1 100 000	Tulot					
		Netto	0	0	100 000	500 000	2 900 000

Kustannus paikka	Talonrakennus/ tilapalvelu		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
092014	Jääkiekkokaukalon huoltorakennus-Soris	Menot		30 000	50 000		
	Leaderhanke?- +Tenniskentän pinta	Tulot					
	Liikunnan toimintakeskus-hanke Sorikselle,Leader .	Netto	0	30 000	50 000	0	0
092015	Terveysasema	Menot	6 713	50 000	150 000	150 000	150 000
	*Vastaanotto, Vuodeosasto	Tulot					
		Netto	6 713	50 000	150 000	100 000	150 000
092016	Hammashoitola	Menot		10 000	10 000		
	*ilmastointi ym (osuus)	Tulot					
		Netto	0	10 000	10 000	0	0

Kustannus paikka	Talonrakennus/ tilapalvelu		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
092017	Kirjasto	Menot	15 000	10 000			
		Tulot					
		Netto	15 000	10 000	0	0	0
092018	Vanttu	Menot	34 523	15 000	7 000		
	*Onnimannin leikkivälineet	Tulot					
		Netto	34 523	15 000	7 000	0	0
092019	Urheilukentän huoltorakennus	Menot		7 000			
	*2 kpl kontteja	Tulot					
		Netto	0	7 000	0	0	0
092020	Palotalo	Menot	0	0	11 000	0	0
	*lattian uusiminen	Tulot	0	0	0	0	0
		Netto	0	0	11 000	0	0

Kustannus paikka	Liikenneväylät		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
093011	Katujen rakentaminen ja päällystys	Menot			50 000	50 000	50 000
	*varaus	Tulot					
		Netto	0	0	50 000	50 000	50 000
093012	Katujen valaistus	Menot	29 244				
		Tulot					
		Netto	29 244	0	0	0	0
093013	Kevyenliikenteen väylät	Menot					
		Tulot					
		Netto	0	0	0	0	0

Kustannus paikka	Liikenneväylät		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
093014	Kustaantien rakentaminen	Menot	610 618	40 000			
	ja asfaltointi	Tulot	259 398	12 000			
		Netto	351 220	28 000	0	0	0
093015	Kustaantien jatkohanke	Menot		250 000			
		Tulot		75 000			
		Netto	0	175 000	0	0	0
093016	Tippavaaran tiet +Vanjärven tie	Menot		20 000	20 000	20 000	
		Tulot					
		Netto	0	20 000	20 000	20 000	0

Kustannus paikka	Vesilaitos		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
094011	Vesilinjojen rakentaminen	Menot		90 000	30 000	30 000	30 000
	ja liittymät	Tulot					
		Netto	0	90 000	30 000	30 000	30 000
Kustannus paikka	**Viemärilaitos**		**TOT 2010**	**TA 2011**	**TA 2012**	**TS 2013**	**TS 2014**
095011	Jätevesilinjojen rakentaminen	Menot		50 000	30 000	30 000	30 000
	ja liittymät	Tulot					
		Netto	0	50 000	30 000	30 000	30 000

Kustannus paikka	Haja-asutusalueen vesi ja viemäri		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
096011	Hartola - Sysmä vesihuoltolinja	Menot				200 000	200 000
	*vesihuoltoavustus?	Tulot					
		Netto	0	0	0	200 000	200 000
096012	Leppäkosken linja	Menot		265 000	60 000		
	*varaus haja-asutus-linjalle, avustuspäätös	Tulot		80 000	18 000		
		Netto	0	185 000	42 000	0	0

Kustannus paikka	Muu julkinen käyttöomaisuus		TOT 2010	TA 2011	TA 2012	TS 2013	TS 2014
097011	Laajakaista 2015 (haja-asutus)	Menot		40 000	50 000	50 000	50 000
		Tulot					
		Netto	0	40 000	50 000	50 000	50 000
097012	Kaavoituksen pohjakartan teko	Menot			50 000		
	*varaus, tarpeen selvitys	Tulot					
		Netto	0	0	50 000	0	0
	Investoinnit yhteensä	**Menot**	**722 348**	**1 169 800**	**1 128 000**	**1 840 000**	**4 820 000**
		Tulot	**267 070**	**217 000**	**68 000**	**50 000**	**50 000**
		Netto	**455 278**	**952 800**	**1 060 000**	**1 790 000**	**4 770 000**

INVESTOINTIKOHTEIDEN PERUSTELUT vuosille 2012-2014

92001 TALONRAKENNUS / TILAPALVELU

092011 Kirkonkylän alakoulun rivitalojen peruskorjaus 2011-2012, urakkalaskennat ovat valmiina päätettäväksi marras-joulukuussa 2011.

092015 Terveysasema; neuvolan siirto Eläinlääkäritaloon 2012, Vastaanoton kevyt saneeraus 2012-2013, Vuodeosaston saneeraus 2015, muita muutos ja korjaustöitä useana vuotena, tarve- ja kuntoselvitys on tekeillä.

092012 Alakoulun saneeraus ja laajennus (2500000 e) sekä liikuntahallin (3500000 e) rakentaminen. Tavoitteena yhtenäiskoulun sijoittaminen yhteen pihapiiriin, hankkeelle haetaan valtionapua, on valtion myönteinen rahoitussuunnitelman hyväksyminen. Toteuttaminen vuosina 2013-2014, valmis syksyllä 2014, valtion osuus jälkirahoituksena. Nyt valtion rahoitus epävarma, tilanne varmistuu vuoden 2012 aikana. Kouluhanke kannattaa kuitenkin pitää taloussuunnitelmassa.

092013 Liikuntahallin rakentaminen, ei ole vielä valtion listoilla, valtion osuus jälkirahoituksena. Valtion rahoitus epävarma, tilanne selviää 2012 aikana.

092014 Päijänne-Leaderista on saatu periaatteessa myönteinen hankepäätös marraskuussa, mutta hankesuunnitelmalomakkeet pitää vielä täyttää. Tarkoitus toteuttaa Soriksesta entistä monipuolisempi Liikunnan toimintakeskus, mihin kuuluu huoltorakennuksen rakentaminen yhteistyönä seurojen kanssa ja monipuolinen toiminta alueelle mm. erilaisia pelien mahdollistaminen alueella.

092016 Hammashoitola, ilmastoinnin uusiminen, kaappimuutoksia, lattiapinnoitteita

092018 Päiväkoti Vanttu / Onnimannin pihavälineet

092020 Paloaseman autotallin lattian peruskorjaus

93001 LIIKENNEVÄYLÄT

093011 Kaavateiden rakentaminen ja päällystys, varaus vuosille 2012-2014

093012 Katujen valaistus, ei toimenpiteitä 2012, muutaman vuoden päästä elohopeahöyrylamppujen uusiminen iso haaste.

093013 Kevyenliikenteen väylät, ei toimenpiteitä tiedossa

093015 Kustaantien jatkohanke vuodelle 2011, tehtiin loppuun 1. hankkeen töitä mm. asfaltointia, muita rakennustöitä, pääpaino markkinoinnissa. Nyt tiehallinto on tehnyt uusia suunnitelmia tämän Hartolan pääristeyksen suhteen, asia kesken.

063016 Vanjärven 6 tontin ja Tippavaaran ranta-asemakaavan teiden rakentaminen 2012-13, jotta tontteja voidaan myydä.

94001 VESILAITOS

094011 Uusien vesiliittymien rakentaminen ja niihin liittyvät pienehköt verkoston rakentamiset, vuosittain 30000, vesilaitoksen automatisointi valmistumassa 2011, todennäköisesti töitä jää vielä vuodelle 2012.

95001 VIEMÄRILAITOS

095011 Uusien viemäriliittymien rakentaminen ja niihin liittyvät pienehköt verkoston rakentamiset, vuosittain 30000.

96001 HAJA-ASUTUSALUEEN VESI JA VIEMÄRI

096011 Hartola-Sysmä vesihuoltolinjan hanketta on esitetty valtion vesihuoltotyöksi, jotta 2015 jälkeisenä aikana on tarkoitus johtaa Hartolan jätevedet Sysmän puhdistamolle. Toteutus aikaisintaan 2014alkaen

096012 Leppäkosken vesihuoltolinja, ei tehdä kokonaan, alkuosa tehty 2011, ja rakennettu kohdemuutoksella myös muita vesihuoltoavustukseen oikeuttavia kohteita. Varaus vielä nimeämättömälle linjalle 2012, avustusta on vähän käytettävissä.

97001 MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS

097011 Laajakaista 2015-hanke. Haja-asutukselle 100 MHz periaatteena valokuitu, kuntaosuus Hartolalle vain 8 %. Hankkeen eteneminen ongelmallista, toteutus 2012-2015. Kilpailutuksen tulos on ratkaistavana Viestintäministeriössä.

097012 Kaavoituksen pohjakartan teko, sillä nykyinen pohjakartta on puutteellinen, tutkitaan tarve, pohjakartta on kaavoituksen

RAHOITUSOSA

HARTOLAN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TP 2010	TPA 2011	TA 2012	TA 2013	TA 2014
Toiminnan rahavirta	**3 082 215**	**394 000**	**64 801**	**160 658**	**273 507**
Vuosikate	2 329 205	830 000	164 801	160 658	273 507
Satunnaiset erät	753 010	-436 000	0	500 000	500 000
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	-100 000	-500 000	-500 000
Investointien rahavirta	**-449 822**	**-470 000**	**-919 000**	**-1 240 000**	**-4 220 000**
Investointimenot	-731 324	-500 000	-1 117 000	-1 840 000	-4 820 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	275 423	0	68 000	50 000	50 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 080	30 000	130 000	550 000	550 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	**2 632 393**	**-76 000**	**-854 199**	**-1 079 342**	**-3 946 493**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	**162 746**	**40 000**	**40 000**	**25 000**	**25 000**
Antolainasaamisten lisäys	-239 631	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähenys	402 378	40 000	40 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset	**-1 601 807**	**-500 000**	**450 000**	**600 000**	**3 900 000**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 518 089	0	1 500 000	2 000 000	5 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 048 000	-1 500 000	-1 550 000	-1 500 000	-1 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-71 895	1 000 000	500 000	100 000	100 000
Oman pääoman muutokset	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Rahoituksen rahavirta	**-1 439 060**	**-460 000**	**490 000**	**625 000**	**3 925 000**
Rahavarojen muutos	**1 193 333**	**-536 000**	**-364 199**	**-454 342**	**-21 493**
Rahavarat 31.12.	1 710 239	1 174 239	810 040	355 698	334 205
Rahavarat 1.1.	516 906	1 710 239	1 174 239	810 040	355 698
Investointien omahankintameno	455 902	500 000	1 049 000	1 790 000	4 770 000
Lainanhoitokate	1,0105	0,3394	0,2099	0,5068	0,5731
Pääomamenojen tulorahoitus, %	92,25	20,10	6,44	20,23	12,39
Investointien rulorahoitus, %	676,07	78,80	15,71	36,91	16,22

TALOUSARVION JA SUUNNITELMAN YHTEYDESSÄ ESITETTÄVÄ TOIMENPIDEOHJELMA

Kuntalain 65.3 §:ssä säädetään toimenpideohjelman laadintavelvoitteesta. Säännös koskee kuntaa, jolla on kattamatonta alijäämää taseessa erityisen suuri määrä ja joka ei saa sitä katettua taloussuunnitelmassa. Toimenpideohjelma kohdistuu taseeseen jo kertyneen alijäämän kattamiseksi. Toimenpideohjelman laatimisesta riippumatta taloussuunnitelma on laadittava tasapainoiseksi tai ylijäämäiseksi, jos kunnalla on kertynyttä alijäämää.

TALOUSSUUNNITELMA	TPA 2011	TA 2012	TA 2013	TA 2014	TA 2015	TA 2016
Tilikauden tulos taloussuunnitelman mukaan	**-150**	**-432**	**-439**	**-390**	**-350**	**-250**
Kertynyt yli-/alijäämä taloussuunnitelman mukaan	**-185**	**-767**	**-1 106**	**-826**	**-356**	**-606**
TOIMENPIDEOHJELMA						
Toimintatulojen muutokset						
Toimintamenojen muutokset						
Verotulojen muutokset			**170**	**320**	**496**	**496**
Veroprosentin korottaminen			170	170	346	346
Kiinteistöveroprosentin korottaminen				150	150	150
Rahoituserien muutokset		**100**	**500**	**500**	**100**	
Rantatonttien myyntivoitto		100	500	500	100	
Toimenpideohjelman vaikutus tilikauden tulokseen		**100**	**670**	**820**	**596**	**496**
Tilikauden tulos toimenpiteiden jälkeen	**-150**	**-332**	**231**	**430**	**246**	**246**
Taseen kertynyt yli-/alijäämä toimenpiteiden jälkeen	**-335**	**-667**	**-436**	**-6**	**240**	**486**

Toimenpiteet alijäämän kattamiseksi

Vuodelle 2013 tuloveroprosenttia korotetaan 0,5 %:lla 21 %:iin

Vuodelle 2015 tuloveroprosenttia korotetaan 0,5 %:lla 21,5 %:iin

Vuodelle 2014 kiinteistöveroprosentteja korotetaan niin, että lisätuloa saadaan 150.000 euroa

Rantatontteja myydään vuosina 2012-2015 niin, että yhteiseksi myyntivoitoksi tulee 1.200.000 euroa

KONSERNIBUDJETTI 2012

HARTOLAN KONSERNI

Hartolan kunta ja sen määräysvallassa olevat tytäryhteisöt (yli 50 %) muodostavat kuntakonsernin, jossa on neljä osakeyhtiötä ja yksi säätiö, joista Hartolan Matkailu Oy:n toiminta on keskeytynyt 1.1.2003.

Tytäryhtiö	**Kunnan omistusosuus**
AS OY VUORILAAKSO	72,50 %
KIINTEISTÖ OY VASALLI	100 %
KIINTEISTÖ OY KUNINKAANPITÄJÄ OY	100 %
JORMA VIRTASEN SÄÄTIÖ	100%
HARTOLAN MATKAILU OY	55,81 %

Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2012 – 2014

Tavoitteet	**Toimenpiteet 2012**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Kaikkia koskevat tavoitteet Yhtiön • tulee toimia taloudellisesti kannattavasti. • huolehtia omaisuuden arvon säilyttämisestä riittävällä kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla. • rahoittaa asuntokannan peruskorjaukset ilman kunnan lisäpanostusta kuitenkin niin, että asuntojen vuokrataso pysyy kohtuullisena. • Toimia osaltaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttajana	Budjetointi Korjaussuunnitelmat Kunta myötävaikuttaa tarvittaessa rahoitusjärjestelyihin Elinkeinopolitiikan ja asumistarpeiden toteuttaminen	Toteutuma Raportointi konserninohjeen mukaisesti Toteutuma	Taloudellinen riippumattomuus Pitkäjännitteinen kiinteistökehitys
Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjää koskeva tavoite Yhtiö • tarjoaa kohtuuhintaisia, laadukkaita vuokra-asuntoja seudulle työhön tuleville ja muille vuokra-asuntoa tarvitseville • pyrkii pitämään vuokralaisten vaihtuvuuden mahdollisimman alhaisena ja käyttöasteen korkeana	Aktiivinen vuokraustoiminta	Käyttöaste	➢ 90 %

Kiinteistö Oy Vasallia koskeva tavoite Yhtiö • Toimii kunnan elinkeinopolitiikan hankkeiden toteuttajana	Kysynnän mukaisesti	Toteutuma	
• Pyrkii vastaamaan vuokralaisten tilatarpeisiin	Kysynnän mukaisesti	Toteutuma	
• pyrkii pitämään vuokralaisten vaihtuvuuden mahdollisimman alhaisena ja käyttöasteen korkeana	Aktiivinen vuokraustoiminta	Käyttöaste	➢ 90 %

Hartolan kunta on mukana seuraavissa kuntayhtymissä

	omistusosuus
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	1,90 %
Päijät-Hämeen koulutuskonserni	0,80 %
Vaalijalan kuntayhtymä	1,27 %
Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä	0,45 %
Päijät-Hämeen liitto	1,94 %
As Oy Yrittäjäkerho	34 %
As Oy Sahakankaanmäki	41 %
As Oy Yölintu	24,50 %

LIITTEET

Kiinteistö Oy Kuninkaanpitäjän ja Vasalli Oy:n talousarviot vuodelle 2012